

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΜΗΜΑ: ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ-
MANAGEMENT ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (MBA TOURISM MANAGEMENT)**

Διπλωματική Εργασία

**Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ 4548/2018 ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΕΦΕΡΕ ΣΤΟΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΚΛΑΔΟ**

ΚΥΡΙΟΥ ΣΤΑΜΑΤΙΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΑΡΙΣΤΕΑ ΣΙΝΑΝΙΩΤΗ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2021

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

«Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία για τη λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, του Πανεπιστημίου Πειραιώς, στη «Διοίκηση Επιχειρήσεων – Μάνατζμεντ Τουρισμού» με τίτλο:

«Ο νέος Νόμος 4548/2018 και οι επιπτώσεις που επέφερε στον...»
ξενοδοχειακό κλάδο

έχει συγγραφεί από εμένα αποκλειστικά και στο σύνολό της. Δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού προγράμματος ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, ούτε είναι εργασία ή τμήμα εργασίας ακαδημαϊκού ή επαγγελματικού χαρακτήρα.

Δηλώνω επίσης υπεύθυνα ότι οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας, αναφέρονται στο σύνολό τους, κάνοντας πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου»

Υπογραφή Μεταπτυχιακού Φοιτητή Ονοματεπώνυμο

Σταματίνα Κυρίου.....

Αφιερώνεται στους γονείς μου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω προπάντων την επιβλέπουσα καθηγήτρια της πτυχιακής μου εργασίας, κυρία Σινανιώτη Μαρούδη Αριστέα για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε αναθέτοντάς μου την παρούσα εργασία, αλλά και για την πολύτιμη καθοδήγηση, τις ουσιώδεις συμβουλές και την άφογη συνεργασία που είχαμε σε όλο αυτό το χρονικό διάστημα.

Ακόμα ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω στους γονείς μου τον Κωνσταντίνο και Την Παναγιωτίτσα που με γέμισαν αγάπη και αξίες και είναι πάντα δίπλα μου να στηρίζουν κάθε μου βήμα. Ευχαριστώ και όλη την υπόλοιπη οικογένεια μου γιατί πάντα παίρνω τα πιο θετικά συναισθήματα να φέρνω εις πέρας τους στόχους μου.

Τέλος ευχαριστώ τον σύντροφό μου Στέφανο για την στήριξη, την υπομονή και την δύναμη που μου προσέφερε σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου καθώς και στην ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ευχαριστίες	
Περιεχόμενα	
Σκοπός της εργασίας	
Περίληψη	
Εισαγωγή	
1.ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	1
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 1-3).....	1
1.1 Έννοια της Ανώνυμης Εταιρείας-Πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.....	1
2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	2
ΊΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ-ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ (Άρθρα 4-14).....	2
2.1 Σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας (Άρθρο 4).....	2
2.2 Περιεχόμενο του καταστατικού της (Άρθρο 5).....	4
2.3 Επωνυμία-Έδρα-Διάρκεια της εταιρείας (Άρθρα 6 έως 8).....	5
2.4 Δημοσιότητα και Διοικητικός έλεγχος (Άρθρο 9).....	6
2.5 Κήρυξη της ακυρότητας της εταιρείας (Άρθρο 11).....	7
2.6 Δημοσιότητα (Άρθρα 12-14).....	7
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	8
ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	8
3.1 Κεφάλαιο Ανώνυμης Εταιρείας (Άρθρο 15).....	8
3.2 Εισφορές σε είδος και αποτίμηση των εισφορών αυτών (Άρθρο 17).....	8
3.3 Μεταγενέστερη απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού (Άρθρο 19).....	9
3.4 Καταβολή και πιστοποίηση της καταβολής κεφαλαίου (Άρθρο 20).....	9
3.5 Μερική καταβολή κεφαλαίου (Άρθρο 21).....	11
3.6 Απαγόρευση απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής εισφοράς (Άρθρο 22).....	11
3.7 Είδη αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (Άρθρο 23)	12
3.8 Έκτακτη αύξηση κεφαλαίου (Άρθρο 24).....	12
3.9 Απόφαση και διαδικασία αύξησης κεφαλαίου (Άρθρο 25).....	12
3.10 Δικαίωμα προτίμησης (Άρθρο 26).....	12
3.11 Περιορισμός ή αποκλεισμός του δικαιώματος προτίμησης (Άρθρο 27).....	13
3.12 Μείωση κεφαλαίου (Άρθρο 29).....	13
3.13 Προστασία δανειστών σε περίπτωση μείωσης κεφαλαίου (Άρθρο 30)....	13
3.14 Ειδικόί τρόποι μείωσης του κεφαλαίου (Άρθρο 31).....	14
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ	15

ΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΙ ΤΙΤΛΟΙ.....	15
4.1 ΟΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΙ ΤΙΤΛΟΙ (Άρθρο 33).....	15
4.1.1 Οι τίτλοι της Ανώνυμης Εταιρείας (Άρθρο 33).....	15
4.2 ΜΕΤΟΧΕΣ.....	17
4.2.1 Γενικά χαρακτηριστικά μετοχών-τίτλων.....	17
4.2.2 Κατηγορίες μετοχών (Άρθρα 37, 38, 39 και 43).....	17
4.2.3 Δικαίωμα προαίρεσης (Άρθρο 44).....	18
4.2.4 Κοινωνία επί μετοχών (Άρθρο 53).....	19
4.3 ΤΙΤΛΟΙ ΚΤΗΣΗΣ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ.....	19
4.3.1 Έκδοση τίτλων κτήσης μετοχών (Άρθρο 56).....	19
4.3.2 Απόκτηση ιδίων τίτλων κτήσης μετοχών (Άρθρο 57).....	20
4.3.3 Άσκηση δικαιώματος (Άρθρο 58).....	20
4.4 ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ.....	20
4.4.1 Γενικές διατάξεις (Άρθρο 59).....	20
4.4.2 Όροι και πρόγραμμα ομολογιακού δανείου (Άρθρο 60).....	21
4.4.3 Μεταβίβαση ομολογιών (Άρθρο 61).....	22
4.4.4 Συνέλευση των ομολογιούχων (Άρθρο 63).....	22
4.4.5 Εκπρόσωπος των ομολογιούχων (Άρθρο 64).....	23
4.4.6 Κατηγορίες Ομολογιακού δανείου (Άρθρα 69-72).....	24
4.4.7 Ασφάλεια (Άρθρο 73).....	24
4.5 ΙΔΡΥΤΙΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ.....	25
4.5.1 Κοινοί ιδρυτικοί τίτλοι (Άρθρο 75).....	25
4.5.2 Εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι (Άρθρο 76).....	25
5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	26
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ.....	26
5.1 ΔΙΟΡΙΣΜΟΣ, ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	26
5.1.1 Γενικές διατάξεις για το Διοικητικό Συμβούλιο (Άρθρο 77).....	26
5.1.2 Νομικό πλαίσιο Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρα 78-95).....	27
5.2 ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ, ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ.....	29
5.2.1 Καθήκοντα Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρο 96).....	29
5.2.2 Υποχρέωση πίστωσης-Συγκρούσεις συμφερόντων (άρθρο 97).....	29
5.2.3 Απαγόρευση ανταγωνισμού (Άρθρο 98).....	29
5.2.4 Διαφάνεια και εποπτεία των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη (Άρθρο 99).....	30

5.2.5 Χορήγηση άδειας για την κατάρτιση συναλλαγής με συνδεδεμένο μέρος (Άρθρο 100).....	31
5.2.6 Δημοσιότητα των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη (Άρθρο 101).....	32
5.2.7 Ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου απέναντι στην εταιρεία (Άρθρα 102-108).....	32
5.3 ΑΜΟΙΒΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	34
5.3.1 Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης αμοιβών (Άρθρο 109).....	34
5.3.2 Πολιτική, περιεχόμενο και έκθεση πολιτικής αποδοχών (Άρθρα 110-112).....	34
5.4 ΜΟΝΟΜΕΛΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ (Άρθρο 115).....	35
6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	37
ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ.....	37
6.1 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ...37	
6.1.1 Αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης (Άρθρο 117).....	37
6.1.2 Τρόποι λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση (Άρθρο 118).....	38
6.2 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΓΚΛΗΣΗΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ (Άρθρα 119-130).....	38
6.3 ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ (Άρθρα 131-133).....	39
6.4 ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ (Άρθρα 135-136).....	40
6.5 ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ (Άρθρα 137-140)....	40
7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	42
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ.....	42
7.1 Συλλογικά και ατομικά δικαιώματα μειοψηφίας (Άρθρο 141).....	42
7.2 Αίτηση έκτακτου ελέγχου-Διενέργεια έκτακτου ελέγχου (Άρθρα 142-143)..	43
7.3 Ενώσεις μετόχων (Άρθρο 144).....	44
8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ	45
ΕΤΗΣΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ.....	45
8.1 Διενέργεια απογραφής-Γλώσσα βιβλίων-Εταιρική χρήση (Άρθρο 146)....	45
8.2 Υπογραφή και έγκριση χρηματοοικονομικών καταστάσεων (Άρθρα 147-148).....	45
8.3 Δημοσίευση χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ετήσιων εκθέσεων διαχείρισης (Άρθρα 149-150).....	46
9. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ	47
ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΕΡΔΩΝ.....	47
9.1 Κράτηση αποθεματικού (Άρθρο 158).....	47

9.2 Προϋποθέσεις και περιορισμός διανομής ποσών (Άρθρο 159).....	47
9.3 Καθαρά κέρδη – Διανομή κερδών (Άρθρο 160).....	48
9.4 Ελάχιστο μέρισμα (Άρθρο 161).....	48
9.5 Προσωρινό μέρισμα και μεταγενέστερη διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών (Άρθρο 162).....	48
10. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ.....	50
ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ.....	50
10.1 Λόγοι λύσης της Ανώνυμης Εταιρείας (Άρθρα 164-166).....	50
10.2 Εκκαθαριστές (Άρθρο 167).....	51
10.3 Τρόπος διενέργειας της εκκαθάρισης (Άρθρο 168).....	52
10.4 Σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης (Άρθρο 169).....	52
10.5 Διαγραφή της εταιρείας (Άρθρο 170).....	53
10.6 Αναβίωση της λυθείσας εταιρείας (Άρθρο 171).....	53
11. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ.....	55
ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (Άρθρα 172-175).....	55
12. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ.....	56
ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 176-181).....	56
13. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ.....	57
ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 182-190).....	57
14. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	58
ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΚΛΑΔΟ.....	58
14.1 Γενικά.....	58
14.2 Ξενοδοχειακός κλάδος.....	58
14.3 Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις σε καθεστώς Ανωνύμων Εταιρειών.....	59
14.4 Στοιχεία έρευνας για τη νομική μορφή των ξενοδοχείων στην Ελλάδα..	64
15. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	65
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΩΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ.....	65
16. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ.....	67
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	67
17. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ.....	70
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	70

«Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ 4548/2018 ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΕΦΕΡΕ ΣΤΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΚΛΑΔΟ»

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην παρούσα εργασία θα παρουσιαστεί η εταιρική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας, οι αλλαγές που έφερε ο νέος νόμος 4548/2018, καθώς και οι επιπτώσεις που είχαν αυτές στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με τον ξενοδοχειακό τομέα, καθώς οι ξενοδοχειακές μονάδες στην Ελλάδα αποτελούν κατά κύριο λόγο ανώνυμες εταιρείες. Θα γίνει μια προσέγγιση αρχικά των εταιρικών μορφών που συναντώνται στην χώρα μας, κατόπιν θα γίνει μια ανάλυση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων της νέας Ανώνυμης Εταιρείας και τέλος θα αναφερθούμε στις ευκαιρίες του νέου νόμου οι οποίες επηρεάζουν και τον ξενοδοχειακό κλάδο.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με τον Ν. 4548/2018 «Αναμόρφωση του δικαίου των Ανωνύμων Εταιρειών», ο οποίος δημοσιεύτηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης με αριθμό ΦΕΚ Α΄ 104/13-6-2018, γίνεται μια προσπάθεια να εκσυγχρονιστούν οι ρυθμίσεις που διέπουν τις ανώνυμες εταιρείες.

Σχεδόν 100 χρόνια μετά τον Ν. 2190/1920 ο έλληνας νομοθέτης, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προσαρμογής και εναρμόνισης της ελληνικής νομοθεσίας με τα ευρωπαϊκά πρότυπα για την λειτουργία των ανωνύμων εταιρειών, προχώρησε σε συνολική αναδιαμόρφωση της βασικής νομοθεσίας. Στο διάστημα αυτό των εκατό χρόνων και καθώς περνούσαν οι δεκαετίες οι καταργήσεις, τροποποιήσεις, παρεμβάσεις, προσθήκες πολλαπλασιάζονταν. Κι επειδή δεν αρκούσαν οι επεμβάσεις στις επιμέρους διατάξεις, προσθέτονταν νέες (π.χ. άρθρα 42, 42Α). Οι προσαρμογές όμως κατέληξαν να είναι τόσο πολλές που ελάχιστα είχαν απομείνει να θυμίζουν το αρχικό νομοθέτημα ή και δέχονταν διαφορετικές ερμηνείες κάθε φορά.

Το γεγονός ότι ο νομοθέτης επέλεξε την σύνταξη ενός καινούριου νόμου και όχι την τροποποίηση του ήδη υπάρχοντος δείχνει πως η ανάγκη μεταβολών στο υφιστάμενο πλαίσιο ήταν επιτακτική.

Ο Ν.4548/2018 αποτελείται από 190 άρθρα τα οποία κατανέμονται σε 14 τμήματα:

1. Γενικές Διατάξεις (άρθρα 1-3)
2. Ίδρυση της Ανώνυμης Εταιρείας – Τροποποίηση του καταστατικού της (άρθρα 4-11)
3. Δημοσιότητα (άρθρα 12-14)
4. Μετοχικό κεφάλαιο (άρθρα 15-32)
5. Μετοχές και άλλοι τίτλοι εκδιδόμενοι από την ανώνυμη εταιρεία (άρθρα 33-76)
6. Διοικητικό Συμβούλιο (άρθρα 77- 115)
7. Γενική Συνέλευση (άρθρα 116-140)

8. Δικαιώματα μειοψηφίας (άρθρα 141-144)
9. Ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και ετήσιες εκθέσεις (άρθρα 145-157)
10. Διάθεση κερδών (άρθρα 158-163)
11. Λύση και εκκαθάριση (άρθρα 164-171)
12. Αλλοδαπές εταιρείες (άρθρα 172-175)
13. Ποινικές διατάξεις (άρθρα 176-181)
14. Τελικές και μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 182-190)

Σε αυτήν την εργασία θα επιχειρηθεί μια συγκριτική επισκόπηση του νέου καθεστώτος με το υφιστάμενο, τονίζοντας τις καινούριες αλλαγές που έχουν επέλθει στις οποίες πρέπει να προσαρμοστούν οι ανώνυμες εταιρείες και κατ' επέκταση οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Οι αλλαγές είναι σε κάποιες ενότητες σαρωτικές.

Το νέο πλαίσιο, το οποίο αναθεωρεί πλήρως τον παλαιό νόμο 2190/1920, και ορίζει την προσαρμογή του καινούριου καταστατικού των ανωνύμων εταιρειών τέθηκε σε άμεση εφαρμογή την 1/1/2019.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο θα επικεντρωθεί γύρω από την ανώνυμη εταιρεία (ανήκει στην κατηγορία των κεφαλαιουχικών εταιρειών) και τις αλλαγές που προέκυψαν με τον νέο νόμο 4548/2018 καταργώντας αρκετά από τα άρθρα του νόμου 2190/1920. Την μορφή της ανώνυμης εταιρείας επιλέγουν επιχειρηματίες του ξενοδοχειακού κλάδου, όταν θέλουν να συστήσουν την εταιρεία τους ή και όταν θέλουν να μεταβάλουν την εταιρική μορφή της ήδη υφιστάμενης επιχείρησής τους

Ο Ν. 2190/1920 σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του καινούριου νόμου, παρουσίαζε νομοτεχνικά προβλήματα τα οποία προέκυψαν από τις αλλαγές που έχει δεχτεί από τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες. Για τους λόγους αυτούς έπρεπε να αναθεωρηθεί ώστε το νομικό πλαίσιο της ανώνυμης εταιρείας να βελτιωθεί, να απλουστευθεί, να εμπλουτιστεί με καινοτομίες και να γίνει πιο φιλικός για τους επιχειρηματίες. Ο νέος νόμος δεν είναι μόνο απόρροια μνημονιακής υποχρέωσης αλλά και επιτακτικής ανάγκης για ένα πιο λειτουργικό εταιρικό δίκαιο.

1. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 1-3)¹

1.1 Έννοια της Ανώνυμης Εταιρείας – Πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.1,2 του νόμου «Η ανώνυμη εταιρεία είναι κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται μόνο η ίδια με την περιουσία της. Το κεφάλαιό της διαιρείται σε μετοχές». Ακόμα, «κάθε ανώνυμη εταιρεία είναι εμπορική, έστω και αν ο σκοπός της δεν είναι η άσκηση εμπορικής επιχείρησης»².

Σύμφωνα με τον ορισμό στο άρθρο 1 ν.4548/18, η Ανώνυμη Εταιρεία είναι κεφαλαιουχική εταιρεία με νομική προσωπικότητα δηλαδή κύριο γνώρισμά της είναι το κεφάλαιο, ενώ αν προκύψουν χρέη ευθύνεται μόνο η ίδια με την περιουσία της και το κεφάλαιό της διαιρείται σε μετοχές. Η απόκτηση της νομικής της προσωπικότητας γίνεται έπειτα από την δημοσίευσή της στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.).

Επίσης, η Ανώνυμη Εταιρεία είναι έμπορος κατά το τυπικό σύστημα που σημαίνει ότι είναι πάντα έμπορος (εμπορική εταιρεία) ανεξάρτητα του είδους της ασκούμενης δραστηριότητας. Στο καταστατικό μπορεί να προβλέπεται οτιδήποτε ως εταιρικό αντικείμενο και δεν έχει σημασία αν ο σκοπός είναι εμπορικός ή μη. Έτσι λοιπόν η Ανώνυμη Εταιρεία θεωρούμε ότι είναι πάντοτε εμπορική ακόμα και όταν δεν ασκεί εμπορία, κυρίως εξαιτίας του σοβαρού ρόλου της στην οικονομία, επιπλέον γιατί το ορίζει έτσι ο νομοθέτης και έχει νομική προσωπικότητα. Ιδρύεται το νομικό πρόσωπο και δεν υπάρχει Ανώνυμη Εταιρεία πριν το χρονικό σημείο σύστασης της νομικής προσωπικότητας.

Στο άρθρο 1 παρ. 3 «ο παρών νόμος εφαρμόζεται σε όλες τις ανώνυμες εταιρείες, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων για τις ανώνυμες εταιρείες με μετοχές ή άλλους τίτλους εισηγμένους σε ρυθμιζόμενη αγορά»³. Αυτό σημαίνει πως ο Ν.4548/2018 αναφέρεται σε όλες εκείνες τις ανώνυμες εταιρείες που υπήρχαν πριν από αυτόν τον νόμο και σε αυτές που πρόκειται να συσταθούν, καθώς και σε αυτές που ακολουθούν ειδικό νομοθετικό πλαίσιο δηλαδή τις εταιρείες με μετοχές ή άλλους τίτλους εισηγμένους σε ρυθμιζόμενη αγορά. Αυτές οι διατάξεις ισχύουν και για εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ).

¹ (Περάκης, 2019)

² (Άρθρο 1 παρ. 1,2, Ν. 4548/2018)

³ (Άρθρο 1 παρ.3, Ν.4548/2018)

2. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΔΡΥΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ – ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ (Άρθρα 4-11)

2.1 Σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας (Άρθρο 4)

Στο άρθρο 4 παρ. 1 «η ανώνυμη εταιρεία μπορεί να ιδρυθεί από ένα ή περισσότερα πρόσωπα (ιδρυτές) ή να καταστεί μονοπρόσωπη με τη συγκέντρωση όλων των μετοχών σε ένα μόνο πρόσωπο». Ιδρυτής είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συμμετέχει στην ίδρυση της εταιρείας, δηλαδή υπογράφει το καταστατικό. Η Ανώνυμη Εταιρεία, όπως αυτό ισχύει και σε όλες τις κεφαλαιουχικές εταιρείες, μπορεί να ιδρυθεί και από ένα μόνο ιδρυτή (όμως στην περίπτωση αυτή είναι απαραίτητο να αναγράφεται στην επωνυμία μονοπρόσωπη ΑΕ).

Αλλαγή σε σχέση με τον προηγούμενο νόμο έχουμε στο άρθρο 4 παρ. 2. Για να ιδρυθεί η Ανώνυμη Εταιρεία πρέπει να συνταχθεί το καταστατικό, το οποίο είναι μια γραπτή συμφωνία. Υπάρχουν δυο τρόποι σύστασης καταστατικού με συμβολαιογραφικό και πλέον με ιδιωτικό έγγραφο. Με τον νέο νόμο έχουμε την εισαγωγή του ιδιωτικού εγγράφου μεταξύ των μελών όμως με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

- «αν υιοθετείται πρότυπο καταστατικό, σύμφωνα με την 31637/2017 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β΄ 928) και το άρθρο 9 του ν. 4441/2016 (Α΄ 227)»,
- «αν το επιβάλλει ειδική διάταξη νόμου»,
- «αν εισφέρονται στην εταιρεία περιουσιακά στοιχεία, για τη μεταβίβαση των οποίων απαιτείται ο τύπος αυτός, ή αν το συμβολαιογραφικό έγγραφο επιλέγεται από τα μέρη».

Στο άρθρο 4 παρ. 3 έχουμε ριζική αλλαγή: «η τροποποίηση του καταστατικού της ανώνυμης εταιρείας αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση ή και από το διοικητικό συμβούλιο» έχουμε λοιπόν για πρώτη φορά την δυνατότητα το καταστατικό να τροποποιηθεί με απόφαση και των δυο οργάνων της Ανώνυμης Εταιρείας της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Στο άρθρο 4 παρ. 4 «Η προηγούμενη παράγραφος δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις προσαρμογής στοιχείων του καταστατικού, που γίνονται με βάση τις διατάξεις του παρόντος νόμου, προκειμένου αυτό να εμφανίζει τις μεταβολές που έλαβαν χώρα,

ιδίως αυξήσεις ή μειώσεις κεφαλαίου, χωρίς απόφαση εταιρικού οργάνου όπως, ενδεικτικά, είναι οι περιπτώσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 28, της παραγράφου 3 του άρθρου 58 και της παραγράφου 4 του άρθρου 71. Οι προσαρμογές όμως αυτές υποβάλλονται σε δημοσιότητα».

Εδώ έχουμε την περίπτωση που τα όργανα δεν συμμετέχουν στην λήψη αποφάσεων για τις εξής περιπτώσεις:

- Άρθρο 28 παρ. 2 για την μερική κάλυψη του κεφαλαίου
- Άρθρα 58 παρ. 3 ή 71 παρ. 4 για την αύξηση του κεφαλαίου που επέρχεται «αυτόματα»

Οι προσαρμογές αυτές που δεν χρήζουν «κωδικοποίηση» του καταστατικού καθώς δεν αποτελούν τόσο βαρυσήμαντες τροποποιήσεις. Υποβάλλονται όμως σε δημοσιότητα.

Στο άρθρο 4 παρ. 5 έχουμε και εδώ μια αλλαγή. «Απόφαση της γενικής συνέλευσης ή του διοικητικού συμβουλίου στηριζόμενη σε τροποποίηση του καταστατικού, που δεν έχει ακόμη υποβληθεί σε δημοσιότητα, είναι επιτρεπτή, παράγει όμως αποτελέσματα από τη συντέλεση της δημοσιότητας». Στην παράγραφο αυτή του άρθρου 4 διευκρινίζεται ένα αμφισβητούμενο ζήτημα. Κατά πόσο είναι σε θέση τα όργανα της Ανώνυμης Εταιρείας (κυρίως η Γενική Συνέλευση) να λάβουν μια απόφαση, που προϋποθέτει τροποποίηση του καταστατικού, την οποία όμως αποφάσισε η ίδια η Γενική Συνέλευση στην ίδια συνεδρίαση. Π.χ. σε περίπτωση που η Γ.Σ. αυξάνει τον αριθμό των μελών του Δ.Σ. από 3 σε 5 με τροποποίηση του καταστατικού, ετίθετο το ερώτημα αν η ίδια συνέλευση μπορούσε αμέσως να εκλέξει επταμελές διοικητικό συμβούλιο, πριν καν λάβει χώρα η τροποποίηση. Η ρύθμιση επιβεβαιώνει το επιτρεπτό μιας τέτοιας εκλογής, υπό τον όρο όμως ότι η εκλογή αυτή θα ισχύσει από την καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. της τροποποίησης του καταστατικού. Έτσι δεν χρειάζεται μετά την καταχώριση στο μητρώο της τροποποίησης να συνέλθει και πάλι η συνέλευση για εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου.⁴

⁴ (Άρθρο 4, Ν.4548/2018 & Απόσπασμα Αιτιολογικής Έκθεσης επί του άρθρου 4)

2.2 Περιεχόμενο του καταστατικού της (Άρθρο 5)

Στο άρθρο 5 παρ. 1 αναφέρονται τα στοιχεία εκείνα τα οποία είναι διαφορετικά σε σχέση με τον παλιό νόμο και που πρέπει να είναι διατυπωμένα ξεκάθαρα κάθε φορά στο καταστατικό. Είναι τα εξής:

- α) για την εταιρική επωνυμία και το σκοπό της εταιρείας,
- β) για την έδρα της εταιρείας,
- γ) για τη διάρκειά της, όταν αυτή δεν είναι αόριστη,
- δ) για το ύψος και τον τρόπο καταβολής του κεφαλαίου,
- ε) για το είδος των μετοχών, καθώς και για τον αριθμό, την ονομαστική αξία και την έκδοσή τους,
- στ) για τον αριθμό των μετοχών κάθε κατηγορίας, αν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες μετοχών,
- ζ) για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία μετατροπής ανωνύμων μετοχών σε ονομαστικές,
- η) για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες του διοικητικού συμβουλίου,
- θ) για τη σύγκληση, τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες των γενικών συνελεύσεων,
- ι) για τους ελεγκτές,
- ια) για τα δικαιώματα των μετόχων,
- ιβ) για τις ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και τη διάθεση των κερδών.
- ιγ) για τη λύση της εταιρείας και την εκκαθάριση της περιουσίας της,
- ιδ) το ύψος του καλυφθέντος κεφαλαίου, που είναι καταβλητέο κατά το χρόνο σύστασης».

Αυτές οι διατάξεις αποτελούν το περιεχόμενο του καταστατικού και «πρέπει» να περιλαμβάνονται στο καταστατικό. Η λέξη «πρέπει» δηλώνει πως είναι απαραίτητα τα στοιχεία αυτά για το καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας, χωρίς να κυριολεκτεί εδώ ο νομοθέτης.

Στο άρθρο 5 παρ. 2 αναφέρεται ότι «το καταστατικό δεν απαιτείται να περιέχει διατάξεις, έστω και αν αυτές αναφέρονται στα θέματα της παραγράφου 1, στο μέτρο που αποτελούν απλώς επανάληψη ισχυουσών διατάξεων του νόμου». Αυτό σημαίνει πως στο καταστατικό δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνεται ο νόμος. Μάλιστα ο νόμος

προέβλεψε για αυτό, να μην χρειάζεται να γίνεται δηλαδή επανάληψη των νομοθετικών ρυθμίσεων στο καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας.⁵

2.3 Επωνυμία-Έδρα-Διάρκεια της εταιρείας (Άρθρα 6 έως 8)

Επωνυμία (άρθρο 6)

Σχετικά με την επωνυμία της Ανώνυμης Εταιρείας δεν έγιναν μεγάλες αλλαγές. Το άρθρο 6 προβλέπει ότι η επωνυμία της ΑΕ μπορεί να αποτελείται από οτιδήποτε, δηλαδή από ονόματα μετόχων ή από συνδυασμό λέξεων πάντοτε όμως με την αναφορά του όρου «ΑΕ» (σύντμηση του όρου Ανώνυμη Εταιρεία) ή της «Ανώνυμης Εταιρείας», ενώ όταν πρόκειται για διεθνείς συναλλαγές έχουμε «Societe Anonyme» και «S.A.». Εάν η εταιρεία ασκεί περισσότερες δραστηριότητες φέρει την επωνυμία των βασικότερων εξ αυτών π.χ εμπορία αθλητικών ειδών (δεν είναι απαραίτητο να αναφέρονται στην επωνυμία της όλες οι δραστηριότητές της).⁶ Επίσης αν η Ανώνυμη Εταιρεία καταστεί μονοπρόσωπη θα πρέπει να εισαχθεί στην επωνυμία η λέξη «Μονοπρόσωπη Α.Ε.» ή «Single Member SA» για τις διεθνείς συναλλαγές.

Αυτό που αλλάζει όσον αφορά την επωνυμία είναι πως μπορεί να είναι φανταστική επωνυμία ή και να περιέχει ηλεκτρονική διεύθυνση (domain name, διεύθυνση e-mail κλπ.) ή άλλη ένδειξη (π.χ. συχνότητα ραδιοσταθμού, όνομα ξενοδοχείου κλπ.)⁷

Έδρα της εταιρείας (άρθρο 7)

Δεν υπήρξε αλλαγή σε σχέση με τον προηγούμενο νόμο σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση. Δεν χρειάζεται συγκεκριμένη αναγραφή διεύθυνσης, αρκεί η αναφορά του δήμου της Ελλάδας ως έδρα. Στην περίπτωση που η έδρα κρίνεται απαραίτητο να μεταφερθεί σε κάποιον άλλο δήμο εντός Ελλάδας γίνεται εφικτό έπειτα από την απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

Διάρκεια της Εταιρείας (άρθρο 8)

Με το προϊσχύσαν δίκαιο Ν.2190/1920 η Ανώνυμη Εταιρεία γινόταν δεκτό ότι μπορούσε να συσταθεί μόνο για ορισμένο χρόνο. Πλέον σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.1 μπορεί να υπάρχει και έως αορίστου χρόνου. Εάν δεν αναφέρεται ο χρόνος της διάρκειάς της στο καταστατικό, τότε συνάγουμε ότι αυτή είναι αορίστου χρόνου.⁸

⁵ (Άρθρο 5, Ν. 4548/2018)

⁶ (Σινανιώτη, 2021)

⁷ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 6)

⁸ (Σινανιώτη, 2021)

«Με απόφαση της γενικής συνέλευσης που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία, η διάρκεια της ανώνυμης εταιρείας μπορεί να μετατραπεί από ορισμένου σε αορίστου χρόνου και αντίστροφα» σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8.

Το γεγονός αυτό είναι σημαντικό καθώς συχνά ιδρύοντας εταιρείες οι οποίες είχαν συσταθεί για να διαρκέσουν κάποια χρόνια. Αν όμως περνούσε ο χρόνος που είχε αναγραφεί στο καταστατικό δεν θα μπορούσε να γίνει κάποια ανανέωση με αποτέλεσμα να πρέπει η εταιρεία να τερματίσει την λειτουργία της.⁹

2.4 Δημοσιότητα και Διοικητικός έλεγχος (Άρθρο 9)

Ο νέος νόμος έφερε αλλαγές στο σύστημα ελέγχου που διενεργούν οι υπηρεσίες και οι φορείς όταν πρόκειται να εγγραφεί μια Ανώνυμη Εταιρεία στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ). Πλέον, με βάση και όσα αναφέρονται στην Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 9, εισάγεται και άλλος έλεγχος, εκτός απ' τον έλεγχο νομιμότητας, ο έλεγχος πληρότητας.

- 1) Έλεγχος νομιμότητας (άρθρο 9 παρ. 2, 3 και Ν.3419/2005 (Α' 297)):ασκείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Ανάπτυξης και ακολουθείται στα εξής:
 - τροποποίηση καταστατικού (π.χ. αύξηση ή μείωση μετοχικού κεφαλαίου)
 - μετατροπή εταιρείας σε Ανώνυμη Εταιρεία
 - λύση εταιρείας έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης
 - αναβίωση

Έπειτα από τον έλεγχο νομιμότητας και αφού διαπιστωθεί ότι ακολουθούν τις επιταγές του νόμου, η αρμόδια υπηρεσία εκδίδει σχετική διοικητική πράξη (απόφαση) έγκρισης. Η διαδικασία αυτή είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να πραγματοποιηθεί η δημοσιότητα στο Γ.Ε.ΜΗ. στην περίπτωση που εντοπιστεί κάποια παράλειψη ή ασυμφωνία κατά την διάρκεια ελέγχου νομιμότητας, επιβάλλεται η μη δημοσιότητα της στο Γ.Ε.ΜΗ.

- 2) Τυπικός έλεγχος - Έλεγχος πληρότητας: «Ως τυπικός έλεγχος (έλεγχος πληρότητας) νοείται η διαπίστωση ότι τα υποβαλλόμενα έγγραφα είναι πλήρη και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του νόμου, χωρίς έλεγχο του περιεχομένου τους». Ασκείται από τις Γ.Ε.ΜΗ. (άρθρο 9, παρ. 2)
Ακολουθείται στα εξής:
 - μεταβολή στην εκπροσώπηση της εταιρείας
 - προσαρμογή του καταστατικού.¹⁰

⁹ (Άρθρα 6 έως 8, Ν. 4548/2018)

¹⁰ (Άρθρο 9, Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 9)

2.5 Κήρυξη της ακυρότητας της εταιρείας (Άρθρο 11)

Οι λόγοι που η Ανώνυμη Εταιρεία μπορεί να θεωρηθεί άκυρη δεν άλλαξαν, αλλά παραμένουν ίδιοι με τον Ν. 2190/1920 και είναι οι εξής:

- «α) δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις των περιπτώσεων α' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 5 και της παραγράφου 2 του άρθρου 4,
- β) ο σκοπός της, όπως ορίζεται στο καταστατικό, είναι παράνομος ή αντίθετος προς τη δημόσια τάξη και
- γ) ο μοναδικός ιδρυτής ή όλοι οι ιδρυτές δεν είχαν την ικανότητα για δικαιοπραξία κατά την υπογραφή της εταιρικής σύμβασης».

Στο συγκεκριμένο άρθρο έχουμε κατά κύριο λόγο επανάληψη των διατάξεων του άρθρου 4α του Ν. 2190/1920, όπως αναγράφεται και στην Αιτιολογική Έκθεση για το άρθρο 11, για την ακυρότητα της εταιρείας, όμως στους λόγους ακυρότητας στο λόγο β πρέπει να διευκρινιστεί ότι παρανομία θεωρείται και η μη καταβολή του ελάχιστου κεφαλαίου.

Οι αλλαγές στο συγκεκριμένο άρθρο είναι οι παρακάτω:

- Στον Ν.4548/2018 δεν περιλαμβάνεται αυτός ο λόγος (μη καταβολή ελάχιστου κεφαλαίου) ως λόγος ακυρότητας γιατί ο συγκεκριμένος λόγος οδηγεί σε λύση της εταιρείας με δικαστική απόφαση, σύμφωνα με το άρθρο 165 παρ. 1 του νέου νόμου.
- Αντί της ακυρότητας της εταιρείας να προτιμηθεί η μετατροπή της σε άλλη εταιρική μορφή (τηρώντας το σχετικό νομικό πλαίσιο της μετατροπής), επιλογή που δεν υπήρχε με τον παλιό νόμο.¹¹

2.6 Δημοσιότητα (Άρθρα 12-14)

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο του νόμου δεν πραγματοποιήθηκαν αλλαγές αλλά οι διατάξεις ακολουθούν τις μέχρι πρότινος ισχύουσες.

¹¹ (Άρθρο 11, Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεση Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 11)

3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (Άρθρα 15-32)

Ως μετοχικό κεφάλαιο ονομάζουμε τον συνολικό αριθμό των κεφαλαίων που προσφέρουν οι ιδρυτές μιας ανώνυμης εταιρείας όχι μόνο την στιγμή που ιδρύεται αλλά και κατά τη διάρκεια της παραγωγικής ζωής της, με αύξηση μετοχικού κεφαλαίου από τους μετόχους ή πιθανές κεφαλαιοποιήσεις των αποθεματικών.

Οι κατηγορίες του μετοχικού κεφαλαίου είναι οι εξής:

- Καταβεβλημένο Μετοχικό Κεφάλαιο (ονομαστική αξία μετοχής * αριθμός μετοχών)
- Διαφορά "υπέρ το άρτιο" από την έκδοση καινούριων μετοχών. Αν κυκλοφορήσουν μετοχές με τιμή διάθεσης υψηλότερη από την υφιστάμενη ονομαστική αξία της μετοχής τότε η διαφορά αυτή καταχωρείται σ' αυτόν τον λογαριασμό και αποτελεί "κατ' αναλογία όφελος" των παλιών μετοχών.¹²

3.1 Κεφάλαιο Ανώνυμης Εταιρείας (Άρθρο 15)

1. Το μετοχικό κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρείας εκφράζεται σε ευρώ.
2. Το ελάχιστο ύψος του κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας ορίζεται στο ποσό των είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ, ολοσχερώς καταβεβλημένο κατά τη σύσταση της εταιρείας.

Η αλλαγή εδώ βρίσκεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 15 καθώς πλέον το ελάχιστο μετοχικό κεφάλαιο είναι 25.000€ όπως προβλέπεται στο άρθρο 45 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 αντί του ποσού των 24.000€ του προηγούμενου νόμου.¹³

3.2 Εισφορές σε είδος και αποτίμηση των εισφορών αυτών (Άρθρο 17)

3. Για την εξακρίβωση της αξίας των εισφορών σε είδος κατά τη σύσταση της εταιρείας, καθώς και σε κάθε αύξηση του κεφαλαίου της, συντάσσεται έκθεση αποτίμησης από δύο ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή ελεγκτική εταιρεία ή, κατά περίπτωση, από δύο ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές. Επιτρέπεται η πρόσληψη από τους ελεγκτές ή τους πιστοποιημένους εκτιμητές ειδικών εκτιμητών, ημεδαπών ή αλλοδαπών, για την εκτίμηση περιουσιακών στοιχείων που απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις ή διεθνή εμπειρία.

¹² ("Μετοχικό Κεφάλαιο (Capital stock / Share capital) - ορισμός | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων", n.d.)

¹³ (Άρθρο 15, Ν. 4548/2018)

Η παράγραφος 3 του άρθρου 17 αποτελεί αλλαγή στον τρόπο που θα ελέγχεται η αποτίμηση των εισφορών σε είδος. Με τον παλιό νόμο ο έλεγχος γινόταν από τριμελής επιτροπή εμπειρογνομόνων (άρθρο 9 παρ. 1). Σε αντίθεση με το προϊσχύσαν δίκαιο, η αποτίμηση γίνεται μόνο από 2 ορκωτούς ελεγκτές ή μια εταιρεία ορκωτών ελεγκτών ή από 2 ορκωτούς εκτιμητές, ενώ η διαδικασία αποτίμησης έχει παραμείνει η ίδια. Τέλος η έκθεση αποστέλλεται απευθείας στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο Γ.Ε.ΜΗ. χωρίς να γίνεται αποδεκτή από τη Διοίκηση.¹⁴

3.3 Μεταγενέστερη απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού (Άρθρο 19)

1. Μέσα στα πρώτα δύο (2) έτη από τη σύσταση της εταιρείας απαγορεύεται και είναι απολύτως άκυρη η απόκτηση οποιουδήποτε στοιχείου του ενεργητικού με τίμημα ανώτερο του ενός δεκάτου (1/10) του κεφαλαίου, που έχει καταβληθεί, εφόσον πωλητές είναι ιδρυτές, μέτοχοι εκπροσωπούντες ποσοστό μεγαλύτερο του ενός εικοστού (1/20) του καταβεβλημένου κεφαλαίου, μέλη του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, τα στενά μέλη οικογένειας των παραπάνω προσώπων, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα Α του ν. 4308/2014, καθώς και εταιρείες που ελέγχονται από τα παραπάνω πρόσωπα.

Το άρθρο 19 ασχολείται με την μεταγενέστερη απόκτηση στοιχείων του ενεργητικού τα οποία σύμφωνα με το άρθρο 52 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 πρέπει να αποτιμώνται. Ακολουθεί το άρθρο 10 του Ν. 2190/1920, με τη διαφορά ότι πλέον δεν εφαρμόζεται στις αυξήσεις κεφαλαίου.

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται στον κύκλο των ιδρυτών. Πλέον ο έλεγχος περιλαμβάνει και τα στενά μέλη της οικογένειας του ιδρυτή ή του μέλους διοικητικού συμβουλίου, όμως εξαιρεί κάποια άλλα πρόσωπα που θεωρείται υπερβολικό (νομικό πρόσωπο με μικρό ποσοστό συμμετοχής)¹⁵

3.4 Καταβολή και πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου (Άρθρο 20)

Το άρθρο 20 ακολουθεί το άρθρο 11 του Ν. 2190/1920 σε πολλά σημεία, εισάγει όμως νέα πρακτική για την πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου στην εταιρεία.

Την στιγμή που ιδρύεται η εταιρεία πρέπει να καταβληθεί και το αρχικό κεφάλαιο (άρθρο 20 παρ. 1). Με αυτό το άρθρο καταργείται η δυνατότητα να καταβληθεί το κεφάλαιο μεταγενέστερα και όχι τη στιγμή της ίδρυσης, όπως ίσχυε με τον Ν. 2190/1920 άρθρο 11 παρ. 6 «ότι κατατέθηκε εκ των υστέρων σε λογαριασμό της εταιρείας», ώστε να εξαλειφθούν περιπτώσεις καταχρήσεων.

¹⁴ (Άρθρο 17 παρ. 3, Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 17)

¹⁵ (Άρθρο 19 παρ. 1, Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του Άρθρου 19)

Υπάρχει βέβαια και μια προθεσμία η οποία είναι από δεκατέσσερις μέρες ως τέσσερις μήνες (άρθρο 20 παρ. 2)

3. Η καταβολή σε μετρητά του αρχικού κεφαλαίου ή των τυχόν αυξήσεων αυτού, καθώς και οι καταθέσεις μετόχων με προορισμό τη μελλοντική αύξηση του κεφαλαίου, πραγματοποιούνται υποχρεωτικά με κατάθεση σε ειδικό λογαριασμό της εταιρείας, που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε χώρα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Με την επιφύλαξη του άρθρου 19, η παράλειψη καταβολής σε λογαριασμό δεν επάγεται ακυρότητα, αν αποδεικνύεται ότι το σχετικό ποσό δαπανήθηκε για τους σκοπούς της εταιρείας, με την προϋπόθεση ότι αυτό έχει ειδικά προβλεφθεί στο καταστατικό ή στην απόφαση για την αύξηση του κεφαλαίου. Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά.

Στο άρθρο 20 παρ. 3 του Ν. 4548/2018 παραμένει ίδιο όπως στο άρθρο 11 παρ. 6 του Ν. 2190/1920 το γεγονός ότι μπορεί να παραλειφθεί η καταβολή του κεφαλαίου στην έναρξη της εταιρείας αν αποδειχτεί ότι το ποσό αυτό δαπανήθηκε για τους σκοπούς της εταιρείας, εισάγεται όμως η εξής προϋπόθεση με το νέο νόμο: ότι πρέπει να είναι καταγεγραμμένο στο καταστατικό.

Η παράγραφος 4 του άρθρου 20 εισάγει το συμψηφισμό, έναν νέο τρόπο να καταβληθεί το κεφάλαιο. Ο συμψηφισμός απαγορεύεται να είναι μονομερής, επιτρέπεται ο συμβατικός και αυτός μόνο όταν πληροί τις προϋποθέσεις: α) να υπάρχει στην απόφαση των διοικητικών οργάνων της εταιρείας (Γ.Σ. και Δ.Σ.) και β) να έχει βεβαιωθεί από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ότι το χρέος είναι υπαρκτό, ληξιπρόθεσμο και δεν εξαρτάται από αίρεση. Αυτές οι προϋποθέσεις δεν επικαλούνται στις περιπτώσεις εξυγίανσης ή αναδιοργάνωσης κατά τις διατάξεις του Πτωχευτικού Κώδικα (Ν 3588/2007). «Η έκθεση και το πρακτικό υποβάλλονται σε δημοσιότητα» σύμφωνα με την παράγραφο 7 ώστε να υπάρχει διαφάνεια στον συμψηφισμό.

Η παράγραφος 6 του άρθρου 20 «η πιστοποίηση γίνεται με έκθεση ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας, με μέριμνα του διοικητικού συμβουλίου μέσα στις παραπάνω προθεσμίες» εισάγει και αυτή μια καινοτομία. Η πιστοποίηση της καταβολής του κεφαλαίου πλέον γίνεται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία (για περιπτώσεις μόνο πιο μικρών εταιρειών η πιστοποίηση μπορεί να γίνει και από το Διοικητικό Συμβούλιο), σε αντίθεση με το Ν. 2190/1920 άρθρο 11 παρ. 1 όπου γινόταν από το Διοικητικό Συμβούλιο. Τέλος σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 20 του νέου νόμου ο ορκωτός ελεγκτής απαγορεύεται ρητά να είναι ο ίδιος που έχει αναλάβει και τον τακτικό έλεγχο της Ανώνυμης Εταιρείας.¹⁶

¹⁶ (Άρθρο 20, Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 20)

3.5 Μερική καταβολή του κεφαλαίου (Άρθρο 21)

Το άρθρο 21 είναι το αντίστοιχο του άρθρου 12 του Ν.2190/1920 έχουν όμως προστεθεί επιπλέον πράγματα.

Εάν κάποιος μέτοχος ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλλει κάποια εισφορά και δεν το έπραξε πλέον το άρθρο 20 παραπέμπει στο άρθρο 21 που αφορά τη μερική καταβολή του κεφαλαίου. Στην παράγραφο 5 του άρθρου δίνεται προθεσμία από το Διοικητικό Συμβούλιο ενός (1) μηνός για καταβολή της εισφοράς. Αναλυτικά δίνει στον μέτοχο μια τελευταία ευκαιρία καταβολής, απειλώντας τον συγχρόνως με εξώδικο ότι εάν δεν καταβάλλει μέσα στον μήνα αυτό, τότε θα ακυρωθούν οι μετοχές του.

Επιπλέον έχουμε τροποποίηση των συνεπειών αν περάσει η προθεσμία σε σχέση με τον προηγούμενο νόμο. Συγκεκριμένα:

- Ξεκινάει διαδικασία ώστε να ακυρωθούν οι τίτλοι του
- Παράλληλα εκδίδει νέους τίτλους
- Οι τίτλοι αυτοί θα διατεθούν είτε στους μετόχους της εταιρείας είτε σε τρίτους
- Ίσως υπάρχει και επιβολή ποινικών ρητρών αν αυτό υπάρχει στο καταστατικό
- Επιβολή τόκων αν περαστεί η προθεσμία της καταβολής.

Εάν η εταιρεία δεν καταφέρει να διαθέσει σε κάποιον αυτές τις μετοχές, τότε η επόμενη Γενική Συνέλευση θα αποφασίσει με απλή απαρτία και πλειοψηφία να μειώσει το μετοχικό κεφάλαιο.¹⁷

3.6 Απαγόρευση απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής εισφοράς ή επιστροφής της εισφοράς (Άρθρο 22)

Το άρθρο 22 (παρ. 1 και 2) είναι καινούριο και δεν υπάρχει αντίστοιχο στον παλιό νόμο. Εδώ έχουμε τους κανόνες που αφορούν την προστασία του κεφαλαίου και είναι:

1. «οι μέτοχοι δεν μπορούν να απαλλαγούν από την υποχρέωση εισφοράς», όπου σ αυτό το σημείο εντάσσεται στον νόμο το άρθρο 53 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 της 14.6.2017 και
2. «απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση επιστροφή των εισφορών στους μετόχους, η καταβολή τόκων και η εκ μέρους της εταιρείας υπόσχεση εγγυημένης απόδοσης των μετοχών».¹⁸

¹⁷ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 21)

¹⁸ (Άρθρο 22 παρ. 1,2, Ν. 4548/2018)

3.7 Είδη αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (Άρθρο 23)

Το άρθρο 23 είναι καινούριο και αυτό και μας αναφέρει τα είδη αύξησης του κεφαλαίου τα οποία υποβάλλονται σε δημοσιότητα και είναι δυο:

A) τακτική αύξηση: γίνεται έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία

B) έκτακτη αύξηση: γίνεται έπειτα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης με απλή απαρτία και πλειοψηφία.¹⁹

3.8 Έκτακτη αύξηση κεφαλαίου (Άρθρο 24)

Το άρθρο 24 είναι το αντίστοιχο του άρθρου 13 του Ν. 2190/1920 αλλάζει όμως κάποια πράγματα όπως μας ενημερώνει και η Αιτιολογική Έκθεση για το άρθρο 24.

Η παράγραφος 1β αναφέρει πως μπορεί το κεφάλαιο να αυξηθεί στο τριπλάσιο αντί του διπλασίου που ίσχυε μέχρι σήμερα όταν το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο αυτής της απόφασης.

Η παράγραφος 2 αναφέρει πως μπορεί το κεφάλαιο να αυξηθεί στο οκταπλάσιο αντί του πενταπλάσιου που ίσχυε μέχρι σήμερα όταν η Γενική Συνέλευση είναι υπεύθυνη αυτής της απόφασης.

Η παράγραφος 4 καταργεί την ισχύουσα διάταξη ότι το καταστατικό σε μια έκτακτη αύξηση κεφαλαίου μένει το ίδιο. Με τον νέο νόμο το καταστατικό πρέπει να τροποποιείται από το όργανο που θα πάρει την απόφαση της έκτακτης αύξησης κεφαλαίου. Η δημοσιότητα της τροποποίησης έχει συστατικό χαρακτήρα.²⁰

3.9 Απόφαση και διαδικασία αύξησης κεφαλαίου (Άρθρο 25)

Το άρθρο 25 είναι το αντίστοιχο άρθρο 13 παραγράφων 5, 6, 12 και δεν έχει υποστεί αλλαγές, όπως πληροφορούμαστε από την Αιτιολογική Έκθεση για το συγκεκριμένο άρθρο. Πραγματεύεται την τακτική αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου την οποία αποφασίζει η Γενική Συνέλευση καθώς και την διαδικασία όπου αναφέρεται το ποσό της αύξησης, ο τρόπος και η προθεσμία κάλυψής της, ο αριθμός και το είδος των μετοχών που θα εκδοθούν, η ονομαστική τους αξία και η τιμή διάθεσής τους.

3.10 Δικαίωμα προτίμησης (Άρθρο 26)

Το άρθρο 26 σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση παρέχει το δικαίωμα δεύτερης προτίμησης των μετόχων επί των αδιάθετων μετοχών. Αυτό σημαίνει ότι αν κάποιες μετοχές δεν έχουν βρει ακόμα αγοραστή, προβλέπεται δεύτερο δικαίωμα

¹⁹ Άρθρο 23 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 26

²⁰ Άρθρο 24 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 26

προτίμησης. Επίσης δικαίωμα προτίμησης προβλέπεται και επί ομολογιών μετατρέψιμων σε μετοχές και επί εισφορών σε είδος (εφόσον υπάρχει σχετικό καταστατικό).

3.11 Περιορισμός ή αποκλεισμός του δικαιώματος προτίμησης (Άρθρο 27)

Ο Ν.4548/2018 εισάγει τη νέα αυτή ρύθμιση η οποία είναι σε αρμονία με το άρθρο 72 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132. Ο περιορισμός ή αποκλεισμός γίνεται όταν υπάρχει κάποιο επείγον θέμα το οποίο πρέπει να δικαιολογηθεί γραπτώς από το Διοικητικό Συμβούλιο με απόφαση:

α) του Διοικητικού Συμβουλίου με πλειοψηφία 2/3 επί του συνόλου των μελών

β) της Γενικής Συνέλευσης με απλή απαρτία και πλειοψηφία.²¹

3.12 Μείωση κεφαλαίου (Άρθρο 29)

Το άρθρο 29 εισάγει νέα δεδομένα.

Η παράγραφος 2 του άρθρου 29 αναφέρει πως δεν καταργείται το δικαίωμα να αγοραστούν παλαιές μετοχές όταν έχουμε μείωση του κεφαλαίου ταυτόχρονα με την αύξησή του ακόμα και αν μετά την μείωση το κεφάλαιο ίσως μηδενιστεί.

Στο άρθρο 4 παράγραφος 3 του Ν. 2190/1920 προβλέπεται:

3. Η πρόσκληση για τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης και η απόφαση της τελευταίας για τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει, με ποινή ακυρότητας, να ορίζουν το σκοπό της μείωσης αυτής, καθώς και τον τρόπο πραγματοποίησής της.

Η φράση «με ποινή ακυρότητας» καταργείται με το νέο νόμο, ώστε να ισχύουν οι έννομες συνέπειες που αφορούν τις ελαττωματικές αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης.

Η παράγραφος 4 είναι καινούρια διάταξη και τονίζει πως η μείωση του κεφαλαίου χρήζει τροποποίηση του καταστατικού και δημοσιότητα τόσο στο Γ.Ε.ΜΗ. όσο και στην ιστοσελίδα της εταιρείας.²²

3.13 Προστασία δανειστών σε περίπτωση μείωσης κεφαλαίου (Άρθρο 30)

Στο άρθρο 30 παρ. 1 αναγράφεται ότι: «οι δανειστές της εταιρείας, των οποίων οι απαιτήσεις γεννήθηκαν πριν από τη δημοσιότητα της απόφασης για τη μείωση, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του προηγούμενου άρθρου και είναι ληξιπρόθεσμες, υποβάλουν στην εταιρεία αντιρρήσεις κατά της

²¹ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν.4548/2018 επί του άρθρου 27)

²² (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν.4548/2018 επί του άρθρου 29)

πραγματοποίησης των παραπάνω καταβολών μέσα σε προθεσμία σαράντα (40) ημερών». Η αλλαγή που έγκειται εδώ είναι πως με τον προηγούμενο νόμο στο άρθρο 4 παρ. 4 η προθεσμία των δανειστών για απαιτήσεις που ήταν ληξιπρόθεσμες ήταν 60 ημέρες. Πλέον έγιναν 40 ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία.

Στην παράγραφο 2 και 3 έχουμε αναλυτικότερες πληροφορίες για τους δανειστές των οποίων οι απαιτήσεις είναι μη ληξιπρόθεσμες. Και αυτοί έχουν την ίδια προθεσμία των 40 ημερών ώστε να καταθέσουν τις αντιρρήσεις τους. Την διαδικασία για την δικάωση ή όχι των δανειστών μη ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων αναλαμβάνει το δικαστήριο.²³

3.14 Ειδικόι τρόποι μείωσης του κεφαλαίου (Άρθρο 31)

Στην παράγραφο 1 εισάγεται η δυνατότητα να μειωθεί το μετοχικό κεφάλαιο και σε είδος εκτός από χρήμα. Για να γίνει όμως αυτό έχουμε δυο περιπτώσεις: α) να αποτιμηθεί η μείωση από ορκωτό ελεγκτή λογιστή ή από ελεγκτική εταιρεία (όπως γίνεται και στην αύξηση) όταν δεν συμφωνούν οι μέτοχοι μεταξύ τους και β) να μην χρειάζεται να γίνει αποτίμηση σε είδος αν συμφωνήσουν όλοι ομόφωνα στην Γενική Συνέλευση.

Η παράγραφος 2 υπήρχε και στον προηγούμενο νόμο στο άρθρο 4 παρ. 4α και αναφέρεται στην «μείωση του κεφαλαίου με σκοπό το σχηματισμό ειδικού αποθεματικού».

Οι νέες διατάξεις είναι εναρμονισμένες με το άρθρο 37 της «δεύτερης» εταιρικής οδηγίας (ήδη άρθρο 76 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132), με σκοπό να αποφευχθούν τα προβλήματα που είχαν δημιουργηθεί από την προηγούμενη διατύπωση της ως άνω διάταξης (παρ. 4α του άρθρου 4 του κ.ν. 2190/1920).²⁴

²³ (Άρθρο 30 Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης επί του άρθρου 30)

²⁴ (Άρθρο 31 Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης επί του άρθρου 31)

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΜΕΤΟΧΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΤΙΤΛΟΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

4.1 Οι εκδιδόμενοι τίτλοι (Άρθρο 33)

Όσον αφορά το θέμα των εκδιδόμενων τίτλων από την Ανώνυμη Εταιρεία ο νέος νόμος αποστασιοποιείται αρκετά από τον παλιό καθώς το παλιό θεσμικό πλαίσιο περιόριζε τα είδη των τίτλων που μπορούσε να εκδώσει.²⁵

4.1.1 Οι τίτλοι της Ανώνυμης Εταιρείας (άρθρο 33)²⁶

1. Η ανώνυμη εταιρεία μπορεί να εκδίδει τα ακόλουθα είδη τίτλων:

α) μετοχές,

β) ομολογίες,

γ) τίτλους κτήσης μετοχών (warrants),

δ) ιδρυτικούς τίτλους, και

ε) άλλους τίτλους, οι οποίοι προβλέπονται από ειδικές διατάξεις.

2. Οι παραπάνω τίτλοι μπορούν να εκδίδονται σε επιμέρους κατηγορίες, όπως ο νόμος ορίζει ή αποφασίζει το αρμόδιο για έκδοσή τους όργανο. Η εταιρεία μπορεί να εκδίδει τίτλους της ίδιας κατηγορίας σε διαδοχικές στο χρόνο σειρές.

Στην παράγραφο 2 αναφέρεται πως κάθε είδος τίτλου μπορεί να εκδοθεί σε επιμέρους κατηγορίες. Οι κατηγορίες αυτές είναι:

- Κοινές
- Προνομιούχες
- Εξαγοράσιμες
- Εκείνες που προκύπτουν από απόσβεση κεφαλαίου.

Διακρίνονται σ' αυτές τις κατηγορίες εξαιτίας κάποιων κοινών χαρακτηριστικών που συγκεντρώνουν και οι οποίες αναλύονται λεπτομερώς στα παρακάτω άρθρα. Υπάρχει όμως και η δυνατότητα το Διοικητικό Συμβούλιο ή η Γενική Συνέλευση να δημιουργήσει «κατηγορίες» μετοχών (ακόμα και «κατηγορίες» που δεν διαφοροποιούνται μεταξύ τους ή από τις κοινές).

²⁵ (Περάκης, 2019)

²⁶ (Άρθρο 33 Ν. 4548/2018)

Μια ακόμα έννοια που προβάλλεται στην παράγραφο 2 είναι οι «σειρές». Οι «σειρές» είναι υποδιαίρεσεις των κατηγοριών, με βάση τη χρονική τους αλληλουχία. Για παράδειγμα είναι δυνατόν κοινές μετοχές να εκδίδονται σε σειρές (σειρές 2019, 2020 κ.λπ.), που όμως δεν ανήκουν στις κατηγορίες, κατά την έννοια του νόμου.²⁷

3. Σε περίπτωση που εκδίδονται ταυτόχρονα περισσότερα είδη ή κατηγορίες τίτλων, είναι δυνατόν να προβλέπεται κατά τους όρους έκδοσής τους ότι η κτήση τίτλου ενός είδους ή μιας κατηγορίας επιτρέπεται μόνο με την προϋπόθεση ταυτόχρονης κτήσης ορισμένου αριθμού εκδιδόμενων τίτλων άλλου είδους ή άλλης κατηγορίας. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να προβλέπεται στο καταστατικό, σε σχέση με μετοχές ή ιδρυτικούς τίτλους, ή στους όρους έκδοσης τίτλων κτήσης μετοχών ή στο πρόγραμμα έκδοσης ομολογιών, ότι μέχρι την επέλευση ορισμένης προθεσμίας ή μέχρι την πλήρωση ορισμένης αίρεσης ή για όλη τη διάρκεια της εταιρείας ή των οικείων τίτλων, οι ανωτέρω τίτλοι μπορούν να διατεθούν (μεταβιβασθούν ή επιβαρυνθούν) μόνο από κοινού.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 έχουμε την πρακτική (stapling) η οποία εφαρμόζεται στις διεθνείς αγορές και η οποία επιτρέπει τη σύνδεση περισσότερων τίτλων που εκδίδονται από την εταιρεία ώστε να μπορούν να μεταβιβασθούν ή να διατεθούν από κοινού (π.χ. κοινές με προνομιούχες μετοχές, ομολογίες με τίτλους κτήσης μετοχών, μετοχές με ομολογίες κ.λπ.). Η πρακτική αυτή “πολεμά” την αρχή του κλειστού αριθμού «numerous clausus» των συγκεκριμένων δηλαδή μορφωμάτων ή τίτλων που έχουν παγιωθεί με τα χρόνια.²⁸

4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων για την κοινωνία, το ενέχυρο και την επικαρπία και εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στο καταστατικό, οι τίτλοι εκδίδονται και μεταβιβάζονται μόνο με το σύνολο των δικαιωμάτων που περιλαμβάνουν και δεν επιτρέπεται η χωριστή διάθεση ορισμένων δικαιωμάτων.

Η παράγραφος 4 η οποία τροποποιήθηκε με τον Ν. 4587/2018 (άρθρο 49 παρ.3) καθιερώνει τον κανόνα του αδιαίρετου των τίτλων. Αυτό σημαίνει πως οι τίτλοι εκδίδονται και μεταβιβάζονται μαζί με τα δικαιώματά τους και δεν επιτρέπεται η ξεχωριστή διάθεσή τους.²⁹

5. Το καταστατικό ή, κατά περίπτωση, οι όροι έκδοσης των οικείων τίτλων μπορούν να αποκλίνουν από τη διάταξη της παραγράφου 4. Επί μετοχών το καταστατικό μπορεί να επιτρέψει τη χωριστή διάθεση μόνο του δικαιώματος απόληψης κερδών, για χρονική διάρκεια που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη από τη διάθεση του δικαιώματος.

Η παράγραφος 5 αναφέρεται σε εξαιρέσεις οι οποίες υπήρχαν σε μεγάλο βαθμό και στον παλιό νόμο. Όμως η παράγραφος 5 τροποποιήθηκε από τον Ν. 4587/2018.

Έχουμε λοιπόν την ελεύθερη μεταβίβαση (με εκχώρηση, παράδοση τοκομεριδίου κ.λπ.) των απαιτήσεων είσπραξης κερδών, τόκων ή χρεολυσίων καθώς και άλλων

²⁷ (Περάκης, 2019)

²⁸ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 33)

²⁹ (Περάκης, 2019)

περιουσιακών δικαιωμάτων που προκύπτουν από τους τίτλους. Όταν λέμε για απαιτήσεις που προκύπτουν εννοούμε π.χ. κέρδη συγκεκριμένης χρήσης, δικαίωμα προτίμησης από συγκεκριμένη αύξηση, επιστροφή κεφαλαίου μετά από μείωση, διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης, κ.λπ. αλλά και αυτές που θα έρθουν στο μέλλον.³⁰

4.2 Μετοχές

4.2.1 Γενικά χαρακτηριστικά μετοχών-τίτλων

- Είναι άυλες (άρθρο 34)
- Έχουν ονομαστική αξία ελάχιστη στα 0,04€ (άρθρο 35), η οποία μειώθηκε σε σχέση με τον παλιό νόμο που ήταν 0,30€ (άρθρο 14) όμως το ανώτατο όριο διατηρείται στα 100€
- Αρχή της ισότητας των μετοχών της ίδιας κατηγορίας (άρθρο 36)
- Η εταιρεία πρέπει να έχει μια τουλάχιστον κοινή μετοχή (άρθρο 37 παρ. 2)
- «έκδοση μετοχών με πολλαπλό δικαίωμα ψήφου δεν επιτρέπεται» (άρθρο 38 παρ. 4)
- Οι μετοχές είναι πλέον ονομαστικές σε αντίθεση με τον παλιό νόμο που ήταν ανώνυμες. (άρθρο 40 παρ. 1)
- Η εταιρεία έχει βιβλίο μετόχων είτε σε γραπτή είτε σε ηλεκτρονική μορφή. Για να θεωρείται κάποιος μέτοχος της εταιρείας πρέπει να είναι γραμμένος σ αυτό το βιβλίο. (άρθρο 40 παρ. 2)
- Οι προσωρινοί τίτλοι δεν προβλέπονται λόγω της τεχνολογίας καθώς δεν διακρίνονται από τους οριστικούς.³¹
- Κάθε Ανώνυμη εταιρεία πρέπει να εκδώσει τουλάχιστον 250 μετοχές (25.000€ κεφάλαιο / 100€ μέγιστη ονομαστική αξία = 250 μετοχές).³²

4.2.2 Κατηγορίες μετοχών (Άρθρα 37, 38, 39 και 43)

Κοινές μετοχές (άρθρο 37): το άρθρο 37 προστίθεται με τον νέο νόμο ώστε να δοθεί ένα πιο πλήρες νόημα για τις κοινές μετοχές. Είναι όσες μετοχές δεν ανήκουν σε ειδική κατηγορία και έχουν δικαίωμα ψήφου, είσπραξη κερδών, συμμετοχή σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου κ.λπ.³³

³⁰ (Περάκης, 2019)

³¹ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 40)

³² (Περάκης, 2019)

³³ (Άρθρο 37 Ν. 4548/2018)

Προνομιούχες μετοχές (άρθρο 38): το άρθρο 38 ακολουθεί το άρθρο 3 του Ν. 2190/1920. Είναι οι μετοχές που έχουν κάποια προνόμια σε σχέση με τις κοινές μετοχές και τα δικαιώματά τους ορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 159. Για να εκδοθούν νέες προνομιούχες μετοχές, καθώς και να μετατραπούν κοινές σε προνομιούχες χρειάζεται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία.³⁴

Εξαγοράσιμες μετοχές (άρθρο 39): ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 17β, έχουμε όμως και κάποιες τροποποιήσεις. Εξαγοράσιμες είναι οι μετοχές σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 39 οι οποίες «μπορούν να εκδίδονται και ως προνομιούχες μετοχές με ή χωρίς δικαίωμα ψήφου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38. Η εξαγορά γίνεται με δήλωση της εταιρείας ή του μετόχου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο καταστατικό, και είναι έγκυρη μόνο με καταβολή του αντιτίμου της εξαγοράς κατά τα προβλεπόμενα στο καταστατικό». Προκειμένου να επιτευχθεί η εξαγορά, θα πρέπει να επιτρέπεται από το καταστατικό και οι εξαγοράσιμες μετοχές θα πρέπει να έχουν πλήρως αποπληρωθεί. Η εξαγορά γίνεται μόνο από κέρδη ή από το προϊόν έκδοσης νέων μετοχών ή από τα ποσά από τη μείωση κεφαλαίου. Έτσι, επιτυγχάνεται ο σχηματισμός ισόποσου αποθεματικού στον ισολογισμό της εταιρείας. Η εξαγορά δημοσιεύεται στο ΓΕΜΗ. Η παράγραφος 5 αναφέρει πως οι εξαγοράσιμες μετοχές ακολουθούν το καθεστώς των κοινών μετοχών ενώ η 6^η ρυθμίζει την διαδικασία μετατροπής κοινών σε εξαγοράσιμες. Οι 2 αυτές παράγραφοι δεν υπήρχαν στον προηγούμενο νόμο.³⁵

Δεσμευμένες μετοχές (άρθρο 43): είναι αυτές που η μεταβίβασή τους εξαρτάται από την απόφαση της εταιρείας και συγκεκριμένα από την Γενική Συνέλευση ή το Διοικητικό Συμβούλιο, και ακολουθεί τις επιταγές του καταστατικού. Το άρθρο 43 προσθέτει διατάξεις για την περίπτωση καθολικής και οιονεί καθολικής διαδοχής κατάσχεσης και πτώχευσης οι οποίες δεν υπήρχαν στον παλιό νόμο.³⁶

4.2.3 Δικαίωμα προαίρεσης (Άρθρο 44)

Το άρθρο 44 δεν έχει κάποια αντιστοιχία στον παλιό νόμο, είναι καινούργιο. Αντιστοιχεί όμως στο άρθρο 86 του Ν. 4072/2012 για την Ι.Κ.Ε. Αφορά συμφωνίες που γίνονται μεταξύ των μετόχων ή με τρίτους για την παροχή δικαιώματος προαίρεσης αγοράς (call option) ή πώλησης (put down) ονομαστικών μετοχών. Η συμφωνία πρέπει να καταχωρηθεί και στο βιβλίο μετόχων ή το μητρώο.³⁷

Τα άρθρα 45, 46 και 47 του Ν. 4548/2018 σχετίζονται με τις εξαγορές μετοχών και παραμένουν ακριβώς ίδια. Αντιστοιχούν στα άρθρα 49α, 49β και 49γ του Ν. 2190/1920.³⁸

³⁴ (Άρθρο 38 Ν. 4548/2018)

³⁵ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 39)

³⁶ (Άρθρο 43 Ν. 4548/2018)

³⁷ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 44)

³⁸ (Περάκης, 2019)

Ίδιες μετοχές (άρθρα 48-52)

Τα άρθρα 48 έως 52 αντιστοιχούν στα άρθρα 15β, 16, 16α και 17 του Ν. 2190/1920. Ασχολούνται με τις ίδιες μετοχές και ακολουθούν ρυθμίσεις της «δεύτερης εταιρικής Οδηγίας» 2017/1132.³⁹

4.2.4 Κοινωνία επί μετοχών (Άρθρο 53)

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 33, οι μετοχές είναι αδιαίρετες, μπορούν όμως να αποτελέσουν αντικείμενο κοινωνίας.

2. Αν μετοχή ανήκει ή περιέλθει σε περισσότερους, οι κοινωνοί οφείλουν να υποδείξουν στην εταιρεία κοινό εκπρόσωπο. Για όσο διάστημα δεν τον υποδεικνύουν, τα δικαιώματα που απορρέουν από τις μετοχές αναστέλλονται, δηλώσεις δε που έχουν σχέση με την μετοχική ιδιότητα των κοινωνών μπορεί να γίνουν εγκύρως προς οποιονδήποτε από αυτούς. Αντί να υποδείξουν κοινό εκπρόσωπο, οι κοινωνοί μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο το διορισμό διαχειριστή κατά το άρθρο 790 του ΑΚ.

Το άρθρο αυτό είναι νέο στον νόμο 4548/2018. Οι μετοχές παρουσιάζουν την ανάγκη να έχουν έναν κοινό εκπρόσωπο που θα ασκεί τα δικαιώματα που απορρέουν από τις μετοχές. Μπορούν να ορίσουν οι μέτοχοι εκπρόσωπο, όμως στην περίπτωση που δεν συμφωνούν έχουν την δυνατότητα να επικαλεστούν το άρθρο 790 του Αστικού Κώδικα ώστε να υποδείξει το δικαστήριο διαχειριστή.⁴⁰

4.3 Τίτλοι κτήσης μετοχών της εταιρείας (Άρθρα 56-58)

Οι τίτλοι κτήσης μετοχών είναι τα αντίστοιχα warrants, ένας διεθνής θεσμός που παρέχει το δικαίωμα απόκτησης μετοχών που εκδίδονται από την εταιρεία. Εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα με τον Ν. 3864/2010, στο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, τώρα όμως μπορούν να εφαρμοστούν σε όλες τις εταιρείες. Μιλάμε λοιπόν για μια καινοτομία που φέρνει ο νέος νόμος.⁴¹

4.3.1 Έκδοση τίτλων κτήσης μετοχών (Άρθρο 56)

Στο άρθρο 56 προβλέπονται τα εξής:

Οι τίτλοι κτήσης μετοχών είναι ονομαστικοί τίτλοι και εκδίδονται από την εταιρεία. Παρέχουν το δικαίωμα σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο κατά προτίμηση στους υφιστάμενους μετόχους να αποκτήσουν έναν τίτλο κτήσης. Έτσι η εταιρεία

³⁹ (Περάκης, 2019)

⁴⁰ (Άρθρο 53 Ν. 4548/2018 & (Περάκης, 2019)

⁴¹ (Περάκης, 2019)

δεσμεύεται σε ένα πρόσωπο ότι θα παρέχει μετοχές για κάποιο χρονικό διάστημα με όρους που θα συμφωνηθούν.

Η Γενική Συνέλευση με απλή απαρτία και πλειοψηφία καθώς και το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αρμόδια όργανα που εκδίδουν τους τίτλους κτήσης, καθώς επίσης ορίζουν και όλες τις υπόλοιπες λεπτομέρειες όπως: το χρόνο, τον τρόπο, την προθεσμία άσκησης δικαιωμάτων, την αξία των μετοχών κ.α.

Εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη δημοσιότητα.

4.3.2 Απόκτηση ιδίων τίτλων κτήσης μετοχών (Άρθρο 57)

Το άρθρο 57 ρυθμίζει θέματα σχετικά με την απόκτηση των τίτλων κτήσης

4.3.3 Άσκηση δικαιώματος (Άρθρο 58)

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου 58: «η άσκηση του δικαιώματος γίνεται με μονομερή δήλωση του δικαιούχου του τίτλου κτήσης μετοχών προς την εταιρεία, επιπρόσθετα όμως απαιτείται και καταβολή του σχετικού ποσού, οπότε και χωρίς άλλη ενέργεια της εταιρείας επέρχεται αύξηση του κεφαλαίου με την έκδοση νέων μετοχών»⁴²

4.4 Ομολογίες (Άρθρα 59-74)

Οι ομολογίες είναι το τρίτο είδος τίτλων που εκδίδει η Ανώνυμη Εταιρεία ώστε να μπορεί να εξασφαλίζει τη χρηματοδότησή της. Τα άρθρα για τις ομολογίες προέρχονται από τον Ν 3156/2003 ο οποίος υπάρχει στο ελληνικό δίκαιο εδώ και 15 χρόνια, πρέπει όμως να προσαρμοστεί και αυτός στον καινούριο νόμο για τις Ανώνυμες Εταιρείες. Έτσι λοιπόν καταργούνται κάποια άρθρα του όπως 1 έως 9 και 12 και διατηρούνται τα άρθρα 2 παρ. 4, 10, 11, 13. Στα παρακάτω άρθρα θα δούμε αναλυτικά όσα προβλέπονται για τις ομολογίες.⁴³

4.4.1 Γενικές διατάξεις (Άρθρο 59)

Με βάση το άρθρο 59: «ομολογιακό είναι το δάνειο που εκδίδεται από ανώνυμη εταιρεία (εκδότρια) και διαιρείται σε ομολογίες, οι οποίες αντιπροσωπεύουν απαίτηση ενός ή πολλών ομολογιούχων έναντι της εκδότριας κατά τους όρους του δανείου». Επίσης για την έκδοση ομολογιακού δανείου αποφασίζει το Διοικητικό Συμβούλιο και αυτό ισχύει για όλα τα ομολογιακά δάνεια, εκτός από αυτά που προβλέπεται κάτι διαφορετικό στο καταστατικό τους. Οι όροι του ομολογιακού δανείου είναι ελεύθεροι

⁴² (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί των άρθρων 56, 57, 58)

⁴³ (Περάκης, 2019)

δηλαδή δεν υπόκεινται σε περιορισμό ποσού εκτός και αν πάλι υπάρχουν περιορισμοί στο καταστατικό.⁴⁴

4.4.2 Όροι και πρόγραμμα ομολογιακού δανείου (Άρθρο 60)

Σύμφωνα με το άρθρο 60 οι όροι του ομολογιακού δανείου όπως: ποσό, την μορφή, την ονομαστική αξία, το επιτόκιο, το χρόνο αποπληρωμής κ.α. ορίζονται από την εκδότρια.

2. Το ομολογιακό δάνειο μπορεί να περιλαμβάνει και άλλους όρους. Ενδεικτικά επιτρέπονται οι εξής όροι:

α) ότι αντί καταβολής τόκου θα αποδίδονται στους ομολογιούχους άλλες ομολογίες που εκδίδονται από την εκδότρια για το σκοπό αυτόν,

β) ότι το ομολογιακό δάνειο δεν έχει ρητή λήξη, οπότε η εκδότρια εξοφλεί το ομολογιακό δάνειο κατά το χρόνο της επιλογής της,

γ) ότι η υποχρέωση καταβολής τόκου ή επιστροφής του κεφαλαίου τελεί υπό αίρεση, ή ότι σε σχέση με τις μετατρέψιμες ομολογίες, ότι είναι δυνατή η κεφαλαιοποίηση και των δεδουλευμένων τόκων,

δ) ότι οι ομολογιούχοι δανειστές θα ικανοποιούνται ύστερα από τους υπόλοιπους πιστωτές της εκδότριας ή ύστερα από ορισμένη κατηγορία πιστωτών,

ε) ότι το ομολογιακό δάνειο είναι εξασφαλισμένο με εμπράγματα ή άλλες ασφάλειες,

Το επιτόκιο του ομολογιακού δανείου συμφωνείται ελεύθερα, χωρίς να εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις για το ανώτατο δικαιοπρακτικό επιτόκιο.

Στην περίπτωση α' έχουμε τις ομολογίες πληρωμής σε είδος (payment in kind – «PIKbonds»). Το χρηματοδοτικό εργαλείο είναι χρήσιμο για καινούριες επιχειρήσεις που δεν έχουν ακόμα σημαντικό κεφάλαιο.

Στην περίπτωση β' έχουμε ομολογιακά δάνεια χωρίς ημερομηνία λήξης («perpetuals bonds»). Κατάλληλο για επιχειρήσεις, όχι όμως για τις τράπεζες.

Στην περίπτωση γ' έχουμε τις «ομολογίες καταστροφής» (catastrophe bonds). Είναι δάνεια που δεν απαιτούν τόκο ή κεφάλαιο σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης όπως φυσική καταστροφή.

Όσον αφορά το ανώτατο δικαιοπρακτικό επιτόκιο, καταργείται. Η χρήση του είναι να καλύπτει τον οφειλέτη και όχι τον δανειστή, έτσι δεν είναι ορθό να γίνεται διάκριση ανάλογα με την ιδιότητα των ομολογιούχων. Άρα το επιτόκιο απελευθερώνεται από όλα τα ομολογιακά δάνεια.

⁴⁴ (Άρθρο 59 Ν.4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 59)

Τέλος υπάρχει συνέλευση των ομολογιούχων η οποία μπορεί να αποφασίζει με αυξημένη πλειοψηφία και ομοφωνία για διάφορα θέματα που καταγράφονται σε έναν ενδεικτικό κατάλογο ώστε να διασφαλίζεται το δίκαιο σύμφωνα με το γερμανικό νόμο.⁴⁵

4.4.3 Μεταβίβαση ομολογιών (Άρθρο 61)

Στο άρθρο 61 προβλέπεται: «Οι ομολογίες μεταβιβάζονται ελεύθερα, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στους όρους του δανείου» και η διαδικασία μεταβίβασης πλέον με το νέο νόμο ξεκαθαρίζεται ότι ορίζεται από τα άρθρα 41 και 42.⁴⁶

4.4.4 Συνέλευση των Ομολογιούχων (Άρθρο 63)

Το άρθρο 63 είναι αντίστοιχο του άρθρου 3 του Ν. 3156/2003, έγιναν όμως κάποιες αλλαγές στις ρυθμίσεις που ίσχυαν.

- Η ομάδα ομολογιούχων πρέπει να υφίσταται απαραίτητα όταν το ομολογιακό δάνειο εισάγεται σε ρυθμιζόμενη αγορά ή ΠΜΔ (Πολυμερείς Μηχανισμοί Διαπραγμάτευσης). Υπάρχει εξαίρεση σ αυτό όταν πρόκειται για βραχυπρόθεσμους τίτλους
- Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση: «τίθεται ανώτατο όριο στην πλειοψηφία που μπορεί να απαιτείται κατά τους όρους του δανείου για τη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης ή την παροχή ψήφου υπέρ σχεδίου αναδιοργάνωσης, ώστε να μη δυσχεραίνεται υπέρμετρα η σύναψη συμφωνιών εξυγίανσης και η έγκριση σχεδίων αναδιοργάνωσης».
- Οι ομολογίες μπορούν πλέον να μετατραπούν σε μετοχές με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης
- Η αιτιολογική έκθεση προβλέπει ότι: «ο απόλυτος αποκλεισμός του δικαιώματος ψήφου σε σχέση με ομολογιούχους που είναι ταυτόχρονα μέτοχοι κατά 25% της εκδότριας είναι προβληματικός σε περίπτωση ομολογιακών δανείων που καλύπτονται από μμετόχους. Από την άλλη πλευρά είναι ενδεχόμενο τα μέρη να κρίνουν σκόπιμο να αποκλείσουν το δικαίωμα ψήφου σε ευρύτερο κύκλο συνδεδεμένων με την εταιρεία προσώπων. Για τους λόγους αυτούς προτείνεται να αφεθεί το σχετικό ζήτημα στη συμβατική ελευθερία, με διατήρηση της υφιστάμενης απαγόρευσης μόνο για την περίπτωση των εισηγμένων ομολογιών».
- Το δικαίωμα ψήφου σε περιπτώσεις επικαρπίας ή ενεχύρου ορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 54

⁴⁵ (Άρθρο 60 Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 60)

⁴⁶ (Άρθρο 61 Ν. 4548/2018)

- «προβλέπεται η δυνατότητα αποστολής της πρόσκλησης αντί δημοσίευσής της» διάταξη εύχρηστη καθώς υπάρχουν και περιπτώσεις να δημιουργείται μικρός αριθμός ομολογιούχων.
- Έχουμε ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων για την ελαττωματικότητα των αποφάσεων που αφορούν τις γενικές συνελεύσεις.⁴⁷

4.4.5 Εκπρόσωπος των ομολογιούχων (Άρθρο 64)

Το άρθρο 64 αντιστοιχεί στο άρθρο 4 παρ. 1 ως 3 του Ν.3156/2003 και φέρνει τις εξής αλλαγές σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση:

«α) Στις διεθνείς αγορές τον ρόλο του εκπροσώπου των ομολογιούχων (κυρίως με τη μορφή εμπιστευματοδόχου – trustee) συνήθως αναλαμβάνουν εξειδικευμένα νομικά πρόσωπα που ανήκουν σε τραπεζικούς ομίλους, αλλά δεν αποτελούν τα ίδια πιστωτικά ιδρύματα ή επιχειρήσεις επενδύσεων. Για το λόγο αυτόν ήδη στις διατάξεις για τις καλυμμένες ομολογίες προβλέπεται η δυνατότητα ανάθεσης του ρόλου αυτού σε νομικά πρόσωπα συνδεδεμένα με πιστωτικά ιδρύματα. Προτείνεται λοιπόν η μεταφορά της ρύθμισης αυτής και στα υπόλοιπα ομολογιακά δάνεια.

β) Επίσης, προκειμένου να αυξηθεί ο κύκλος των προσώπων που μπορούν να καταστούν εκπρόσωποι των ομολογιούχων, προστίθενται εποπτευόμενα πρόσωπα που παρέχουν συναφείς υπηρεσίες, δηλαδή κεντρικά αποθετήρια αξιών, διαχειριστές οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων (ΔΟΕΕ), διαχειριστές εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου, πολυμερείς τράπεζες ανάπτυξης.

γ) Όταν υπάρχει μόνο ένας ομολογιούχος, είναι εύλογο να μπορεί ο ίδιος να ορίζεται ως εκπρόσωπος και ως εκ τούτου να συμβάλλεται στις εξασφαλιστικές συμβάσεις, ακόμη και αν δεν είναι πιστωτικό ίδρυμα κ.λπ., αφού δεν τίθεται θέμα προστασίας των ομολογιούχων.

δ) Στην περίπτωση γ' της παραγράφου 3 διαγράφεται η φράση: «Για τον υπολογισμό του παραπάνω ποσοστού, λαμβάνεται υπόψη η αξία κατά το χρόνο ορισμού του εκπροσώπου και η αποτίμηση πραγματοποιείται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 1969/1991», δεδομένης της κατάργησης της διάταξης, στην οποία γινόταν παραπομπή».⁴⁸

Στην συνέχεια αναλύονται λεπτομερώς στον νόμο 4548/2018 θέματα όπως τα καθήκοντα του εκπροσώπου (άρθρο 65), η ευθύνη και η αμοιβή του εκπροσώπου (άρθρο 66), η αντικατάσταση του εκπροσώπου (άρθρο 67) καθώς και οι γνωστοποιήσεις-δημοσιότητα (άρθρο 68) τα οποία διατηρούνται ως έχουν.

⁴⁷ (Άρθρο 63 Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 63)

⁴⁸ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 64)

4.4.6 Κατηγορίες Ομολογιακού δανείου (Άρθρα 69-72)

Στα άρθρα 69-72 καταγράφονται οι κατηγορίες των ομολογιακών δανείων. Ο νόμος διακρίνει 4 οι οποίες είναι:

- 1) Το απλό-κοινό ομολογιακό δάνειο (άρθρο 69): το άρθρο 69 είναι αντίστοιχο του άρθρου 6 του Ν. 3156/2003 και δίνει στους ομολογιούχους το δικαίωμα απόληψης τόκου. Η έκδοσή του δεν έχει περιορισμό στο ποσό (εκτός αν στο καταστατικό της εκδότριας ορίζεται διαφορετικά)
- 2) Το ομολογιακό δάνειο με ανταλλάξιμες ομολογίες (άρθρο 70): το άρθρο 70 αντιστοιχεί στο άρθρο 7 του Ν. 3156/2003 σύμφωνα με το οποίο δίνεται το δικαίωμα στους ομολογιούχους να ζητήσουν με δήλωσή τους την εξόφληση των ομολογιών τους ολοκληρωτικά ή εν μέρει με τη μεταβίβαση σε αυτούς άλλων ομολογιών ή μετοχών της εκδότριας ή άλλων εκδοτών αν κρίνουν ότι η ανταλλαγή είναι συμφέρουσα.
- 3) Το ομολογιακό δάνειο με μετατρέψιμες ομολογίες (άρθρο 71): το άρθρο 71 αντιστοιχεί στο άρθρο 8 του Ν. 3156/2003 και του άρθρου 3α του 2190/1920. Μια ειδική κατηγορία που δίνει την δυνατότητα οι ομολογίες να μετατραπούν σε μετοχές. Συνεπώς ο ομολογιούχος από δανειστής γίνεται μέτοχος. Το γεγονός αυτό αποτελεί για την Ανώνυμη Εταιρεία μορφή κεφαλαιοποίησης κερδών.
- 4) Το ομολογιακό δάνειο με δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη (άρθρο 72): το άρθρο 72 αντιστοιχεί στο άρθρο 9 του Ν. 3156/2003 και στο άρθρο 3β του Ν.2190/1920. Οι ομολογιούχοι έχουν δικαίωμα είτε προς λήψη, πέραν του τόκου, ορισμένου ποσοστού επί των κερδών που απομένουν έπειτα από την καταβολή του πρώτου μερίσματος, είτε προς λήψη άλλων παροχών ανάλογα με το ύψος της παραγωγής της εταιρείας. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση στις αλλαγές του νέου νόμου εντάσσονται και ότι δεν απαιτείται αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία για την έκδοση των κερδοφόρων ομολογιών, καθώς και ότι πλέον μπορεί το Διοικητικό Συμβούλιο να αναλαμβάνει την έκδοση ομολογιών.⁴⁹

4.4.7 Ασφάλεια (Άρθρο 73)

Το άρθρο 73 με βάση όσα αναγράφονται στην Αιτιολογική Έκθεση είναι αντίστοιχο του άρθρου 12 του Ν. 3156/2003 και φέρνει τις παρακάτω αλλαγές:

- α) εξασφαλίζεται ασφάλεια και πριν εκδοθεί το ομολογιακό δάνειο
- β) ο εκπρόσωπος των ομολογιούχων μπορεί πλέον να λαμβάνει στο όνομά του ασφάλειες και υπέρ άλλων προσώπων που συνδέονται με το ομολογιακό δάνειο.

⁴⁹ (Αποσπάσματα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί των άρθρων 69 έως 72 & Σινανιώτη, 2021)

γ) αν ένα ομολογιακό δάνειο διέπεται από αλλοδαπό δίκαιο τότε υπάρχει εκπρόσωπος που αντιπροσωπεύει τους ομολογιούχους αλλοδαπούς και διασφαλίζει την ασφάλεια.⁵⁰

4.5 Ιδρυτικοί τίτλοι

Η αξία των ιδρυτικών τίτλων δεν είναι και τόσο δημοφιλής παρόλα αυτά όμως διατηρούνται στον νέο νόμο ως η τελευταία κατηγορία τίτλων της Ανώνυμης Εταιρείας με πιο ψηλό εισόδημα από ότι είχαν οι ιδρυτικοί τίτλοι του Ν. 2190/1920. Διακρίνονται στους κοινούς και στους εξαιρετικούς και παρέχουν δικαίωμα στον κάτοχο να συμμετέχει στα κέρδη.⁵¹

4.5.1 Κοινοί ιδρυτικοί τίτλοι (Άρθρο 75)

Οι τίτλοι αυτοί εκδίδονται κατά τη σύσταση της εταιρείας, δεν έχουν ονομαστική αξία και δεν προσφέρουν δικαίωμα συμμετοχής στην διοίκηση της εταιρείας. Δεν μπορούν να εισπράξουν πάνω από 1/4 των κερδών. Οι διαφορές που εντοπίζονται με τον παλιό νόμο είναι ότι πλέον η εταιρεία μπορεί να εξαγοράσει τους ιδρυτικούς τίτλους και πριν την συμπλήρωση της δεκαετίας με τον όρο όμως ότι το χρονικό διάστημα αυτό προβλέπεται στο καταστατικό. Επίσης το ανώτατο αντίτιμο έναντι του οποίου η εταιρεία μπορεί να εξαγοράσει αυτούς τους τίτλους είναι το δεκαπλάσιο από το μέσο ετήσιο μέρισμα στην τελευταία πενταετία ενώ παλιότερα ίσχυε πως το αντίτιμο ήταν 15% της τριετίας.⁵²

4.5.2 Εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι (Άρθρο 76)

Ακολουθεί το άρθρο 15 του Ν. 2190/1920. Σύμφωνα με το άρθρο 76 οι εξαιρετικοί ιδρυτικοί τίτλοι είναι τίτλοι που και αυτοί εκδίδονται κατά τη σύσταση της εταιρείας αλλά και κατά τη διάρκεια και προσφέρονται ως αντάλλαγμα στους μετόχους που έχουν προσφέρει σε είδος στην εταιρεία. Για να εκδοθούν αυτοί οι τίτλοι πρέπει να είναι έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία και με βάση έκθεση αποτίμησης αντικειμένων. Το ποσοστό συμμετοχής στα κέρδη, η διάρκεια και η εξαγορά καθορίζονται στο καταστατικό και δεν έχουν περιορισμούς.⁵³

⁵⁰ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 73)

⁵¹ (Περάκης, 2019)

⁵² (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 75)

⁵³ (Άρθρο 76 Ν. 4548/2018)

5. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (Άρθρα 77-115)

Η ανώνυμη εταιρεία διοικείται από δυο όργανα το Διοικητικό Συμβούλιο και τη Γενική Συνέλευση. Η Γενική Συνέλευση των μετόχων ορίζει το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο καθιστά υπεύθυνο για την διοίκηση της εταιρείας. Είναι το επίσημο όργανο που εκπροσωπεί και διαχειρίζεται την εταιρεία. Οι διατάξεις που υπήρχαν στον Ν. 2190/1920 και αφορούν το διοικητικό συμβούλιο εξακολουθούν να υφίστανται έχουν όμως δεχτεί ορισμένες μεταβολές. Ο Ν.4548/2018 προχώρησε σε αυστηρό, πλήρη και σαφή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των δυο οργάνων της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου. Επίσης με τον νέο νόμο παρατηρούμε πως οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου αυξήθηκαν, σε σχέση με το προϊσχύον δίκαιο.⁵⁴

Οι νομοθέτες δεν τόλμησαν να εισάγουν εναλλακτικούς τρόπους διοίκησης (όπως το «διώροφο» σύστημα της Γερμανίας δηλαδή με όργανο εποπτείας και όργανο διοίκησης) εξαιτίας των «path dependencies» καθώς δεν θα ήταν εφικτό να ενσωματωθούν αρμονικά στα ελληνικά δεδομένα.

Η καινοτομία που εισάγεται εντοπίζεται στο άρθρο 115 για τις μη εισηγμένες, μικρές και πολύ μικρές εταιρείες για ζητήματα όπως ελαττωματικές αποφάσεις, ευθύνη, συναλλαγές με συνδεδεμένα πρόσωπα και αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου από τα ποία τα τελευταία δυο προέρχονται από την δεύτερη Οδηγία για τα δικαιώματα των μετόχων, SRD II.

Οι υπόλοιπες διατάξεις που σχετίζονται με το διορισμό, και τη λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου δεν αλλάζουν σε μεγάλο βαθμό.⁵⁵

5.1 Διορισμός, αρμοδιότητες και αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου

5.1.1 Γενικές διατάξεις για το Διοικητικό Συμβούλιο (Άρθρο 77)

Στο άρθρο 77 και συγκεκριμένα στην παράγραφο 3 θεσπίζεται ανώτατος αριθμός μελών που θα σχηματίζουν το Διοικητικό Συμβούλιο και αυτός είναι τα 15 μέλη. Ο ελάχιστος που είναι τα 3 μέλη παραμένει ίδιος και δεν είναι απαραίτητο να είναι μέτοχοι της εταιρείας. Η θητεία των μελών, μετόχων και μη, δεν διαρκεί πάνω από 6 έτη, δίνεται όμως η δυνατότητα να επανεκλεγούν.⁵⁶

⁵⁴ (Σινανιώτη, 2021)

⁵⁵ (Περάκης, 2019)

⁵⁶ (Άρθρο 77 παρ. 3, Ν. 4548/2018 & Σινανιώτη, 2021)

5.1.2 Νομικό πλαίσιο Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρα 77-95)

Το νομικό πλαίσιο για το Διοικητικό Συμβούλιο τροποποιήθηκε ως εξής:

- Άρθρο 77 το οποίο αναλύθηκε παραπάνω
- Στο καταστατικό μπορεί να προβλέπεται ότι «ορισμένος μέτοχος ή μέτοχοι έχουν το δικαίωμα να διορίζουν απευθείας μέλη του διοικητικού συμβουλίου, όχι όμως πέραν των 2/5 του προβλεπόμενου συνολικού αριθμού αυτών». Εδώ αυξάνεται το ποσοστό των μελών από 1/3 σε 2/5. (άρθρο 79 παρ. 1)⁵⁷
- Γίνεται αναλυτικότερη η ρύθμιση για τα αναπληρωματικά μέλη. Συγκεκριμένα και σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση έχουμε:
 - «α) δυνατότητα εκλογής ή διορισμού αναπληρωματικών μελών του Δ.Σ., ανεξάρτητα από το αν η δυνατότητα αυτή προβλέπεται ή όχι στο καταστατικό,
 - β) θεώρηση ως αναπληρωματικών και των τυχόν επιλαχόντων σε περίπτωση εκλογής Δ.Σ. βάσει καταλόγων,
 - γ) και υποβολή σε δημοσιότητα του διορισμού των αναπληρωματικών». (άρθρο 81)⁵⁸
- Τροποποιείται η διάταξη για το ελλιπές διοικητικό συμβούλιο, το οποίο προκύπτει εξαιτίας θανάτου, αν παραιτηθεί κάποιο μέλος, κλπ. και έτσι απομένει με λιγότερα μέλη από αυτά που ορίζονται. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση η διαφορά που εμφανίζεται εδώ σε σχέση με τον παλιό νόμο είναι η εξής: «Ότι εφόσον η εκλογή μελών του Δ.Σ. σε αντικατάσταση παραιτηθέντων κλπ. αποτελεί καθολική πλέον πρακτική, οι δυνατότητες αναπλήρωσης κ.λπ. θα μπορούν να ισχύουν και χωρίς την προϋπόθεση πρόβλεψής τους από το καταστατικό». (άρθρο 82)⁵⁹
- Διατηρείται η μέγιστη δετής θητεία για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και εισάγεται η δυνατότητα της Γενικής Συνέλευσης να αποφασίζει τμηματικά για την ανανέωση του Διοικητικού Συμβουλίου «staggered board». (άρθρο 85)⁶⁰
- Εισάγεται η έννοια της «εκτελεστικής επιτροπής» η οποία ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο ή από το καταστατικό και αυτά με τη σειρά τους καθορίζουν τη σύνθεση, τις αρμοδιότητες, τα καθήκοντα και τον τρόπο λειτουργίας της. (άρθρο 87 παρ. 4)
- Οι διατάξεις που αφορούν την εταιρική διακυβέρνηση (άρθρα 3 έως 8 του Ν. 3016/2002) μπορούν να εφαρμοστούν και σε μη εισηγμένες εταιρείες. (άρθρο 87 παρ. 5)⁶¹

⁵⁷ (Άρθρο 79 παρ. 1, Ν. 4548/2018)

⁵⁸ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 81)

⁵⁹ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 82)

⁶⁰ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 85)

⁶¹ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 87 παρ. 4 και 5)

- Ρυθμίζονται αναλυτικά αυτά που αφορούν τον πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου για λόγους πληρότητας και αποφυγής αμφισβητήσεων. (άρθρο 89)⁶²
- «Προβλέπεται η δυνατότητα μέλους του Δ.Σ. που κατοικεί σε άλλη χώρα από εκείνη της συνεδρίασης ή εφόσον υπάρχει κάποιος άλλος σπουδαίος λόγος να αξιώσει τη συμμετοχή του σε συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου με τηλεδιάσκεψη, ακόμη και αν τούτο δεν προβλέπεται στο καταστατικό ή δεν συμφωνούν όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου» σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση. (άρθρο 90)⁶³
- Η συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου όταν πρόκειται να διεξαχθεί εκτός της έδρας της εταιρείας πρέπει να γίνει γνωστή στα μέλη τουλάχιστον 5 μέρες πριν από την συνεδρίαση. Οι μέρες έγιναν 5 αντί 2 που ίσχυε μέχρι πρόσφατα. (άρθρο 91)⁶⁴
- Δεν είναι απαραίτητη πλέον η φυσική παρουσία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου σε μια συνεδρίαση καθώς όλα τα μέλη μπορούν να αντιπροσωπούνται. Η παράγραφος 4 επίσης επεκτείνει την ευχέρεια στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου να εξουσιοδοτήσουν άλλα αναπληρωματικά μέλη και να παρευρεθούν αυτά στη θέση τους. (άρθρο 92)⁶⁵
- Ενισχύεται το πρακτικό «δια περιφοράς» το οποίο σημαίνει πως τα μέλη συμφώνησαν με πλειοψηφία να λάβουν αποφάσεις με πρακτικό χωρίς διαζώσης συνεδρίαση. Επίσης παρέχεται κ η δυνατότητα να αντικατασταθούν οι υπογραφές από ηλεκτρονικά μέσα (αν αυτό προβλέπεται στο καταστατικό). (άρθρο 94)⁶⁶
- Εισάγονται ρυθμίσεις για πρώτη φορά για τις ελαττωματικές αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Κρίθηκε σκόπιμο ώστε να διαφυλαχτεί η ασφάλεια του δικαίου και να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που προκύπτουν. Πρόκειται για αποφάσεις οι οποίες είναι αντίθετες στο νόμο ή στο καταστατικό. Η ακυρότητα μπορεί να επικαλεσθεί εντός 6 μηνών από την καταχώρησή της στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Τέλος αν η ακυρότητα αποδειχθεί δικαστικά πρέπει να υποβληθεί σε δημοσιότητα η απόφαση ακύρωσης. (άρθρο 95)⁶⁷

⁶² (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 89)

⁶³ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 90)

⁶⁴ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 91)

⁶⁵ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 92)

⁶⁶ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 94)

⁶⁷ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 95)

5.2 Καθήκοντα Διοικητικού Συμβουλίου, συγκρούσεις συμφερόντων και ευθύνη

5.2.1 Καθήκοντα Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρο 96)

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 6 αναφέρονται ρητά δυο βασικές αρμοδιότητες αυτού του οργάνου: α) «να εποπτεύουν την εκτέλεση των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης» και β) «να ενημερώνουν τα άλλα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για τις εταιρικές υποθέσεις».

Επίσης στην παράγραφο 2 αναφέρονται οι επιπλέον υποχρεώσεις που έχει αναλάβει το Διοικητικό Συμβούλιο οι οποίες είναι η τήρηση βιβλίων και αρχείων σύμφωνα με το νόμο καθώς και η επίβλεψη των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, των εκθέσεων διαχείρισης και εταιρικής διακυβέρνησης όπως ορίζει το άρθρο 33 της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ.⁶⁸

5.2.2 Υποχρέωση πίστωσης-Συγκρούσεις συμφερόντων (Άρθρο 97)

Το άρθρο 97 ακολουθεί το προϊσχύσαν δίκαιο προσθέτονται όμως κάποια στοιχεία. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν υποχρέωση να δείχνουν πίστη απέναντι στην εταιρεία και δεν δύνανται να προάγουν δικά τους συμφέροντα, τα οποία είναι ενάντια στο καλό της εταιρείας. Περιπτώσεις που μπορεί τα μέλη να υποπέσουν σε παραπτώματα είναι όταν πρόκειται για απολαβές ωφελημάτων από συμφωνίες που έχει συνάψει η εταιρεία με τρίτους ή για αμοιβές – χρηματισμό από κάποιους μετόχους ώστε να επιδείξουν συγκεκριμένη συμπεριφορά. Τότε έχουμε παραβίαση της πίστης απέναντι στην εταιρεία, ενώ βλάπτονται τα εταιρικά συμφέροντα. Η υποχρέωση πίστης με την παράγραφο 1γ εξειδικεύεται ως καθήκον να επιδιώκεται η τήρηση εχεμύθειας από τα μέλη, καθώς επίσης περιλαμβάνει και άλλες υποχρεώσεις οι οποίες παραθέτονται αναλυτικά στον νόμο.⁶⁹

5.2.3 Απαγόρευση ανταγωνισμού (Άρθρο 98)

Το άρθρο 98 βαδίζει σύμφωνα με το άρθρο 23 του Ν. 2190/1920 με την εξής όμως διαφορά ότι άδεια για να ασκούνται ανταγωνιστικές πράξεις θα δίνεται όχι μόνο έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης αλλά και αν έχουν ήδη προβλεφθεί στο καταστατικό. Το άρθρο 98 «μπορεί να αποτελέσει και τη βάση της θεωρίας των corporate opportunities» σύμφωνα με τον Ε. Περάκη.⁷⁰

⁶⁸ (Άρθρο 96 παρ. 1, Ν 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 96)

⁶⁹ (Περάκης, 2019)

⁷⁰ (Περάκης, 2019)

5.2.4 Διαφάνεια και εποπτεία των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη (Άρθρο 99)
(άρθρο 99 της Οδηγίας 2007/36/EK, Οδηγία 2017/828/ΕΕ)

Το άρθρο 99 είναι ο διάδοχος του πολύπαθου «23α» του παλιού νόμου. Εδώ ο νέο νόμος ενσωματώνει την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2017/828 για να ρυθμίσει δυο πολύ σημαντικά και δύσκολα θέματα:

α) «την ενθάρρυνση της μακροπρόθεσμης ενεργού συμμετοχής των μετόχων» και κυρίως ως προς το ζήτημα των αποδοχών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και

β) το ζήτημα της διαφάνειας και της εποπτείας των συναλλαγών που γίνονται από τα συνδεδεμένα μέρη (related party transactions, RPT).

Τα δυο ζητήματα αυτά προβλέπονται για τις εισηγμένες εταιρείες, όμως με τον νέο νόμο επεκτείνονται ορισμένες από αυτές τις ρυθμίσεις και στις μη εισηγμένες.⁷¹

Οι συναλλαγές που συνάπτουν τα «συνδεδεμένα μέρη» χωρίζονται σε αυτές που απαιτούν άδεια και σε αυτές που δεν απαιτούν άδεια. Η λεγόμενη αυτή άδεια παρέχεται από το Διοικητικό Συμβούλιο ή από τη Γενική Συνέλευση και επιτρέπει την δημιουργία συμβάσεων, παροχή ασφαλειών και εγγυήσεων προς τρίτους. (άρθρο 99 παρ.1)⁷²

Διάκριση Συναλλαγών:

A) Απαιτείται λήψη άδειας και άρα η σύμβαση θεωρείται άκυρη για τα παρακάτω πρόσωπα «συνδεδεμένα μέρη» σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ. 2:

«α) τα πρόσωπα που ορίζονται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 24, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που ορίζονται από το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 27» όταν μιλάμε για εταιρείες εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά

β) τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα πρόσωπα που ελέγχουν την εταιρεία, τα στενά μέλη οικογένειας των προσώπων αυτών, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα Α' του Ν. 4308/2014

γ) τα πρόσωπα, ως προς τα οποία έχει επεκταθεί με καταστατική πρόβλεψη λήψη άδειας και ιδίως τους γενικούς διευθυντές και τους διευθυντές της εταιρείας».⁷³

B) Δεν απαιτείται λήψη άδειας σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ. 3:

⁷¹ (Περάκης, 2019)

⁷² (Άρθρο 99 παρ. 1, Ν. 4548/2018)

⁷³ (Άρθρο 99 παρ. 2, Ν. 4548/2018)

«α) όταν μιλάμε για «τρέχουσες συναλλαγές». Ως τρέχουσες συναλλαγές νοούνται εκείνες, που είναι συνήθεις σε σχέση με τις εργασίες και το αντικείμενο της επιχειρηματικής δραστηριότητας της εταιρείας

β) συμβάσεις που αφορούν τις αποδοχές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας, του γενικού διευθυντή και του τυχόν αναπληρωτή του, καθώς και των διοικητικών στελεχών της

γ) συμβάσεις που συνήφθησαν από πιστωτικά ιδρύματα βάσει μέτρων που αποσκοπούν στη διαφύλαξη της σταθερότητάς τους, κατόπιν έγκρισης της αρμόδιας αρχής που είναι υπεύθυνη για την προληπτική εποπτεία.

δ) συμβάσεις της εταιρείας με τους μετόχους της, γιατί έτσι διασφαλίζεται η Αρχή της Ίσης Μεταχείρισης των μετόχων

ε) συμβάσεις της εταιρείας με εκατό τοις εκατό (100%) θυγατρική της ή θυγατρική στην οποία δεν μετέχει κανένα πρόσωπο συνδεδεμένο, σύμφωνα με την παράγραφο 2

στ) συμβάσεις της εταιρείας με άμεσα ή έμμεσα ελεγχόμενη από αυτήν την εταιρεία ή ασφάλειες ή εγγυήσεις υπέρ τέτοιας εταιρείας, οι οποίες συνάπτονται ή παρέχονται προς το συμφέρον και προς όφελος της εταιρείας αυτής ή από την οποία δεν κινδυνεύουν τα συμφέροντα της τελευταίας και τα συμφέροντα των μετόχων μειοψηφίας

ζ) συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19».⁷⁴

5.2.5 Χορήγηση άδειας για την κατάρτιση συναλλαγής με συνδεδεμένο μέρος (Άρθρο 100)

(άρθρο 99 της Οδηγίας 2007/36/EK, Οδηγία 2017/828/EE)

Η χορήγηση άδειας συναλλαγής της εταιρείας με συνδεδεμένο μέρος σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 100 είναι αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου. Εδώ εντοπίζεται μια αλλαγή καθώς με τον προηγούμενο νόμο η άδεια χορηγούταν από τη Γενική Συνέλευση. Η άδεια ισχύει για 6 μήνες ή 1 έτους όταν πρόκειται για επαναλαμβανόμενες συμβάσεις.

Η αλλαγή αυτή προέκυψε από την ενωσιακή Οδηγία 2017/828/EE, κρίθηκε όμως απαραίτητη ώστε να αποκτήσουμε έναν αποτελεσματικότερο έλεγχο στις σχετικές συναλλαγές. Επιλέχθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο λόγω: α) της ευθύνης των μελών του Δ.Σ. απέναντι στην εταιρεία, β) της απαγόρευσης βάσει του άρθρου 97 συμμετοχής στη ψηφοφορία του μέλους του Δ.Σ. στο οποίο αφορά (άμεσα ή έμμεσα) η σύμβαση και γ) η διαδικασία λήψεως αποφάσεων στο Δ.Σ. είναι συντομότερη και απλούστερη σε σχέση με την αντίστοιχη της γενικής συνέλευσης. Παρόλα αυτά όμως δεν αποκλείεται η συμμετοχή της Γενικής Συνέλευσης στην διαδικασία χορήγησης άδειας.

⁷⁴ (Άρθρο 99 παρ. 3, Ν. 4548/2018)

Η παράγραφος 3 του άρθρου 97 αναφέρεται στις περιπτώσεις που θα αναλάβει η Γενική Συνέλευση την χορήγηση άδειας οι οποίες είναι: α) να ζητήσει το 5% του μετοχικού κεφαλαίου εντός 10 ημερών από τη δημοσίευση της χορήγησης άδειας από το Διοικητικό Συμβούλιο β) όταν το Διοικητικό Συμβούλιο δεν μπορεί να πάρει απόφαση π.χ. λόγω προσωπικών συμφερόντων.

Η παράγραφος 4 εξηγεί πότε ματαιώνεται η χορήγηση άδειας από τη Γενική Συνέλευση: «αν αντιπαχθούν σε αυτήν μέτοχοι που εκπροσωπούν το ένα εικοστό (1/20) του εκπροσωπούμενου στη συνέλευση κεφαλαίου. Το καταστατικό μπορεί να μειώσει το ποσοστό αυτό μέχρι το ένα τις εκατό (1%) του κεφαλαίου».

Τέλος σύμφωνα με την παράγραφο 5 στην διαδικασία απόφασης της Γενικής Συνέλευσης για χορήγηση άδειας δεν μπορεί να συμμετέχει αυτός ο μέτοχος τον οποίο αφορά η συναλλαγή. Αντίθετα από τον παλιό νόμο στο άρθρο 23α ο ενδιαφερόμενος μέτοχος συμμετείχε στην ψηφοφορία της Γενικής Συνέλευσης.⁷⁵

5.2.6 Δημοσιότητα των συναλλαγών με συνδεδεμένα μέρη (άρθρο 101) (άρθρο 9γ της Οδηγίας 2007/36/EK, Οδηγία 2017/828/EE)

Το άρθρο 101 προέρχεται από το άρθρο 9γ παρ. 2 και 7 της Οδηγίας 2007/36/EK όπως αυτό προβλέπεται στην Οδηγία 2017/828/EE. Έχει τις εξής διαφορές σε σχέση με τον παλιό νόμο: α) για εταιρείες με μετοχές εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά επιβάλλει την έκθεση αξιολόγησης ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι δίκαιη για την εταιρεία η συναλλαγή με συνδεδεμένα μέρη, β) προβλέπει δημοσιότητα των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης (κατά περιπτώσεις, όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενα άρθρα) για την χορήγηση της άδειας.

5.2.7 Ευθύνη Διοικητικού Συμβουλίου απέναντι στην εταιρεία (102-108)

Για να διασφαλιστεί η οργανωτική δομή της εταιρείας καθώς και η ακεραιότητα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου συγκεντρώνουν κάποιες ευθύνες και άρα δέχονται κυρώσεις για τις παραβάσεις τους. Σίγουρα υπάρχει η αντικειμενική ευθύνη, υπάρχει όμως και η υποκειμενική η οποία εξαρτάται από τα γεγονότα κάθε φορά.

Αν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου διαπράξει ανομία ορίζεται τριετής παραγραφή των εταιρικών αξιώσεων έως και 10 έτη ενώ καταγράφεται ο χρόνος έναρξης της (Άρθρο 102, παρ. 6). Αν πάλι μέλος που λειτούργησε ενάντια στο καταστατικό πείσει με αποδείξεις «ότι κατέβαλε κατά την άσκηση των καθηκόντων του την επιμέλεια του συνετού επιχειρηματία που δραστηριοποιείται σε παρόμοιες συνθήκες» το βάρος την ευθύνης που του αναλογεί να εξαλειφεται (Άρθρο 102, παρ. 2). Υπάρχει όμως και η περίπτωση να υπήρχαν παραπάνω από ένα μέλη που καταχράστηκαν την ιδιότητά

⁷⁵ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 100)

τους. Τότε το δικαστήριο επιμερίζει την ευθύνη και την υποχρέωση αποζημίωσης (102, παρ. 3).⁷⁶

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο ώστε να παίρνει αποφάσεις οι οποίες ευνοούν την εταιρεία αλλά και πότε θα στρέφεται εναντίον κάποιου μέλους, λογοδοτώντας πάντα στους μετόχους. Υπάρχουν και οι περιπτώσεις όπου η διεκδίκηση των νόμιμων να είναι επίπονη όπως «κίνδυνος έντονης αρνητικής δημοσιότητας σε βάρος της εταιρείας, ανάλωση των προσπαθειών και τον πόρων σε μακροχρόνιο και αμφίβολης έκβασης δικαστικό αγώνα κλπ» με αποτέλεσμα να σκέφτεται να «παραιτηθεί» από την προσπάθεια. Κάθε φορά όμως επωμίζεται τον κίνδυνο και το βάρος της ευθύνης απέναντι στην εταιρεία.⁷⁷

Οι μέτοχοι που αποτελούν το 1/20 του μετοχικού κεφαλαίου (δηλαδή η μειοψηφία) δικαιούνται να καταθέσουν εγγράφως στο Διοικητικό Συμβούλιο αίτηση που αφορά πιθανές παραβάσεις των μελών εναντίον της εταιρείας (104 παρ.1). Η αίτηση αυτή περιλαμβάνει «τα πραγματικά περιστατικά που στοιχειοθετούν κατά την κρίση τους την ευθύνη μελών του διοικητικού συμβουλίου και τη ζημία της εταιρείας». Εντός συγκεκριμένης προθεσμίας το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να επεξεργαστεί τα στοιχεία και να αποφασίσει αν προχωρήσει δικαστικά ή όχι (104 παρ. 2).⁷⁸

Αν σύμφωνα με το άρθρο 105:

«α) το διοικητικό συμβούλιο απορρίψει εν όλω ή εν μέρει την αίτηση της μειοψηφίας, ή

β) παρέλθει άπρακτη η προθεσμία του εδαφίου β' της παραγράφου 2 του άρθρου 104, ή

γ) παρέλθουν τέσσερις (4) μήνες από την απόφαση του διοικητικού συμβουλίου που αποφάσισε την άσκηση της αγωγής, χωρίς να έχει ασκηθεί η αγωγή, όπως αποφασίστηκε από το διοικητικό συμβούλιο, ή

δ) το διοικητικό συμβούλιο δεν μπορεί να λάβει απόφαση επί της αιτήσεως της μειοψηφίας, ή

ε) στην περίπτωση της παραγράφου 4 του άρθρου 104, η εταιρεία δεν ασκεί αμελλητί την αγωγή, η πλειοψηφία των μετόχων που υπέβαλαν το αίτημα του προηγούμενου άρθρου έχουν δικαίωμα, εντός δύο (2) μηνών από την κατά το εδάφιο γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 104 κοινοποίηση της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου ή από την άπρακτη παρέλευση των ανωτέρω προθεσμιών των περιπτώσεων α' και γ', να υποβάλουν αίτημα ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου με αντικείμενο το διορισμό ειδικού εκπροσώπου για την άσκηση αγωγής κατά των μελών του διοικητικού συμβουλίου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην αίτηση της μειοψηφίας του άρθρου 104» (άρθρο 105 παρ 1).

⁷⁶ (Άρθρο 102 παρ. 2, 3, 6, Ν. 4548/2018)

⁷⁷ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 103)

⁷⁸ (Άρθρο 104 παρ. 1, 2, Ν. 4548/2018)

Ειδικός εκπρόσωπος μπορεί να διορισθεί ένας από τους μετόχους ή και τρίτο πρόσωπο από το δικαστήριο (άρθρο 105 παρ. 3).⁷⁹

Η Γενική Συνέλευση εγκρίνει τη συνολική διαχείριση και ελέγχει αν οι πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου βλάπτουν την εταιρεία. Στον παλιότερο νόμο η Γενική Συνέλευση «απάλλασσε» το Διοικητικό Συμβούλιο «από πάσης ευθύνης» γεγονός που δημιουργούσε πολλά νομικά και λειτουργικά προβλήματα (άρθρο 108 παρ 1).⁸⁰

5.3 Αμοιβές Διοικητικού Συμβουλίου

Στα άρθρα 109-112 έχουμε την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2017/828. Οι διατάξεις του άρθρου 109 αναφέρονται σε εταιρείες εισηγμένες ή μη ενώ τα άρθρα 110-112 αφορούν μόνο τις εισηγμένες.

5.3.1 Διαδικασία και προϋποθέσεις χορήγησης αμοιβών (Άρθρο 109)

Στο άρθρο 109 προβλέπονται ρυθμίσεις για εισηγμένες και μη εταιρείες όπου στην παρ. 1 επαναλαμβάνεται το άρθρο 24 παρ. 2 του Ν. 2190/1920 δηλαδή τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δικαιούνται κανονικά τις αμοιβές τους βάσει νόμου, όμως αν υπάρχει αμοιβή που δεν προβλέπεται στον νόμο τότε αυτή η αμοιβή παραχωρείται έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Η απόφαση αν είναι θετική προς το μέλος τότε μπορεί να λάβει και προκαταβολή της αμοιβής μέχρι την επόμενη τακτική συνέλευση. (παρ. 4) Ο καινούριος νόμος ακολουθεί τον παλιό και για να αποτρέψει τις καταχρήσεις στις αμοιβές. Έτσι λοιπόν προβλέπεται η δυνατότητα να μειωθεί το ποσό της αμοιβής αν είναι υπέρογκη έπειτα από αίτημα των μελών (που αντιπροσωπεύουν το 1/20 του κεφαλαίου) και στη συνέχεια με δικαστική παρέμβαση (παρ. 5).⁸¹

5.3.2 Πολιτική, περιεχόμενο και έκθεση πολιτικής αποδοχών (Άρθρα 110-112)

Τα άρθρα αυτά 110-112 αφορούν τις εισηγμένες εταιρείες και δεν εντοπίζονται στον παλιό νόμο, είναι νέα και έχουν παρθεί από το ενωσιακό δίκαιο και συγκεκριμένα από την Οδηγία 2017/828/ΕΕ ώστε να υπάρχει μια πολιτική αποδοχών καθώς και μια ετήσια έκθεση αποδοχών για τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα διοικητικά στελέχη.

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση για το άρθρο 110 η πολιτική αυτή εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση, η ψήφος των μετόχων είναι δεσμευτική και όχι συμβουλευτική και η ισχύς της έχει διάρκεια 4 ετών (αφού εγκριθεί από τη Γενική

⁷⁹ (Άρθρο 105 παρ. 1, 3, Ν.4548/2018)

⁸⁰ (Άρθρο 108 παρ. 1, Ν.4548/2018)

⁸¹ (Περάκης, 2019)

Συνέλευση). Σαφώς και προβλέπεται δημοσιότητα ενώ πρέπει να είναι αναρτημένη και στο διαδικτυακό τόπο της εταιρείας για όσο χρόνο ισχύει (Άρθρο 110).

Η Αιτιολογική έκθεση για το άρθρο 111 αναφέρει πως το περιεχόμενο του εγγράφου της πολιτικής αποδοχών ρυθμίζεται αναλυτικά στην παράγραφο 1 του άρθρου 111 ώστε να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο χωρίς κενά περιεχόμενο που θα αποτυπώνει ξεκάθαρα τις δυνατότητες αμοιβών των μελών. Στην περίπτωση που προκύψει αναθεώρηση της πολιτικής αποδοχών, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την αρμοδιότητα να φτιάξει μια έκθεση στην οποία θα περιγράφει και θα εξηγεί τις μεταβολές της πολιτικής αποδοχών, ώστε η Γενική Συνέλευση με ψηφοφορία να κινηθεί αναλόγως, σύμφωνα με το άρθρο 111 παρ. 2.

Σημαντική όπως είπαμε είναι και η έκθεση αποδοχών καθώς καθορίζει ακριβώς τις αμοιβές ανά εταιρική χρήση. Η έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει κάθε αμοιβή και επιδόματα που δόθηκαν ή οφείλονται σε μέλη και μάλιστα σε «κάθε επιμέρους μέλους του διοικητικού συμβουλίου» σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 112.⁸²

Τα άρθρα 113 και 114

Αναπτύσσουν και αυτά διατάξεις για τις αμοιβές των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και παραμένουν ίδια με τον προηγούμενο νόμο (αντίστοιχες διατάξεις 13 παρ. 13 και 14 του Ν. 2190/1920). Το άρθρο 113 πραγματεύεται το πρόγραμμα διάθεσης μετοχών στα μέλη και το προσωπικό της εταιρείας, καθώς και των εταιρειών που συνδέονται με αυτήν, με τη μορφή δικαιώματος προαίρεσης (option) απόκτησης μετοχών. Το άρθρο 114 ασχολείται με τη δωρεάν διανομή μετοχών στα ίδια πρόσωπα. Αλλαγή αποτελεί ότι οι δυο αυτές ενέργειες δεν εγκρίνονται πλέον από τη Γενική Συνέλευση καθώς έχει ήδη εγκριθεί στην απόφαση της Γενικής Συνέλευσης που ενέκρινε την πολιτική αποδοχών.⁸³

5.4 Μονομελές Διοικητικό Όργανο (Άρθρο 115)

Μια καινοτομία του νέου νόμου που έδωσε στην εταιρεία την δυνατότητα, με πρόβλεψη καταστατικού, να έχει μονομελές διοικητικό όργανο. Η διάταξη αυτή αφορά μόνο τις μικρές και πολύ μικρές εταιρείες. Το μονομελές όργανο καλείται «σύμβουλος-διαχειριστής», εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση και είναι πάντα φυσικό πρόσωπο.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου 115: «είναι μια νέα ρύθμιση η οποία θα μειώσει και το κόστος των μη εισηγμένων ανωνύμων εταιρειών, που επιθυμούν να ενταχθούν στο σύστημα αυτό, αν από τη φύση τους δεν έχουν μέγεθος που να δικαιολογεί την απασχόληση σε διοικητική θέση περισσότερων ατόμων.

⁸² (Περάκης, 2019)

⁸³ (Περάκης, 2019)

Άλλωστε η πείρα έχει δείξει ότι σε πολλές μικρές Α.Ε. η διοίκηση ασκείται ουσιαστικά από ένα άτομο, ενώ τα λοιπά μέλη διαδραματίζουν απλό διακοσμητικό ρόλο. Επιπλέον η δυνατότητα εκλογής «συμβούλου-διαχειριστή» απλουστεύει τις ρυθμίσεις στις οποίες υπόκειται η εταιρεία. Στις προτεινόμενες διατάξεις ορίζεται ποιες διατάξεις εφαρμόζονται στο σύμβουλο-διαχειριστή και ποιες (εκείνες που αφορούν τη συλλογική δράση του Δ.Σ.) που δεν εφαρμόζονται. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι και μετά την εισαγωγή του μονομελούς αυτού οργάνου, διμελές Δ.Σ. δεν είναι επιτρεπτό».⁸⁴

⁸⁴ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 115)

6. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ (Άρθρα 116-140)

6.1 Αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης και τρόποι λήψης αποφάσεων

Τα όργανα που πρέπει να διαθέτει κάθε Ανώνυμη Εταιρεία είναι η Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και οι ελεγκτές. Σύμφωνα με το άρθρο 116 η Γενική Συνέλευση είναι πάντα «το ανώτατο όργανο της εταιρείας». Είναι όργανο εσωτερικής λειτουργίας της εταιρείας το οποίο τίθεται σε ισχύ από την ίδρυση μέχρι και την εκκαθάρισή της. Έχει δικαίωμα να παίρνει αποφάσεις για κάθε υπόθεση που προκύπτει στην εταιρεία, οι οποίες αποφάσεις δεσμεύουν τους πάντες ακόμα και τους απόντες, ακόμα και αυτούς που διαφωνούν σύμφωνα με το άρθρο 116.⁸⁵

6.1.1 Αποκλειστική αρμοδιότητα Γενικής Συνέλευσης (Άρθρο 117)

1. Η γενική συνέλευση είναι μόνη αρμόδια να αποφασίζει για:

α) Τροποποιήσεις του καταστατικού. Ως τροποποιήσεις θεωρούνται και οι αυξήσεις, τακτικές ή έκτακτες, και οι μειώσεις του κεφαλαίου.

β) Εκλογή μελών του διοικητικού συμβουλίου και ελεγκτών.

γ) Την έγκριση της συνολικής διαχείρισης κατά το άρθρο 108 και την απαλλαγή των ελεγκτών.

δ) Έγκριση των ετήσιων και των τυχόν ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ε) Διάθεση των ετήσιων κερδών.

στ) Την έγκριση παροχής αμοιβών ή προκαταβολής αμοιβών κατά το άρθρο 109.

ζ) Επί εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά εταιρειών, την έγκριση της πολιτικής αποδοχών του άρθρου 110 και της έκθεσης αποδοχών του άρθρου 112.

η) Συγχώνευση, διάσπαση, μετατροπή, αναβίωση, παράταση της διάρκειας ή λύση της εταιρείας και

θ) Διορισμό εκκαθαριστών.

Στο άρθρο αυτό καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης στις οποίες ο νέος νόμος πρόσθεσε το γ και το δ.⁸⁶

⁸⁵ (Σινανιώτη, 2021)

⁸⁶ (Άρθρο 117 παρ. 1, Ν. 4548/2018)

6.1.2 Τρόποι λήψης αποφάσεων από τη γενική συνέλευση (Άρθρο 118)

Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης λαμβάνονται είτε κατόπιν σύγκλησης και συνεδρίασης της γενικής συνέλευσης, σύμφωνα με τα άρθρα 119 επ., είτε με ψηφοφορία αλλά χωρίς συνεδρίαση, σύμφωνα με το άρθρο 135. Με απόφαση της γενικής συνέλευσης ισοδυναμούν αποφάσεις των μετόχων που λαμβάνονται με κατάρτιση και υπογραφή πρακτικού, σύμφωνα με το άρθρο 136.

Στο άρθρο 118 καταγράφονται οι τρόποι εκείνοι που μπορεί να λάβει αποφάσεις η Γενική Συνέλευση οι οποίοι είναι:

- α) συνεδρίαση Γενικής Συνέλευσης
- β) πρακτικό «δια περιφοράς»
- γ) διαδικασία Γενικής Συνέλευσης χωρίς συνεδρίαση.

Ο τρίτος τρόπος δεν υπήρχε, εισάγεται με τον νέο νόμο.⁸⁷

6.2 Διαδικασία σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης (Άρθρα 119-130)

Τα είδη της Γενικής Συνέλευσης παραμένουν ίδια και είναι η τακτική, η έκτακτη και η καταστατική. Η τακτική ασχολείται με την έγκριση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς και όλα τα θέματα του άρθρου 117, η έκτακτη με θέματα που προκύπτουν ξαφνικά και η καταστατική που λαμβάνει αποφάσεις για τροποποίηση του καταστατικού. (άρθρο 119)

Ο τόπος που γίνεται η συνεδρίαση είναι «υποχρεωτικά στην έδρα της εταιρείας ή στην περιφέρεια άλλου δήμου εντός της περιφέρειας της έδρας ή άλλου δήμου όμορου της έδρας ή άλλου δήμου στην Ελλάδα προβλεπόμενου στο καταστατικό». Η παράγραφος 3 εισάγει μια νέα δυνατότητα η οποία δεν υπήρχε στο παρελθόν για τις μη εισηγμένες εταιρείες, να μπορεί η συνέλευση να διεξάγεται εξ ολοκλήρου με ηλεκτρονικά μέσα. (άρθρο 120)

Η διάταξη της πρόσκλησης της Γενικής Συνέλευσης υφίσταται μια αλλαγή. Την Γενική Συνέλευση την καλεί το Διοικητικό Συμβούλιο πλέον όμως «αν η εταιρεία έχει κηρυχθεί σε πτώχευση μπορεί να τη συγκαλέσει και ο σύνδικος» (άρθρο 121 παρ. 1). Ξεχωριστά αναφέρεται η πρόσκληση που γίνεται από αίτημα της μειοψηφίας (άρθρο 121 παρ.2) ενώ το περιεχόμενο της πρόσκλησης ανάλογα με το είδος της εταιρείας εισηγμένη ή όχι αναφέρεται στις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 121. (άρθρο 121)

Η δημοσίευση της πρόσκλησης της Γενικής Συνέλευσης αναλύεται στο άρθρο 122 και αποτελεί μια ακόμα καινοτομία του νέου νόμου. Πλέον η πρόσκληση γίνεται με δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ. 20 μέρες πριν από την ημέρα της συνεδρίασης. Όσον αφορά εταιρείες εισηγμένες σε αγορά η πρόσκληση θα πρέπει να δημοσιεύεται και στο διαδικτυακό τόπο της εταιρείας. Τέλος κάθε μέτοχος έχει την δυνατότητα να

⁸⁷ (Άρθρο 118 Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 118)

ζητήσει να από την εταιρεία να τον ειδοποιούν ατομικά 10 μέρες πριν από τη συνεδρίαση. (Άρθρο 122)

Όσα αφορούν τους μετόχους που δικαιούνται να συμμετέχουν στη Γενική Συνέλευση περιγράφονται αναλυτικά στο άρθρο 124 το οποίο και αυτό φέρνει αλλαγές. Αρχικά καταργήθηκε με τον νέο νόμο η υποχρέωση δημιουργίας πίνακα, από το Διοικητικό Συμβούλιο, που καταγράφει τα ονόματα των μετόχων που έχουν δικαίωμα συμμετοχής. Πλέον οι μέτοχοι αποδεικνύουν την ιδιότητά τους την ημέρα της συνεδρίασης με όποιο διαθέσιμο μέσο και με τη βοήθεια της τεχνολογίας που επιτρέπει άμεση και γρήγορη ταυτοποίηση. Επομένως αυτοί που τους επιτρέπεται να συμμετέχουν είναι αυτοί οι μέτοχοι που έχουν δικαίωμα ψήφου. Επιτρέπεται η συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση και σε αυτούς που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου δεν υπολογίζονται όμως για το σχηματισμό της απαρτίας.⁸⁸ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης επί του άρθρου 124)

Επίσης υπάρχει δυνατότητα οι μέτοχοι να παραστούν στην συνέλευση από απόσταση και οι διατάξεις που αναφέρονται σ αυτό το θέμα διατηρούνται από τον προηγούμενο νόμο. Δυο τρόποι μπορούν να καλύψουν την εξ αποστάσεως συμμετοχή: α) «με οπτικοακουστικά ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, χωρίς τη φυσική παρουσία του μετόχου στον τόπο διεξαγωγής της» (άρθρο 125) και β) «διά αλληλογραφίας ή με ηλεκτρονικά μέσα» την γνωστή επιστολική ψήφο (άρθρο 126).

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων από τη Γενική Συνέλευση αλλάζει με τον νέο νόμο. Για θέματα που χρήζουν αυξημένη απαρτία, τα οποία καταγράφονται στο άρθρο 130 παρ. 3, παύει να πρέπει να συγκεντρώσει απαρτία 2/3 στην πρώτη συνέλευση. Πλέον στην πρώτη συνέλευση πρέπει να συγκεντρωθεί απαρτία 1/2 και στην επαναληπτική συνέλευση απαρτία 1/3 (για εισηγμένες ή αύξηση κεφαλαίου είναι 1/5). Αποτέλεσμα είναι η διαδικασία να απλοποιείται και να συντομεύει καθώς οι δυο επαναληπτικές του προηγούμενου νόμου τώρα γίνονται μια (άρθρο 130).⁸⁹

6.3 Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης (Άρθρα 131-133)

Ο τρόπος που θα γίνεται η ψηφοφορία στη Γενική Συνέλευση πότε φανερή και πότε μυστική περιγράφεται αναλυτικά στο άρθρο 131 το οποίο δεν υπάρχει αντίστοιχο στον παλιό νόμο. Κατά κύριο λόγο είναι φανερή εκτός αν αποφασίσει η Γενική Συνέλευση να γίνει μυστική. (Άρθρο 131)

Η Γενική Συνέλευση λαμβάνει αποφάσεις με απόλυτη πλειοψηφία (2/3 των μετόχων). Ο νέος νόμος όμως εισάγει και την δυνατότητα της αύξησης των ποσοστών απαρτίας και πλειοψηφίας ακόμα και ομοφωνία για διάφορα θέματα. (άρθρο 132)

Η αναγγελία του αποτελέσματος της ψηφοφορίας πρέπει να ανακοινώνεται από τον πρόεδρο της συνέλευσης άρθρο που δεν συναντάται στον παλιό νόμο. Για τις

⁸⁸ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 124)

⁸⁹ (Περάκης, 2019)

εισηγμένες εταιρείες σε ρυθμιζόμενη αγορά πρέπει να αναρτάται το αποτέλεσμα στο διαδικτυακό τόπο της εταιρείας (άρθρο 133).⁹⁰

6.4 Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης χωρίς συνεδρίαση (Άρθρα 135-136)

Στο άρθρο 135 έχουμε μια καινοτομία του νέου νόμου καθώς εισάγει μια νέα μορφή Γενικής Συνέλευσης αυτή χωρίς συνεδρίαση. Είναι επιρροή από το αγγλοσαξονικό πρότυπο για μη εισηγμένες εταιρείες (written resolutions). Το Διοικητικό Συμβούλιο εισάγει το θέμα πάνω στο οποίο πρέπει να ληφθούν αποφάσεις και οι μέτοχοι απαντούν ηλεκτρονικά. Στις διατάξεις του άρθρου ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας. Η νέα αυτή μορφή είναι εξυπηρετική σε περιπτώσεις που επείγουν, ενώ μειώνει και το κόστος (άρθρο 135).

Ένας τελευταίος τρόπος να λαμβάνει αποφάσεις η Γενική Συνέλευση είναι η σύνταξη πρακτικού «δια περιφοράς». Αυτό που είναι καινούριο εδώ με τον νέο νόμο είναι σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση ότι: «δεν απαιτείται ομόφωνη απόφαση, αλλά σύμπραξη όλων των μετόχων, που συμφωνούν να ληφθεί η απόφαση με τον τρόπο αυτό, ενώ επιτρέπεται ρητά οι υπογραφές των μετόχων ή των αντιπροσώπων τους να αντικαθίστανται με ανταλλαγή μηνυμάτων με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (email) ή άλλα ηλεκτρονικά μέσα, αν τούτο προβλέπεται στο καταστατικό» (άρθρο 136).⁹¹

6.5 Ελαττωματικές αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης (Άρθρα 137-140)

Λόγοι που αποτελούν την ακυρωσία αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης σύμφωνα με το άρθρο 137 παρ. 1 και 2 εξακολουθούν να είναι η παράβαση της διαδικασίας, η μη παροχή πληροφοριών και η κατάχρηση της εξουσίας της πλειοψηφίας.

Ακύρωση δεν υφίσταται στους λόγους που γνωρίζουμε ενώ προστίθενται ακόμα 3 με τον νέο νόμο:

1) Ακύρωση σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 137 δεν προβλέπεται από τους εξής λόγους:

α) συμμετοχής σε αυτή προσώπων που δεν είχαν το δικαίωμα αυτό, εκτός αν η συμμετοχή τους ήταν αποφασιστική για την επίτευξη απαρτίας ή η ψήφος τους ήταν αποφασιστική για την επίτευξη πλειοψηφίας,

β) ακυρότητας ή ακυρωσίας επί μέρους ψήφων, εκτός αν οι ψήφοι αυτές ήταν αποφασιστικές για την επίτευξη πλειοψηφίας,

γ) ανακρίβειας, αοριστίας ή πλημμελειών τήρησης του σχετικού πρακτικού, εκτός αν για τους λόγους αυτούς δεν είναι δυνατόν να διαγνωσθεί το περιεχόμενο της απόφασης,

⁹⁰ (Άρθρα 131, 132, 133, Ν. 4548/2018)

⁹¹ (Άρθρο 136 Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 136)

δ) ελαττώματος της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου, με την οποία συγκλήθηκε η γενική συνέλευση, εκτός αν για το λόγο αυτόν δεν υπήρξε έγκαιρη και επαρκής πληροφόρηση των μετόχων,

ε) μη τήρησης ή πλημμελούς τήρησης της παραγράφου 4 του άρθρου 122, των παραγράφων 3 έως 5 του άρθρου 123 και των άρθρων 128 και 129».⁹²

Νέος λόγος που εισάγεται με τον καινούριο νόμο είναι το ε.

2) «Δεν μπορούν να ακυρωθούν αποφάσεις της γενικής συνέλευσης που έχουν ως αντικείμενο την έκδοση τίτλων που πρόκειται να εισαχθούν σε ρυθμιζόμενη αγορά ή σε ΠΜΔ» σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 137. Αυτό ρυθμίστηκε ώστε να υπάρχει μεγαλύτερη ασφάλεια στο δίκαιο και να αποφεύγονται αλυσιδωτές ακυρότητες.

3) «Δεν μπορούν να ακυρωθούν αποφάσεις της γενικής συνέλευσης, τις οποίες η τελευταία επικύρωσε με νεότερη απόφασή της, διορθώνοντας ή αποκαθιστώντας την πλημμέλεια που αποτελούσε το λόγο της ακυρωσίας. Στην περίπτωση αυτή τρίτοι δικαιούνται να ζητήσουν από την εταιρεία τα έξοδα της δίκης ακύρωσης, στα οποία υποβλήθηκαν, καθώς και την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν λόγω της επικύρωσης» σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 137.⁹³

Στην παράγραφο 8 του άρθρου 137 προβλέπεται ότι η αγωγή ακύρωσης της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης έχει προθεσμία 4 μηνών σε αντίθεση με τον παλιό νόμο που είχε 3.⁹⁴

Το άρθρο 140 που ασχολείται με τα ελαττώματα αποφάσεων που λαμβάνονται με άλλο τρόπο δεν υπάρχει αντίστοιχο στον παλιό νόμο. Οι τρόποι αυτοί είναι να λαμβάνονται αποφάσεις με ψηφοφορία χωρίς συνεδρίαση ή με προσυπογραφή πρακτικού χωρίς συνεδρίαση. Επίσης ανυπόστατη θεωρείται και η μη τήρηση των προϋποθέσεων του άρθρου 136.⁹⁵

⁹² (Άρθρο 137 παρ. 5, Ν. 4548/2018)

⁹³ (Άρθρο 137 παρ. 6, Ν. 4548/2018)

⁹⁴ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 137)

⁹⁵ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 140)

7. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΙΟΨΗΦΙΑΣ (Άρθρα 141-144)

7.1 Συλλογικά και ατομικά δικαιώματα μειοψηφίας (άρθρο 141)

Το άρθρο 141 ακολουθεί το άρθρο 39 του Ν. 2190/1920 δέχτηκε όμως κάποιες τροποποιήσεις και αυτές είναι:

«Παράγραφος 1: προβλέπει το δικαίωμα της μειοψηφίας να ζητήσει τη σύγκληση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης. Η διάταξη ακολουθεί την προηγούμενη διαδικασία με δύο τροποποιήσεις: Ορίζεται ρητά αφενός ότι η τυχόν απόφαση του δικαστηρίου που παρέχει την άδεια σύγκλησης δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, ώστε να αποφευχθεί η άποψη που διατυπώθηκε ότι κάτι τέτοιο είναι δυνατόν, οπότε το δικαίωμα της μειοψηφίας πρακτικά ματαιώνεται, και αφετέρου ότι το Δ.Σ. μπορεί να επιλέξει να ακολουθήσει τη διαδικασία του άρθρου 135, εκτός αν οι αιτούντες μέτοχοι έχουν ζητήσει τη σύγκληση Γ.Σ. κατά τις γενικές διατάξεις.

Στην παράγραφο 2 (δικαίωμα προσθήκης θέματος στην ημερήσια διάταξη ήδη συγκληθείσας Γ.Σ.) επαναφέρεται η δυνατότητα αναβολής, αν η προσθήκη των νέων θεμάτων δεν δημοσιευθεί νομίμως.

Στην παράγραφο 3 το δικαίωμα υποβολής σχεδίου αποφάσεων αναμορφώνεται, ώστε να αποδίδει καλύτερα τις διατάξεις της οδηγίας 2007/36/EK.

Στην παράγραφο 5 ορίζεται ότι η Γ.Σ. συνέρχεται το αργότερο 20 (αντί των 30 ημερών) μετά την αναβολή, καθώς και ότι η μετά από αναβολή συνεδρίαση της Γ.Σ. αποτελεί συνέχιση της προηγούμενης Γ.Σ. και δεν απαιτείται νέα πρόσκληση. Είναι μάλιστα δυνατή η συμμετοχή και νέων μετόχων. Επί των εισηγμένων εταιρειών ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 124 παράγραφος 6, και συνεπώς μετέχουν και νέοι μέτοχοι, αν η εξ αναβολής συνέλευση συνέρχεται μετά την παρέλευση 30 ημερών από την αρχική ημερομηνία καταγραφής. Για τους μετόχους αυτούς ως ημερομηνία καταγραφής θεωρείται η τέταρτη ημέρα πριν από την εξ αναβολής συνέλευση. Αν η εξ αναβολής συνέλευση συνέρχεται εντός 30 ημερών, ισχύει η αρχική ημερομηνία καταγραφής. Μπορούν πάντως να συμμετέχουν και νέοι μέτοχοι, οι οποίοι διέθεταν την ιδιότητα αυτή κατά την αρχική ημερομηνία καταγραφής, αλλά δεν συμμετείχαν στην αρχική συνεδρίαση.

Στην παράγραφο 6 η προϋπόθεση της «χρησιμότητας» των αιτούμενων πληροφοριών αντικαταστάθηκε με τη «σχετικότητα», για ορθότερη ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/36/EK (άρθρο 9 παράγραφος 1), αλλά και διότι έτσι κάπως διευρύνει τις πληροφορίες που μπορούν να παρασχεθούν.

Στην παράγραφο 7 τίθεται ποσοστό 1/10 αντί 1/5 για την πληροφόρηση για την πορεία των εταιρικών υποθέσεων.

Στην παράγραφο 8 ορίζεται για τον ίδιο λόγο, όπως και παραπάνω, για το δικαίωμα σύγκλησης Γενικής Συνέλευσης, ότι η απόφαση που διατάσσει την παροχή πληροφοριών δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

Η παράγραφος 9, σε συνέπεια με το άρθρο 131, κατά το οποίο η ψηφοφορία είναι καταρχήν φανερή, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η Γενική Συνέλευση μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά, ορίζει ότι και αν σε κάποια περίπτωση η ψηφοφορία πρόκειται να είναι μυστική, μέτοχοι του 1/20 μπορούν να ζητήσουν ονομαστική ψηφοφορία.

Με την παράγραφο 10 προστίθεται ένα νέο ατομικό μετοχικό δικαίωμα πληροφόρησης (για μη εισηγμένες εταιρείες), που θα είναι χρήσιμο προκειμένου ο μέτοχος να γνωρίζει ποια είναι ακριβώς η θέση του στην εταιρεία. Η πληροφορία αυτή μπορεί να είναι απαραίτητη όχι μόνο για την άσκηση των δικαιωμάτων του, αλλά και σε περίπτωση εκποίησης των μετοχών του, ώστε ο αγοραστής να μπορεί ευχερώς να διαπιστώσει τι αγοράζει.

Ακόμη, με την παράγραφο 11 εισάγεται καταστατική δυνατότητα για την πρόβλεψη ατομικού δικαιώματος πληροφόρησης των μετόχων, όσον αφορά τα πρόσωπα που συμμετέχουν στο κεφάλαιο της Α.Ε., με παράλληλη ευχέρεια της τελευταίας να μη συμπεριλάβει στο σχετικό πίνακα μετόχους που κατέχουν λιγότερο από 1% του κεφαλαίου». ⁹⁶

7.2 Αίτηση έκτακτου ελέγχου-Διενέργεια του έκτακτου ελέγχου (Άρθρα 142- 143)

Με βάση τις πληροφορίες που παίρνουμε από την αιτιολογική έκθεση επί των άρθρων 142 και 143 εφαρμόζονται τα εξής: Όσα σχετίζονται με τον τακτικό έλεγχο διατηρούνται. Αυτό που δεν υφίσταται με τον νέο νόμο είναι ότι ο Υπουργός Οικονομίας και Ανάπτυξης δεν μπορεί να ζητήσει τον έκτακτο έλεγχο, ενώ διατηρείται ίδια η αρμοδιότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τις εισηγμένες εταιρείες. Δικαίωμα να ζητήσουν έκτακτο έλεγχο από το δικαστήριο έχουν οι μέτοχοι της εταιρείας που αποτελούν τουλάχιστον το 1/20 του κεφαλαίου καθώς και οι μέτοχοι που αποτελούν το 1/5 του κεφαλαίου οι οποίοι θεωρούν ότι η διοίκηση της εταιρείας δεν ασκείται όπως αρμόζει. Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει τον έκτακτο έλεγχο σε ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία για να αξιολογήσει την νομιμότητα της λειτουργίας της εταιρείας. Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει καθήκον να κοινοποιήσει την έκθεση των ελεγκτών στην επόμενη Γενική Συνέλευση. ⁹⁷

⁹⁶ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 141)

⁹⁷ (Αποσπάσματα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί των άρθρων 142 και 143)

7.3 Ενώσεις μετόχων (άρθρο 144)

Ο νέος νόμος εισάγει με το άρθρο 144 τις ενώσεις μετόχων. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου «οι ενώσεις μετόχων μπορούν να συσταθούν από μετόχους μίας ή περισσότερων συγκεκριμένων εταιρειών, έχουν τη μορφή σωματείου, διεπόμενου από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και του Αστικού Κώδικα και αποκτούν νομική προσωπικότητα με την εγγραφή τους στο Μητρώο Ενώσεων Καταναλωτών του άρθρου 10 του ν. 2251/1994 (Α' 191). Ένα μήνα πριν από την άσκηση των παραπάνω δικαιωμάτων, η ένωση πρέπει να έχει γνωστοποιήσει την έγκυρη σύσταση και το καταστατικό της στην εταιρεία, της οποίας μέτοχοι είναι τα μέλη της. Στη δήλωση άσκησης του δικαιώματος πρέπει να αναφέρονται τα ονόματα των μετόχων, για λογαριασμό των οποίων ασκείται το δικαίωμα».

Σκοπός αυτών των ενώσεων είναι να ενισχυθεί η θέση των μετόχων μειοψηφίας κυρίως των εισηγμένων εταιρειών. Ασχολούνται από την ενημέρωση των μετόχων μέχρι τη διαχείριση των μετοχών τους και αυτό είναι πρακτικό όταν κάποιος αριθμός μετόχων θα πρέπει να συγκεντρώσει κάποιο ελάχιστο κεφάλαιο. Η διάχυση πληροφοριών μεταξύ τους μπορεί να γίνει και από το διαδίκτυο.⁹⁸

⁹⁸ (Περάκης, 2019)

8. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

ΕΤΗΣΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ (Άρθρα 145-157)

Το ζήτημα των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ετήσιων εκθέσεων είχε διαμορφωθεί ολοκληρωτικά ήδη πριν από τον Ν. 4548/2018 για κάθε εταιρική μορφή από τον νόμο 4308/2014. Ο Ν. 4308/2014 προβλέπει τις παρακάτω πέντε χρηματοοικονομικές καταστάσεις: α) ισολογισμός, β) κατάσταση αποτελεσμάτων, γ) κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης, δ) κατάσταση χρηματοροών και ε) προσάρτημα. Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις καταρτίζονται από τις διατάξεις του 4308/2014 και οφείλουν να παρουσιάζουν με απόλυτη ακρίβεια την πραγματική εικόνα των περιουσιακών στοιχείων, της θέσης και των αποτελεσμάτων χρήσης της εταιρείας. Τα θέματα αυτά είχαν ήδη ενσωματωθεί στον Ν. 2190/1920 με το Ν. 4403/2016 και άρα οι σχετικές διατάξεις επαναλαμβάνονται στο παρόν νομοσχέδιο. Εξάλλου τα ζητήματα του ελέγχου ρυθμίζονται ήδη με τον ν. 4449/2017.⁹⁹

8.1 Διενέργεια απογραφής – Γλώσσα βιβλίων – Εταιρική χρήση (Άρθρο 146)

Στο άρθρο 146 προβλέπεται πως την στιγμή που αρχίζει να λειτουργεί η επιχείρηση πρέπει να κάνει και την απογραφή σύμφωνα με το άρθρο 9 του Εμπορικού Νόμου (Α' 206/1910) και τις διατάξεις του Ν. 4308/2014. Με βάση την παράγραφο 2 του άρθρου πρέπει η γλώσσα των βιβλίων της εταιρείας να είναι η ελληνική. Επίσης η εταιρική χρήση δεν επιτρέπεται να ξεπερνάει το διάστημα των 12 μηνών, σε αρμονία με το άρθρο 8 του Ν. 4172/2013 (Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος).

8.2 Υπογραφή και έγκριση χρηματοοικονομικών καταστάσεων (147-148)

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις για να είναι έγκυρες πρέπει 3 πρόσωπα να υπογράψουν. Αυτά είναι: α) ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ή ο αναπληρωτής του, β) ο διευθύνοντας ή εντεταλμένος σύμβουλος (αν δεν υπάρχει τέτοιο πρόσωπο ή η ιδιότητα του συμπίπτει με εκείνη των παραπάνω προσώπων, τότε θα υπογράψει ένα μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που ορίζεται από αυτό) και γ) τον λογιστή που έχει πιστοποιηθεί από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος κάτοχο άδειας Α' τάξης που συντάσσει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις (άρθρο 147).

Η έγκριση των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων καθώς και οι ενοποιημένες καταστάσεις εγκρίνονται αποκλειστικά από τη Γενική Συνέλευση της κύριας εταιρείας (άρθρο 148).¹⁰⁰

⁹⁹ (Σινανιώτη, 2021)

¹⁰⁰ Άρθρα 147 και 148 Ν. 4548/2018

8.3 Δημοσίευση χρηματοοικονομικών καταστάσεων και ετησίων εκθέσεων διαχείρισης (Άρθρα 149-150)

Τα άρθρα 149 έως 157 αναπαράγουν τα άρθρα 1 έως 4 και 7 του Ν. 4403/2016 όπως ενσωματώθηκαν στον Ν. 2190/1920 οι διατάξεις της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ και της Οδηγίας 2014/95/ΕΕ για την δημοσίευση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και εκθέσεων για τις Ανώνυμες Εταιρείες και κάποιες κατηγορίες αυτών.

Όσον αφορά την δημοσίευση προβλέπεται στο άρθρο 149 πως «οι ανώνυμες εταιρείες δημοσιεύουν στο Γ.Ε.ΜΗ.:

α) τις νόμιμα εγκεκριμένες από την τακτική γενική συνέλευση ετήσιες οικονομικές καταστάσεις,

β) την έκθεση διαχείρισης και

γ) τη γνώμη του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας όπου απαιτείται, μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την έγκρισή τους από την τακτική γενική συνέλευση. Όπου βάσει της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου Α1 της παρ. Α' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94) απαιτείται γνώμη ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή ελεγκτικής εταιρείας, οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις και η έκθεση διαχείρισης δημοσιεύονται με τη μορφή και το περιεχόμενο βάσει των οποίων ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή η ελεγκτική εταιρεία έχουν συντάξει το πιστοποιητικό ελέγχου. Συνοδεύονται επίσης από το πλήρες κείμενο της έκθεσης ελέγχου».

Στο άρθρο 150 προβλέπεται πως η ετήσια έκθεση διαχείρισης συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο κάθε χρόνο και υποβάλλεται στην Γενική Συνέλευση. Οι πολύ μικρές Ανώνυμες Εταιρείες δεν έχουν υποχρέωση να συντάξουν τέτοια έκθεση. Η έκθεση αυτή δημοσιεύεται στο Γ.Ε.ΜΗ.¹⁰¹

¹⁰¹ (Άρθρα 149 και 150 Ν. 4548/2018)

9. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΕΡΔΩΝ (Άρθρα 158-163)

Το κεφάλαιο για τη διάθεση κερδών ακολουθεί τον παλιό νόμο 2190/1920 δέχεται όμως κάποιες τροποποιήσεις.

9.1 Κράτηση αποθεματικού (άρθρο 158)

Το άρθρο αυτό είναι το αντίστοιχο του 44 του Ν. 2190/1920. Το τακτικό αποθεματικό συνεχίζει να δημιουργείται με την κράτηση του 1/20 από τα καθαρά κέρδη μέχρι το αποθεματικό να είναι ίσο με το 1/3 του κεφαλαίου.¹⁰²

9.2 Προϋποθέσεις και περιορισμός διανομής ποσών (άρθρο 159)

Στο άρθρο αυτό συναντάμε διαφοροποιήσεις σε σχέση με τον προηγούμενο νόμο. Τίθενται προϋποθέσεις και περιορισμοί που ενεργοποιούνται στη διανομή ποσών. Αυτές είναι:

α) στην παράγραφο 1 δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί καμία διανομή σε μετόχους εάν «κατά την ημερομηνία λήξης της τελευταίας χρήσης, το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας (καθαρή θέση), μειώνεται κάτω από το ποσό του κεφαλαίου, προσαυξημένου όχι μόνο με τα αποθεματικά των οποιών η διανομή απαγορεύεται από το νόμο ή το καταστατικό, αλλά και με τα λοιπά πιστωτικά κονδύλια της καθαρής θέσης, τα οποία δεν επιτρέπεται να διανεμηθούν, καθώς επίσης και με τα ποσά των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 προστέθηκε για καλύτερη εναρμόνιση με τη δεύτερη Οδηγία (ήδη Οδηγία (ΕΕ) 2017/1132)».

β) στην παράγραφο 2 έχουμε την διαφοροποίηση ότι «το ποσό που διανέμεται στους μετόχους δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των αποτελεσμάτων της τελευταίας χρήσης που έχει λήξει, προσαυξημένο με τα κέρδη, τα οποία προέρχονται από προηγούμενες χρήσεις και δεν έχουν διατεθεί, και τα αποθεματικά για τα οποία επιτρέπεται και αποφασίστηκε από τη γενική συνέλευση η διανομή τους, και μειωμένο όχι μόνο κατά το ποσό των ζημιών προηγούμενων χρήσεων και κατά τα ποσά που επιβάλλεται να διατεθούν για το σχηματισμό αποθεματικών, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό, αλλά και κατά το ποσό των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν αποτελούν πραγματοποιημένα κέρδη».¹⁰³

¹⁰² (Άρθρο 158 Ν. 4548/2018)

¹⁰³ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 159)

9.3 Καθαρά κέρδη – Διανομή κερδών (άρθρο 160)

Με βάση την Αιτιολογική Έκθεση για το άρθρο 160 εδώ ορίζεται η σειρά που προσδιορίζει τα καθαρά κέρδη προς διάθεση από τη Γενική Συνέλευση. Ο νέος νόμος άλλαξε τη σειρά ως εξής:

α) πρώτα αφαιρούνται τα ποσά των πιστωτικών κονδυλίων της κατάστασης αποτελεσμάτων, που δεν είναι πραγματικά κέρδη

β) αφαιρείται το ποσό του τακτικού αποθεματικού

γ) κρατείται το ποσό για την καταβολή του ελάχιστου μερίσματος (άρθρο 161)

δ) το υπόλοιπο ποσό των καθαρών κερδών διατίθεται με βάση τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και του καταστατικού.

Σύμφωνα με την παράγραφο 3 το ποσό που προέκυψε προς διανομή πρέπει μέσα σε 2 μήνες από την απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης να έχει μοιραστεί στους μετόχους.¹⁰⁴

9.4 Ελάχιστο μέρισμα (άρθρο 161)

Σε συμφωνία με το απόσπασμα της Αιτιολογικής Έκθεσης επί του άρθρου 161, το ελάχιστο μέρισμα παραμένει στο 35% των καθαρών κερδών έπειτα από τα ποσά που αφαιρούνται και η καταβολή γίνεται με μετρητά. Επίσης ορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης το ελάχιστο μέρισμα να μειωθεί ως 10% των καθαρών κερδών, ενώ με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία 80% του μετοχικού κεφαλαίου δικαιούται να αποφασίσει τη μη διανομή των κερδών. Η διανομή μπορεί να γίνει με μετρητά ή κεφαλαιοποίηση ή τίτλους ή αποτίμηση άλλων περιουσιακών στοιχείων.¹⁰⁵

9.5 Προσωρινό μέρισμα και μεταγενέστερη διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών (άρθρο 162)

Το άρθρο 162 που ασχολείται με δυο θέματα το προσωρινό μέρισμα και τη μεταγενέστερη διανομή κερδών τροποποιήθηκε ώστε να ενσωματώσει καλύτερα την δεύτερη Οδηγία 2017/1132. Πλέον ο περιορισμός του ημίσεος των κερδών δεν υπάρχει όπως στο άρθρο 46 του Ν. 2190/1920, αλλά ορίζονται πιο αυστηρές προϋποθέσεις για να διανέμονται. Αυτές είναι η κατάρτιση οικονομικών καταστάσεων από τις οποίες προκύπτει ότι υπάρχουν τα αναγκαία ποσά και η δημοσίευσή τους δυο μήνες πριν από τη διανομή (αντί των 20 ημερών στον παλιό νόμο). Ως προς τη διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεμάτων σε μεταγενέστερη φάση, η οποία δηλαδή γίνεται μετά από απόφαση της τακτικής Γενικής Συνέλευσης ή του

¹⁰⁴ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 160)

¹⁰⁵ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 161)

Διοικητικού Συμβουλίου που ενέκρινε τις οικονομικές καταστάσεις είναι πλέον εφικτή και υπόκειται σε δημοσιότητα.¹⁰⁶

¹⁰⁶ (Περάκης, 2019)

10. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ (Άρθρα 164-171)

10.1 Λόγοι λύσης της Ανώνυμης Εταιρείας (Άρθρα 164-166)

Το άρθρο 164 ακολουθεί το άρθρο 47α παραγράφους 1 και 2 του Ν.2190/1920 όπου αναφέρονται οι λόγοι που οδηγούν στη λύση της εταιρείας και αυτοί είναι:

- «α) με την πάροδο του κατά το καταστατικό χρόνου διάρκειάς της,
- β) με απόφαση της γενικής συνέλευσης που λαμβάνεται με αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία,
- γ) με την κήρυξη της εταιρείας σε πτώχευση, και
- δ) σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης πτώχευσης, λόγω ανεπάρκειας της περιουσίας του οφειλέτη για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας (Άρθρο 164 παρ. 1)
- ε) με δικαστική απόφαση» (άρθρο 164 παρ. 2)

προστίθεται ένας επιπλέον λόγος, το δ ώστε να υπάρχει ισότητα στις εταιρείες οι οποίες σταματούν τις πληρωμές είτε διαθέτουν είτε όχι περιουσία.¹⁰⁷

Λύση της εταιρείας με δικαστική απόφαση η οποία αναφέρεται ως λόγος στο άρθρο 164 παράγραφος 2 αναλύεται στα άρθρα 165 και 166 τα οποία έχουν υποστεί κάποιες τροποποιήσεις.

Στο άρθρο 165 έχουμε τη λύση της εταιρείας με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση του έχοντος έννομο συμφέρον το οποίο ακολουθεί το άρθρο 48 του Ν. 2190/1920 με κάποιες τροποποιήσεις που θα αναφερθούν παρακάτω.

Οι λόγοι είναι οι εξής:

- «α) κατά τη σύσταση της εταιρείας δεν καταβλήθηκε το κεφάλαιο που ήταν καταβλητέο, ολικά ή μερικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου και του καταστατικού, και εξακολουθεί να είναι μη καταβεβλημένο κατά την υποβολή της αίτησης, ή
- β) η εταιρεία δεν έχει το ελάχιστο κεφάλαιο που ορίζεται κάθε φορά από το νόμο, ή
- γ) η εταιρεία δεν έχει υποβάλλει προς καταχώριση χρηματοοικονομικές καταστάσεις δύο (2) τουλάχιστον συνεχών διαχειριστικών χρήσεων, εγκεκριμένες από τη γενική συνέλευση», σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 165.

Στην περίπτωση α προστίθεται «και εξακολουθεί να είναι μη καταβεβλημένο κατά την υποβολή της αίτησης» ως επιπλέον προϋπόθεση και η περίπτωση γ υφίσταται

¹⁰⁷ (Άρθρο 164 παρ. 1 και 2 Ν. 4548/2018 & Περράκης, 2019)

αλλαγή καθώς καταργείται ως λόγος λύσης «το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας καταστεί κατώτερο του 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου». Επίσης μιλάει πλέον για 2 συνεχόμενες διαχειριστικές χρήσεις αντί 3 που ήταν μέχρι πρόσφατα. Αυτό δείχνει πως μέλημα του νομοθέτη είναι η προαγωγή της διαφάνειας και της εταιρικής λογοδοσίας.

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 165 παύει να ισχύει η παράταση της προθεσμίας για την άρση των λόγων λύσης, καθώς θεωρήθηκε ότι αρκεί το διάστημα 2 έως 4 μηνών.¹⁰⁸

Στο άρθρο 166 έχουμε τη λύση της εταιρείας με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση των μετόχων το οποίο ακολουθεί το 48α του Ν. 2190/1920 τις εξής αλλαγές:

- Στην παράγραφο 3 αναφέρεται ότι αρμόδιο δικαστήριο είναι το μονομελές πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας σε αντίθεση με τον παλιό νόμο που ήταν το πολυμελές πρωτοδικείο.
- Στην παράγραφο 4 παύει να ισχύει η παράταση προθεσμίας για την άρση των λόγων λύσης καθώς κρίθηκε ότι αρκεί το διάστημα 2 έως 4 μηνών.
- Στην παράγραφο 5 αυξάνεται ο αριθμός των μετόχων που έχουν δικαίωμα να παρέμβουν στη δίκη από 1/5 σε 1/3.¹⁰⁹

Η εκκαθάριση της Ανώνυμης Εταιρείας 167-169

Η εκκαθάριση ακολουθεί μετά τη λύση της εταιρείας, αυτό όμως δεν συμβαίνει στην περίπτωση της πτώχευσης όπου εκεί ακολουθείται η πτωχευτική διαδικασία. Τα άρθρα 47α και 49 του Ν. 2190/1920 είναι η βάση αυτού του μέρους των διατάξεων με τις ακόλουθες όμως αλλαγές.

10.2 Εκκαθαριστές (Άρθρο 167)

Την εκκαθάριση σύμφωνα με το άρθρο 167 παράγραφος 3 αναλαμβάνουν οι καθαριστές. Αν δεν ισχύει κάτι διαφορετικό στο καταστατικό ο καθαριστής μπορεί να διοριστεί από το δικαστήριο. Ένας και μόνο καθαριστής αρκεί.

Στην παράγραφο 4 αυτό που προστίθεται είναι ότι το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να συνεχίσει τη διαχείριση μέχρι να αναλάβουν οι καθαριστές.

Η παράγραφος 6 δεν εντοπίζεται αντίστοιχη στον παλιό νόμο, αποτελεί μια καινοτομία και αναγράφει σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση ότι: «δίνεται η δυνατότητα σε μετόχους με συμμετοχή άνω του 10% ή στον καθαριστή να ζητήσουν από το δικαστήριο την παράλειψη ή διακοπή του σταδίου της εκκαθάρισης και την

¹⁰⁸ (Άρθρο 165 παρ. 1 και 3, Ν. 4548/2018 & Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης επί του άρθρου 165)

¹⁰⁹ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 166)

άμεση διαγραφή της εταιρείας από το Γ.Ε.ΜΗ., αν η περιουσία της εταιρείας δεν αναμένεται να επαρκέσει για την κάλυψη των εξόδων της εκκαθάρισης».

Η παράγραφος 7 είναι νέα διάταξη και έχει εισαχθεί ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία της εκκαθάρισης. Θα πρέπει το Διοικητικό Συμβούλιο να παρέχει πληροφορίες καθώς και να παραδώσουν τα περιουσιακά στοιχεία τόσο τα δικά τους όσο και της εταιρείας και γενικότερα να συνεργαστεί για πιο σύντομα αποτελέσματα.¹¹⁰

10.3 Τρόπος διενέργειας της εκκαθάρισης (Άρθρο 168)

Οι αλλαγές που υφίστανται στο άρθρο 168 καταγράφονται στην Αιτιολογική Έκθεση επί του άρθρου και είναι οι εξής:

Στην παράγραφο 1 αναφέρεται ότι οι καθαριστές πρέπει να κάνουν την απογραφή της εταιρείας. Στον παλιό νόμο αυτό αφορούσε τους καθαριστές που διόρισε η Γενική Συνέλευση. Πλέον την αναλαμβάνουν όλοι οι καθαριστές.

Στην παράγραφο 4 έχουμε την προθεσμία που ο καθαριστής πρέπει να εκποιήσει τα ακίνητα η οποία συντομεύεται στους 3 μήνες αντί στους 4 που ήταν παλιά.

Στην παράγραφο 8 εισάγεται η δυνατότητα αν συμφωνήσουν όλοι οι μέτοχοι να μοιραστεί η περιουσία που απέμεινε στους ίδιους. Στα πλαίσια αυτής της συμφωνίας θα οριστεί και ο τρόπος που θα διανομή. Ένα σημαντικό βήμα καθώς σε περιόδους οικονομικών κρίσεων είναι δύσκολη η πώληση ακινήτων κλπ.¹¹¹

10.4 Σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης (Άρθρο 169)

Στην παράγραφο 1 έχουμε την εξής αλλαγή: «Αν το στάδιο της εκκαθάρισης υπερβεί την τριετία, ο εκκαθαριστής υποχρεούται να συγκαλέσει γενική συνέλευση, στην οποία υποβάλλει σχέδιο επιτάχυνσης και περάτωσης της εκκαθάρισης. Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει έκθεση για τις μέχρι τότε εργασίες της εκκαθάρισης, τους λόγους της καθυστέρησης και τα μέτρα που προτείνονται για την ταχεία περάτωσή της». Με τον νέο νόμο ορίζονται τα 3 έτη ως χρονικό περιθώριο ενώ στον παλιό νόμο είχαμε τα 5 έτη.

Στην παράγραφο 2 αυτό που προσθέτει ο νομοθέτης είναι ότι οι μέτοχοι έχουν τη δυνατότητα να αιτηθούν στο δικαστήριο την προσθήκη νέων μέτρων για την επιτάχυνση ή και το δικαστήριο να θεωρήσει το αρχικό σχέδιο άστοχο και να θέσει νέα μέτρα. Έτσι το δικαστήριο έρχεται να ισορροπήσει τα πράγματα.¹¹²

¹¹⁰ (Άρθρο 167 Ν. 4548/2018)

¹¹¹ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 168)

¹¹² (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης επί του άρθρου 169)

10.5 Διαγραφή της εταιρείας (Άρθρο 170)

Το άρθρο 170 είναι καινούριο και δεν υπάρχει αντίστοιχο στο μέχρι πρόσφατα Ν. 2190/1920. Η διαγραφή της εταιρείας υφίσταται την στιγμή που η εταιρεία διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ.

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται ότι υπεύθυνος ορίζεται ο εκκαθαριστής για την διαγραφή της εταιρείας, μπορούν όμως και άλλα πρόσωπα βάσει του άρθρου 10 παρ. 1 περίπτωση ε' του Ν. 3419/2005. Αν μετά την εκκαθάριση διαπιστωθούν περιουσιακά στοιχεία ή χρέη υπάρχει δυνατότητα να ανακληθεί η πράξη της διαγραφής με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Με την παράγραφο 2 έχουμε την εισαγωγή μιας διάταξης ώστε να ελαττωθεί ο χρόνος των εκκαθαρίσεων. Ορίζεται ότι αν περάσουν 5 από την έναρξη της εκκαθάρισης θεωρείται ότι έχει ολοκληρωθεί. Αν ο εκκαθαριστής αποδείξει στην αρμόδια αρχή (Γ.Ε.ΜΗ.) ότι η εκκαθάριση συνεχίζεται, η εκκαθάριση δεν θα πρέπει να θεωρείται περαιωμένη και η διαγραφή δεν θα είναι δυνατή.

Στην παράγραφο 3 έχουμε την διαφύλαξη των βιβλίων και των εγγράφων αφού έχει διαγραφεί η εταιρεία και για 10 χρόνια. Την ευθύνη αυτή αναλαμβάνει ο εκκαθαριστής ή αυτός που θα ορίσει το δικαστήριο.

Στην παράγραφο 5 για πρώτη φορά προβλέπεται το «good standing certificate» το οποίο είναι ένα πιστοποιητικό που εκδίδει το Γ.Ε.ΜΗ. με σκοπό να βαθμολογείται κατά κάποιο τρόπο η εταιρεία σε σχέση με τις προδιαγραφές που καθορίζουν οι Υπουργοί Οικονομίας και Ανάπτυξης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Το πιστοποιητικό αυτό θα διαβεβαιώνει ότι: «η εταιρεία συστάθηκε, σύμφωνα με το νόμο, ότι υφίσταται και δεν έχει διαγραφεί από το Γ.Ε.ΜΗ., ότι δεν έχει πτωχεύσει και ότι δεν έχει υποβληθεί εναντίον της αίτηση πτώχευσης και ότι έχει υποβάλλει προς καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. ετήσιες οικονομικές καταστάσεις κατά την τελευταία τριετία ή ότι νομίμως δεν έχει την υποχρέωση αυτή («Πιστοποιητικό Καλής Λειτουργίας ή Good Standing Certificate»)¹¹³.

10.6 Αναβίωση της λυθείσας εταιρείας (άρθρο 171)

Το άρθρο αυτό ακολουθεί το παλιό 47α και ασχολείται με ζητήματα αναβίωσης συγχώνευσης και διάσπασης της εταιρείας. Οι πιο συνηθισμένοι λόγοι που διαλύεται μια εταιρεία είναι δυο: α) να πέρασε ο χρόνος της διάρκειας ζωής της και β) να αποφασίσει η Γενική Συνέλευση αυτό το γεγονός.

Στην παράγραφο 1 έχουμε για πρώτη φορά την δυνατότητα αναβίωσης της εταιρείας σε μια άλλη μορφή εταιρείας.

Στην παράγραφο 2 διατυπώνεται πως αν η εταιρεία κηρύξει πτώχευση και έχει ολοκληρώσει τις διαδικασίες πτώχευσης ή έχει εξοφλήσει όλες τις οφειλές μπορεί σύμφωνα με το άρθρο 164 παράγραφο 1 του Πτωχευτικού Κώδικα να αναβιώσει,

¹¹³ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 170)

έπειτα όμως από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Μπορεί επίσης να αναβιώσει και σε άλλη μορφή.¹¹⁴

¹¹⁴ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 171)

11. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ (Άρθρα 172-175)

Το κεφάλαιο αυτό πραγματεύεται την εγκατάσταση αλλοδαπών εταιρειών στην Ελλάδα και το νομικό πλαίσιο που τις περιβάλλει. Τα άρθρα 172 έως 175 αναπαράγονται με εξαίρεση το άρθρο 174 όπου εκεί εντοπίζονται κάποιες αλλαγές.

Γενικές διατάξεις για τη δημοσιότητα των αλλοδαπών εταιρειών (άρθρο 174)

Το άρθρο 174 είναι το αντίστοιχο άρθρο 50 στον Ν. 2190/1920 το οποίο όμως δέχτηκε κάποιες αλλαγές. Αρχικά στο άρθρο 50 στην αρχή της παραγράφου 1 έχουμε την φράση «κατά νόμον κεκτημένα δικαιώμα λειτουργίας εν Ελλάδι αλλοδαπαί ανώνυμοι εταιρείαι» η οποία πλέον παύει να χρησιμοποιείται καθώς πλέον μπορούν όλες οι αλλοδαπές εταιρείες να εγκατασταθούν στην Ελλάδα. Επιπλέον καταργείται η διαδικασία υποβολής αντιγράφου πληρεξουσίου στο Υπουργείο Εμπορίου με όλες τις πληροφορίες της εταιρείας καθώς πλέον τα στοιχεία των μελών και της εταιρείας είναι γνωστά. Η παράγραφος 4 του 174 ασχολείται με την δημοσιότητα των αλλοδαπών εταιρειών και έτσι επαναλαμβάνει το άρθρο 84 για διασφάλιση της εφαρμογής δημοσιότητας στο Γ.Ε.ΜΗ.¹¹⁵

¹¹⁵ (Απόσπασμα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί του άρθρου 174)

12. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

ΠΟΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 176-181)

Οι ποινικές διατάξεις περιλαμβάνουν τις πράξεις που ορίζονται ποινικά καταδικαστέες πράξεις όπως παράνομες συμπεριφορές που σχετίζονται με την εκπροσώπηση της εταιρείας, τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, τη διοίκηση, τη Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και τους ελεγκτές.¹¹⁶

Τα άρθρα 176-181 όπως αναφέρεται στην Αιτιολογική Έκθεση είναι τα αντίστοιχα 54-63δ τα οποία έχουν ελάχιστα εφαρμοστεί και δέχτηκαν κάποιες μικρές αλλαγές. Είναι βέβαια γνωστό πως λειτουργούν συμπληρωματικά με το νόμο των Ανώνυμων Εταιρειών και ποινικές διατάξεις άλλων νόμων (π.χ. για την κατάχρηση αγοράς, συμπεριφορές στον Ποινικό Κώδικα) με αποτέλεσμα να είναι περιττή η επανάληψη και στον Ν. 4548/2018.

Καταργήθηκαν: α) άρθρο 57 περίπτωση ε του Ν. 2190/1920 που σχετιζόταν με ποινικές κυρώσεις για την κρατική εποπτεία, β) άρθρο 63δ του Ν. 2190/1920 για τις διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα), καθώς πλέον αυτό το ζήτημα καλύπτει το άρθρο 17 του Ν. 3419/2005 για το Γ.Ε.ΜΗ. γ) παράβαση του καταστατικού ως πράξη αξιόποινη

Προστέθηκαν: α) άρθρο 177 περιπτώσεις 3 και 4 για την παράνομη απόκτηση μετοχών από την εταιρεία και την παράνομη παροχή πιστώσεων ή εγγυήσεων για την απόκτηση μετοχών, β) παράνομη διανομή κερδών (τμήμα 10^ο –διάθεση κερδών)¹¹⁷

¹¹⁶ (Σινανιώτη, 2021)

¹¹⁷ (Αποσπάσματα Αιτ. Έκθεσης Ν. 4548/2018 επί των άρθρων 176 έως 181)

13. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΕΛΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (Άρθρα 182-190)

Το τμήμα 14^ο είναι το τελευταίο του Ν. 4548/2018. Στην ουσία το τμήμα αυτό ανακεφαλαιώνει και επεξηγεί ποιες αλλαγές σημειώθηκαν, ποιες διατάξεις προστέθηκαν και ποιες καταργούνται. Μας δίνει την συνολική εικόνα έπειτα από τη διεύρυνση των δυνατοτήτων του νομικού πλαισίου των Ανώνυμων Εταιρειών το οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή σύμφωνα με το άρθρο 190 την 1^η Ιανουαρίου του 2019.

14. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΣΤΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΚΛΑΔΟ

14.1 Γενικά

Στις μέρες μας, διαπιστώνεται συνεχώς, ότι ο τουριστικός κλάδος σε παγκόσμιο επίπεδο δημιουργεί μεγάλα οικονομικά οφέλη. Πρόκειται για μια μεγάλη βιομηχανία, η οποία αναπτύσσεται συνεχώς μέχρι σήμερα. Πολλές είναι οι χώρες που επενδύουν στον τουρισμό, ανάμεσα σε αυτές και η Ελλάδα, η οποία είναι ιδιαίτερα γνωστή για τις διακοπές που αφορούν τον ήλιο και θάλασσα κατά τους θερινούς μήνες. Τα έσοδα από την τουριστική δραστηριότητα συμβάλλουν σημαντικά στις εθνικές οικονομίες των χωρών και ενισχύουν σημαντικά τον τομέα της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας. Ο τουρισμός στην Ελλάδα βοηθάει τόσο στην εθνική όσο και στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

Η Ελλάδα αποτελεί ένα ισχυρό τουριστικό προϊόν, με πολλές νέες επενδύσεις στον ξενοδοχειακό κλάδο και μία συνεχή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ξενοδοχειακών υπηρεσιών.

Πιο συγκεκριμένα το 2018 το τμήμα του τουρισμού έπαιξε σημαντικό ρόλο για την δημιουργία του ΑΕΠ της Ελλάδας φτάνοντας τα 21,6 δις. ευρώ, με βάση τα στοιχεία που καταγράφονται στη μελέτη του Ινστιτούτου του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) με τον τίτλο «Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία το 2018».

Με λίγα λόγια ο τουρισμός συνεισέφερε στο ΑΕΠ καθώς σε σχέση με το 2017 είχε άνοδο κατά 13,3% δηλαδή 2,5 δις. ευρώ ενώ σε συνολικό μέγεθος το 2018 ο τουρισμός προσέφερε 25,7% (47,4 δις. ευρώ) έως 30,9% (57,1 δις. ευρώ).¹¹⁸

14.2 Ξενοδοχειακός κλάδος

Με τον όρο «ξενοδοχειακός κλάδος» εννοούμε τις ξενοδοχειακές μονάδες και τα είδη των καταλυμάτων που προσφέρουν δωμάτια ή επιπλωμένα διαμερίσματα για ενοικίαση. Τα ξενοδοχεία αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι στην τουριστική ανάπτυξη των χωρών και πιο συγκεκριμένα για την Ελλάδα που ανέκαθεν στήριζε την οικονομία της στον τουρισμό. Ο τουρισμός όπως προαναφέρθηκε αποτελεί πολύ βασικό παράγοντα για την εθνική οικονομία καθώς αποτελεί το 30,9 % του ελληνικού ΑΕΠ.

Επιπροσθέτως, πολύ σημαντική είναι η συμβολή του τουρισμού στη μείωση της ανεργίας καθώς απασχολεί το 25,9% της συνολικής απασχόλησης, ενώ τα συνολικά έσοδα από τους τουρίστες, εκτός από τον κλάδο των κρουαζιέρων ανέρχονται σε 15,6 δις. €. Σύμφωνα με μια έρευνα της ΙΝΣΕΤΕ, ο κλάδος των ξενοδοχειακών

¹¹⁸ (Μπέλλος, 2019)

επιχειρήσεων αποτελεί μια σημαντική δραστηριότητα της ελληνικής οικονομίας καθώς συνεισφέρει 3,5% στο ΑΕΠ της χώρας μας.¹¹⁹

Ακόμα σπουδαίο ρόλο παίζει η ελληνική ξενοδοχία για την εξέλιξη και ευημερία του τουρισμού, η οποία περιλαμβάνει το 60% του τουριστικού κλάδου.¹²⁰

Γενικότερα, ο αριθμός των ξενοδοχειακών μονάδων ανήλθε το 2018 στα 9.873 δυναμικότητας 425.973 δωματίων και 835.773 κλινών, παρουσιάζοντας αύξηση 0,9% έναντι του 2017. Επίσης έχουμε αναβάθμιση του κλάδου καθώς αυξήθηκαν τα 4* και 5* ξενοδοχεία κατά 8% σε σχέση με το 2017. Το Ν. Αιγαίο, το Ιόνιο και η Κρήτη αποτελούν το 38% των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων και συνεχίζουν να ανανεώνουν τις υπηρεσίες τους με το χτίσιμο νέων καταλυμάτων με στόχο τη σημαντική αύξηση προσφοράς κλινών. Αύξησαν την δυναμικότητα τους σε 54 δωμάτια και 107 κλίνες. Γενικά παρουσιάζεται σταδιακή αύξηση σε όλα τα βασικά μεγέθη του ελληνικού τουρισμού.¹²¹

Ο τουρισμός για την Ελλάδα και την ελληνική οικονομία είναι ένας τομέας από τους λίγους που μπορούν να παρουσιάσουν επενδυτικό ενδιαφέρον και εξαιτίας της σημασίας του έχει την δυνατότητα να λειτουργήσει ευεργετικά για την βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας. Επίσης έχουμε διαπιστώσει πως ο τουρισμός είναι ένας κλάδος ο οποίος εδώ και δεκαετίες έχει ανοδικές τάσεις και είναι σε θέση να ξεπερνάει και να ανακάμπτει από τις περιόδους ύφεσης.

14.3 Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις σε καθεστώς Ανωνύμων Εταιρειών

Στο κεφάλαιο αυτό της εργασίας θα δούμε τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις σε καθεστώς Ανώνυμων Εταιρειών καθώς και πόσο έχει επηρεαστεί ο συγκεκριμένος κλάδος από την νέα νομοθεσία. Οι Ανώνυμες Εταιρείες ανήκουν στις κεφαλαιουχικές εταιρείες.

Το γεγονός ότι πολλές ξενοδοχειακές μονάδες τείνουν να επιλέγουν την Ανώνυμη Εταιρεία ως μορφή επιχείρησης εξηγείται από τους παρακάτω λόγους. Αρχικά πρόκειται για μια ένωση προσώπων η οποία αποβλέπει στην προαγωγή ενός κοινού κερδοσκοπικού σκοπού. Η συγκέντρωση υψηλού μετοχικού κεφαλαίου καθιστά αναγκαία αυτή την επιλογή, έτσι μιλάμε για μια κεφαλαιουχική εταιρεία με κύριο μέλημα την καταβολή της εισφοράς. Επιπροσθέτως με την ανάγκη αυτή παρουσιάζεται και η ανάγκη να κατανεμηθούν και να περιοριστούν οι κίνδυνοι που προέρχονται από την συγκέντρωση αυτού του μεγάλου κεφαλαίου. Μια ακόμα ανάγκη είναι η εύκολη μεταβίβαση της ιδιότητας του μετόχου σε άλλους, ώστε ο ίδιος αν θελήσει να αποδεσμευτεί από τις μετοχικές ευθύνες και το κεφάλαιο που του αναλογεί να έχει την δυνατότητα να το πράξει.¹²²

¹¹⁹ (Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία, 2019)

¹²⁰ (Εξέλιξη και Χαρακτηριστικά του Ξενοδοχειακού Δυναμικού Ελλάδας 2015-2019, 2020)

¹²¹ ("Το ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας το 2019 - etravelnews.gr", 2019)

¹²² (Σινανιώτη, 2021)

Το θεσμικό πλαίσιο που πλέον ακολουθεί η Ανώνυμη Εταιρεία από 01/01/2019 είναι ο Ν. 4548/2018 «Η αναμόρφωση του δικαίου των Ανωνύμων Εταιρειών» το οποίο κατήργησε αρκετές από τις ισχύουσες διατάξεις του Ν. 2190/1920. Χαρακτηριστικά της καινούριας Ανώνυμης Εταιρείας που επηρεάζουν τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις εντοπίζονται σε όλο το νομοθέτημα.

Διάρκεια εταιρείας

Αρχικά είναι η τυπική μορφή της καθώς πρόκειται για μεγάλη εταιρεία, με μεγάλο αριθμό μετοχών της οποίας τα κεφάλαια αντλούνται από την αγορά. Ένας ανοικτός τύπος εταιρείας που κυρίως ταιριάζει για τις μεγάλες επιχειρήσεις.¹²³ Η διάρκεια ζωής της η οποία πλέον μπορεί να είναι και αορίστου χρόνου η αν τυχαίνει και είναι ορισμένου μπορεί να μετατραπεί σε αορίστου έπειτα από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης. Οι μέτοχοι έτσι απαλλάσσονται από την διαδικασία ανά σύντομα χρονικά διαστήματα να ζητούν παράταση της ζωής της εταιρείας (Άρθρο 8).

Κεφάλαιο εταιρείας

Το κεφάλαιο που πρέπει να καταβληθεί στην εταιρεία κατά τη σύστασή της αυξάνεται κατά 1000€ και πλέον ανέρχεται στα 25.000€. Η Ανώνυμη Εταιρεία για να καλύψει αυτό το κεφάλαιο έχει τις εξής επιλογές α) προσφυγή στο κοινό ώστε να συγκεντρωθεί το ποσό μερικώς ή στο σύνολό του, β) αύξηση μετοχικού κεφαλαίου (Άρθρο 15) και γ) υπάρχει και μια τρίτη επιλογή η οποία είναι η εισφορά σε είδος (Άρθρο 17).

Μετοχές

Οι μετοχές των Ανωνύμων Εταιρειών δέχτηκαν τροποποιήσεις οι οποίες επηρεάζουν σαφώς τους ξενοδοχειακούς επιχειρηματίες. Ο νέος νόμος εισάγει περισσότερα είδη εκδιδόμενων τίτλων όπως ιδρυτικούς τίτλους, ομολογίες και τίτλους κτήσης μετοχών τα warrants (Άρθρο 33), καθορίζει την ονομαστική αξία στα 0,04€ (Άρθρο 35, παρ. 1), θεσπίζει την ισότητα και την ίση μεταχείριση των μετοχών (Άρθρο 36), πρέπει μια μετοχή τουλάχιστον να είναι κοινή (Άρθρο 37 παρ.2) και τέλος καταργεί τις ανώνυμες μετοχές και ορίζει τις ονομαστικές (Άρθρο 40). Το γεγονός ότι από εδώ και στο εξής οι μετοχικοί τίτλοι θα είναι ονομαστικοί λειτουργεί ως εργαλείο στα χέρια των επιχειρηματιών ώστε να καταπολεμήσουν το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, την τρομοκρατία, την εγκληματική δραστηριότητα και την φοροδιαφυγή. Θα μπορούν να νιώθουν μεγαλύτερη ασφάλεια καθώς πλέον οι μετοχές θα αναγράφουν το όνομα του δικαιούχου και όλοι οι μέτοχοι θα καταχωρίζονται στο βιβλίο μετόχων (Άρθρο 40, παρ. 2). Έτσι θα υπάρχει μια τάξη και διαφάνεια.¹²⁴

Διοικητικό Συμβούλιο

Συνεχίζοντας με την παράθεση των τροποποιήσεων που θέσπισε ο νομοθέτης για την ίδρυση των Ανωνύμων Εταιρειών είναι αξιοσημείωτο ότι οι αρμοδιότητες που

¹²³ (Ρόκας, 2019)

¹²⁴ (Περάκης 2019)

επιμερίστηκαν ανάμεσα στα δυο βασικά όργανα της Ανώνυμης Εταιρείας, τη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο διατηρήθηκαν ως είχαν, με ορισμένες όμως αλλαγές στο πως θα λειτουργούν.

Το Διοικητικό Συμβούλιο διατήρησε τον ελάχιστο αριθμό των μελών στα 3 μέλη όμως προσέθεσε μέγιστο τα 15 μέλη (Άρθρο 77). Αναλαμβάνει την δικαστική και εξώδικη εκπροσώπηση της εταιρείας (Άρθρο 77) καθώς και τη διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας της εταιρείας για την επιδίωξη του σκοπού της (Άρθρο 86). Τα μέλη του μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία εκλέγονται είτε από τη Γενική Συνέλευση είτε από τον τρόπο που καθορίζει το καταστατικό ενώ οι αποφάσεις λαμβάνονται συλλογικά (Άρθρα 77, 78 και 92). Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου παίζουν καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη του σκοπού της εταιρείας. Για να είναι επιτυχημένη η εκπλήρωση του σκοπού εξαρτάται από το δυναμικό και τις ικανότητες των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Σίγουρα η Γενική Συνέλευση θεωρείται το ανώτατο όργανο όμως τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζουν την επιτυχία. Ως αποτέλεσμα η επιλογή σωστών ανθρώπων που θα στελεχώσουν το Συμβούλιο θα κρίνει την πορεία της εταιρείας. Επίσης σημαντική είναι και η επιλογή ικανών διευθυντικών στελεχών οι οποίοι δεν βρίσκονται στο Διοικητικό Συμβούλιο έχουν όμως υπαλληλική σχέση με την εταιρεία και εκτελούν τις εντολές που τους δίνει.¹²⁵

Οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν με τον νέο νόμο να λαμβάνονται μέσα από την κατάρτιση και υπογραφή Πρακτικού από όλα τα μέλη, ενώ υφίσταται ακόμα και αν δεν έχει προηγηθεί συνεδρίαση. Είναι εξυπηρετικό ότι ενσωματώνεται η τεχνολογία στον τρόπο λειτουργίας της λήψης αποφάσεων καθώς οι υπογραφές των μελών μπορούν πλέον να συγκεντρώνονται μέσω e-mails (εάν το καταστατικό το προβλέπει). Ακόμα είναι εφικτή η τήρηση ειδικού βιβλίου όπου εκεί γίνεται η καταχώρηση των συζητήσεων και των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρο 94)

Εξετάζοντας τις διατάξεις για το Διοικητικό Συμβούλιο θα σταθούμε στο άρθρο 97 το οποίο περιέχει τη γενική ρήτρα της υποχρέωσης πίστωσης απέναντι στην εταιρεία. Το άρθρο αυτό ασχολείται με τη διαφάνεια και εποπτεία των συναλλαγών με τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ώστε να ακολουθούν τους σκοπούς της εταιρείας. Είναι αναμενόμενο πως υπάρχει κίνδυνος τα μέλη να θελήσουν να ικανοποιήσουν τα προσωπικά τους συμφέροντα όμως η εταιρεία πλέον προστατεύεται με το άρθρο 97 καθώς και με ειδικότερες διατάξεις που αφορούν τις συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη (δάνεια, εγγυήσεις) (Άρθρα 99-101). Οι συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη αποφασίστηκε ότι θα είναι αρμοδιότητα του Συμβουλίου ενώ η διαδικασία έγκρισής τους απλοποιήθηκε (εξαιρείται η περίπτωση πως μπορεί η Γενική Συνέλευση να εγκρίνει την συναλλαγή αν το 5% των μετόχων το ζητήσει). Τέλος προβλέπεται δημοσιότητα των συναλλαγών από το Διοικητικό Συμβούλιο (ή την Γενική Συνέλευση) (Άρθρο 101).¹²⁶

Μια καινοτομία που εισάγεται με το νέο νόμο και είναι ενδιαφέρουσα για τους επιχειρηματίες αποτελεί η καταστατική πρόβλεψη για το διορισμό μονομελούς

¹²⁵ (Ρόκας, 2019)

¹²⁶ (Ρόκας, 2019).

διοικητικού οργάνου του σύμβουλου-διαχειριστή το οποίο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση και είναι πάντα φυσικό πρόσωπο (Άρθρο 115). Η δυνατότητα του σύμβουλου-διαχειριστή αρμόζει μόνο για μικρές ή πολύ μικρές Ανώνυμες Εταιρείες σε σχέση με τη πιστοποίηση από το Διοικητικό Συμβούλιο ώστε να καταβληθεί το κεφάλαιο.¹²⁷ Η παραπάνω επιλογή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις μικρές επιχειρήσεις οι οποίες αναγκάζονται να διορίσουν τριμελές Διοικητικό Συμβούλιο με αποτέλεσμα να μην διαλέγουν την νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας και να καταφεύγουν σε άλλους εταιρικούς τύπους. Πέρα όμως από αυτό διαπιστώνουμε ότι στην πράξη επιχειρηματίες μικρότερων ξενοδοχειακών μονάδων αναλαμβάνουν οι ίδιοι όλη την διοίκηση της επιχείρησης ενώ η ύπαρξη των υπόλοιπων μελών είναι τυπική.

Γενική Συνέλευση

Ανώτατο όργανο της Ανώνυμης Εταιρείας θεωρείται η Γενική Συνέλευση, η οποία είναι αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα εταιρικά ζητήματα (Άρθρο 116). Κάθε ένας μέτοχος έχει το δικαίωμα της συμμετοχής (Άρθρο 124), καθώς και το δικαίωμα να ψηφίζει εκτός αν πρόκειται για ειδικές κατηγορίες μετοχών (Άρθρο 37).

Όσον αφορά τον τρόπο που γίνονται οι συνελεύσεις εκτός από την φυσική παρουσία του ίδιου του μετόχου στη συνέλευση ή του αντιπροσώπου του επαναλαμβάνονται οι δυνατότητες (αν προβλέπονται στο καταστατικό) να συμμετέχει κάποιος από απόσταση είτε χρησιμοποιώντας οπτικοακουστικά ή ηλεκτρονικά μέσα (Άρθρο 125) είτε με επιστολική ψήφο (Άρθρο 126). Αυτό διευκολύνει τις ξενοδοχειακές μονάδες καθώς ο νέος νόμος διατηρεί αυτές τις ευκολίες και επιταχύνει τις διαδικασίες.

Διατάξεις που φέρνουν καινοτομίες στην διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι ότι σε ζητήματα που απαιτούν αυξημένη απαρτία τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 130 παρ. 3, παύει να πρέπει να συγκεντρώσει απαρτία 2/3 στην πρώτη συνέλευση. Με τον νέο νόμο χρειάζεται απαρτία 1/2 στην πρώτη συνέλευση και 1/3 στην επαναληπτική. Η αύξηση του ποσοστού στην πρώτη συνέλευση έχει ως αποτέλεσμα η διαδικασία να συντομεύει αφού οι δύο επαναληπτικές πλέον γίνονται μια. (Άρθρο 130) Μια ακόμα καινοτομία που συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση είναι η εισαγωγή της Γενικής Συνέλευσης χωρίς συνεδρίαση. Πρόκειται για μια έγγραφη διαδικασία και η μεταβίβαση των προτάσεων και απαντήσεων γίνεται ηλεκτρονικά. Αυτό σημαίνει πως οι κανόνες για την τήρηση της απαρτίας δεν υφίστανται. Πρέπει να σημειωθεί ότι ταιριάζει σε θέματα που προκύπτουν ξαφνικά άρα με την έκτακτη συνέλευση και όχι με την τακτική. (Άρθρο 135). Τέλος έχουμε την καινούρια διάταξη η οποία είναι η προσυπογραφή πρακτικού χωρίς συνεδρίαση ή αλλιώς πρακτικό δια περιφοράς. Η ρύθμιση αυτή προβλέπει ότι δεν γίνεται συνεδρίαση αλλά ότι όλοι οι μέτοχοι υπογράφουν συμφωνώντας ότι θα γίνει η διαδικασία κατά αυτόν τον τρόπο και όχι γιατί συμφωνούν για το περιεχόμενο των προτάσεων-αποφάσεων της Συνέλευσης (μπορεί και να διαφωνούν για το περιεχόμενο). Οι υπογραφές θα συγκεντρωνούνται και μέσω e-mails αν προβλέπει το καταστατικό τέτοια δυνατότητα. (Άρθρο 136)

¹²⁷ (Ρόκας, 2019).

Δικαιώματα μειοψηφίας

Οι μέτοχοι οι οποίοι συγκεντρώνουν ένα ελάχιστο ποσοστό του κεφαλαίου μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους. Στο άρθρο 141 γίνεται λόγος για τα ατομικά δικαιώματα με την έννοια ότι κάθε μέτοχος ακόμα και αν διαθέτει έστω και μια μετοχή μπορεί να ασκήσει τα μετοχικά του δικαιώματα. Τις περισσότερες φορές είναι «συλλογικά» δικαιώματα μειοψηφίας όχι όμως με την έννοια ότι απαιτείται ένας αριθμός ικανοποιητικός αλλά γιατί συνήθως κάτι τέτοιο θα συμβαίνει. Ο νέος νόμος διατήρησε τα ήδη υφιστάμενα δικαιώματα όπως: σύγκληση Γενικής Συνέλευσης, προσθήκη θέματος στην ημερήσια διάταξη, υποβολή σχεδίων αποφάσεων, αναβολή απόφασης κ.λπ. έκανε όμως βελτιώσεις και πρόσθεσε νέα ώστε να προστατέψει τους επενδυτές. Με στόχο την ενδυνάμωση αυτών των δικαιωμάτων μείωσε τα ποσοστά κεφαλαίου που απαιτούνταν από 1/5 σε 1/10 (Άρθρο 104 παρ. 1), πρόσθεσε νέα «συλλογικά» δικαιώματα μειοψηφίας (Άρθρα 100 παρ. 3 και 4, 135 παρ. 1 περ. δ', 167 παρ.6), αλλά και ατομικά (Άρθρα 122 παρ. 4 και 141 παρ. 10 και 11).

Επίσης για πρώτη φορά δημιουργούνται οι ενώσεις μετόχων (Άρθρο 144). Τα μέλη τους είναι μέτοχοι μιας ή περισσότερων εταιρειών με σκοπό τους να ακούν από κοινού τα δικαιώματά τους.¹²⁸

Οι ενέργειες αυτές θα δώσουν κίνητρα και θα ενθαρρύνουν τις συλλογικές δράσεις των μετόχων. Είναι σημαντικό πως πλέον όλοι οι μέτοχοι ενημερώνονται για τα θέματα της εταιρείας, αντιμετωπίζονται με ισότητα και αποκτούν δυνατότητα να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Αυτές οι ενέργειες είναι ευεργετικές για την εταιρεία, την επίτευξη των στόχων της και σαφώς την προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων. Έτσι αν υπάρχει κάποιος που έχει διάθεση να επενδύσει σε μια ξενοδοχειακή μονάδα πλέον του γίνεται πιο εφικτό καθώς το ποσοστό κεφαλαίου μειώνεται ενώ θα γνωρίζει πως αναγνωρίζονται τα δικαιώματά του.

¹²⁸ (Περάκης, 2019)

14.4 Στοιχεία Έρευνας για τη νομική μορφή των ξενοδοχείων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με μελέτη του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (Ι.Τ.Ε.Π.) του 2020 η διάρθρωση του ξενοδοχειακού κλάδου με βάση τη νομική μορφή έχει ως εξής:

Πίνακας: Κατανομή Ξενοδοχειακού Δυναμικού
με βάση τη Νομική Μορφή της Επιχείρησης, 2020

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΕ	4.161	41,4%
ΑΤΟΜΙΚΗ	3.322	33,1%
ΟΕ	1.256	12,5%
ΕΕ	399	4,0%
ΙΚΕ	387	3,9%
ΕΠΕ	364	3,6%
Λοιπές νομικές μορφές	157	1,6%
Σύνολο	10.046	100,0%

Πηγή: Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος. Επεξεργασία ΙΤΕΠ.

Παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό ξενοδοχειακών μονάδων έχει τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας με ποσοστό 41,4%. Ακολουθούν όλες οι υπόλοιπες μορφές με την Ατομική Εταιρεία να έχει το προβάδισμα με 33,1%.¹²⁹

¹²⁹ ("ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ - Ι.Τ.Ε.Π.", 2021)

15. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΩΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Τα ξενοδοχεία που δημιουργούνται με τη νομική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας είναι ως επί το πλείστον ξενοδοχειακές επιχειρήσεις μεγάλων επενδύσεων καθώς απαιτούν την συγκέντρωση υψηλού αρχικού μετοχικού κεφαλαίου και υψηλού κόστους διαχείρισης των λειτουργιών τους. Βέβαια το γεγονός ότι θεωρείται εταιρεία μεγάλου κεφαλαίου της δίνει υπεροχή σε σχέση με τις άλλες επιχειρηματικές νομικές μορφές καθώς είναι σε θέση να προσελκύσει υψηλά κεφάλαια. Ακόμα η εταιρεία διαθέτοντας μετοχές, μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το ευρύ κοινό και μάλιστα χωρίς να το επιβαρύνει με την επιβολή τόκων. Συγκεντρώνονται έτσι κεφάλαια και επιμερίζεται ο κίνδυνος.

Η Ανώνυμη Εταιρεία όντας μια μεγάλη επιχείρηση η οποία απασχολεί πολλούς εργαζομένους η ομαλή της λειτουργία απασχολεί την εθνική οικονομία. Για τον λόγο αυτό λοιπόν το κράτος της προσφέρει προνόμια σε σχέση με άλλους τύπους επιχειρήσεων όπως φθηνότερα δάνεια, ευχέρεια στις προμήθειες υλικών, προσέλκυση πελατών, επιδοτήσεις, φορολογικές απαλλαγές κ.α. Προσελκύει όμως και από μόνη της τράπεζες, προμηθευτές και πελάτες καθώς ως εταιρεία τους εμπνέει εμπιστοσύνη.¹³⁰

Η εύκολη και ελεύθερη μεταβίβαση των μετοχών παίζει ρόλο όπως και η δυνατότητα να εισέρθεις και να εξέλθεις από την εταιρεία χωρίς κώλυμα την καθιστούν ελκυστικό επενδυτικό στόχο. Επίσης ελκυστική στους επενδυτές την κάνει το γεγονός ότι επικρατεί η περιορισμένη ευθύνη για τις υποχρεώσεις της εταιρείας. Δεν δεσμεύεται δηλαδή η προσωπική τους περιουσία παρά μόνο το κεφάλαιο που έχουν επενδύσει και άρα η τυχόν απώλεια περιορίζεται στο ποσό αυτό.

Επιπρόσθετα η νέα μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας διατηρεί τις διατάξεις για την δημοσιότητα των εγγράφων της με αποτέλεσμα να κοινοποιούνται όλα τα στοιχεία της. Η αγορά ζητάει φερεγγυότητα και ειλικρίνεια γι αυτό επιλέγει την Ανώνυμη Εταιρεία η οποία έχει υποχρέωση να κρατάει βιβλία περισσότερα από άλλες αλλά και ελέγχεται διαρκώς από κρατικά όργανα και ελεγκτές.

Ένα ακόμα θετικό γνώρισμα της Ανώνυμης Εταιρείας είναι πως μπορεί να προσελκύσει ικανό υπαλληλικό και στελεχιακό δυναμικό. Η φήμη, το κύρος, οι υψηλοί μισθοί, η εκπαίδευση είναι κίνητρα για να επιλέξει κάποιος την δουλειά του η οποία και θα αναγνωριστεί σε ένα τέτοιο περιβάλλον. Αντίστοιχα η εταιρεία χρειάζεται ανθρώπους με ικανότητες και προδιαγραφές ώστε να αναπτυχθεί. Δημιουργείται μια σχέση αμφίδρομη μεταξύ υπαλλήλου-εταιρείας.

Τέλος ο νέος νόμος έδωσε έμφαση στην ένταξη της τεχνολογίας όπου θεωρούσε εφικτό. Έχουμε λοιπόν κάποιες αλλαγές που έγιναν με σκοπό να ενσωματώσουν την τεχνολογία και να διευκολύνουν την λειτουργία της εταιρείας. Ο ξενοδοχειακός κλάδος είναι συνυφασμένος με την τεχνολογία και απόλυτα εξοικειωμένος. Είναι

¹³⁰ (Ρόκας, 2019)

σαφώς δεδομένο πως ο νέος νόμος θα του δώσει λύσεις και προοπτικές εξέλιξης. Πιο αναλυτικά: εισάγονται η δυνατότητα δημιουργίας της επωνυμίας και από την ηλεκτρονική διεύθυνση (Άρθρο 6), η ηλεκτρονική τήρηση βιβλίου μετόχων (Άρθρο 40, παρ. 2), η τήρηση βιβλίου συζητήσεων και αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου (Άρθρο 93, παρ.1), διευρύνονται οι τηλεδιασκέψεις (Άρθρα 90 παρ. 4 και 5, 120 παρ. 3, 121 παρ. 4, 125 παρ. 1, 126 παρ.1), υπάρχει ευχέρεια ο διορισμός και η ανάκληση του αντιπροσώπου του μετόχου στη Γενική Συνέλευση να γίνει με ηλεκτρονικά μέσα (Άρθρο 128 παρ. 4), εισάγεται η διαδικασία λήψης αποφάσεων με ψηφοφορία χωρίς συνεδρίαση η οποία γίνεται ηλεκτρονικά (Άρθρο 135), διευρύνεται η χρήση e-mails (Άρθρα 94 παρ. 2, 122 παρ. 4, 123 παρ. 2, 135, 136 παρ. 2).¹³¹

¹³¹ (Περάκης, 2019)

16. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΝΕΟΥ ΝΟΜΟΥ

Ο Ν. 4548/2018 λειτουργεί παράλληλα και με τον καινούριο Ν. 4706/2020 ο οποίος πραγματεύεται το θέμα της Εταιρικής Διακυβέρνησης των Ανωνύμων Εταιρειών. Ο Ν. 4706/2020 καταργεί τον Ν. 3016/2002 ώστε να εκσυγχρονιστεί το νομοθετικό πλαίσιο και να ενσωματωθεί και η καινούρια ενωσιακή Οδηγία 2017/828 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου μέτρα προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/1131. Η Εταιρική Διακυβέρνηση (Corporate Governance) περιλαμβάνει κανόνες που εφαρμόζονται στις Ανώνυμες Εταιρείες και ρυθμίζουν την λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και τις σχέσεις μεταξύ των μετόχων. Αυτοί οι κανόνες παραθέτονται στα άρθρα 1 έως 24 του Ν. 4706/2020. Η ένταξη αυτού του νομικού πλαισίου στις Ανώνυμες Εταιρείες με το άρθρο 152 και το άρθρο 96 παρ. 2 αποσκοπούν στον έλεγχο και στην διαφάνεια της διοίκησης, στην προστασία όλων των μετόχων της και κυρίως των μετόχων μειοψηφίας, ιδίως των Ανωνύμων Εταιρειών εισηγμένων σε ρυθμιζόμενη αγορά. Το πρόβλημα να κατοχυρωθούν οι μέτοχοι και τα συμφέροντά τους αναδείχτηκε στις εταιρείες οι οποίες είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά καθώς σε αυτές θίγονται τα συμφέροντα πολύ μεγαλύτερου αριθμού μετόχων καθώς επίσης και οι επενδύσεις σε τίτλους πρέπει να αποπνέουν εμπιστοσύνη και να είναι θεσμικά κατοχυρωμένες. Στο άρθρο 96 παρ. 2 αναφέρεται μεταξύ των άλλων αρμοδιοτήτων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και η ευθύνη τους για την κατάρτιση της δήλωσης εταιρικής διακυβέρνησης. Στο άρθρο 152 προβλέπεται ότι η έκθεση διαχείρισης η οποία εκδίδεται από το Διοικητικό Συμβούλιο περιλαμβάνει και την δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, τον κώδικα δηλαδή της διακυβέρνησης που θα πρέπει να εφαρμόζει η Ανώνυμη Εταιρεία. Η Εταιρική Διακυβέρνηση θα διασφαλίσει την αποτελεσματική λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου και κατ' επέκταση της Ανώνυμης Εταιρείας.¹³²

Με τον Ν. 4601/2019 συστηματοποιείται για πρώτη φορά σε ενιαίο νομοθετικό κείμενο το ζήτημα των εταιρικών μετασχηματισμών. Αυτό είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για τον νέο νόμο 4548/2018 καθώς εκσυγχρονίζεται και αυτός με αποτέλεσμα να καλύπτονται όσο το δυνατό καλύτερα οι απαιτήσεις των Ανωνύμων Εταιρειών. Για πρώτη φορά γίνεται προσπάθεια να εξαλειφθούν οι παθογένειες ώστε να διευκολυνθούν οι «γνήσιοι» μετασχηματισμοί και να διευρυνθεί ο «κλειστός» αριθμός των εταιρικών μετασχηματισμών που προβλέπονταν μέχρι σήμερα.

Πιο συγκεκριμένα το δίκαιο των εταιρειών προέβλεπε μετασχηματισμούς μόνο για συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων με αποτέλεσμα πολλές περιπτώσεις να μένουν αρρύθμιστες και να δημιουργούνται παρερμηνείες. Ειδικά προβλεπόταν πως δεκαπέντε ήταν οι κατοχυρωμένοι εταιρικοί μετασχηματισμοί σύμφωνα με:

- Τον 4072/2012 Άρθρα 106, 107, 108 ως 115, 282 ως 282Α, 283
- μετατροπή ΙΚΕ σε άλλη εταιρεία

¹³² (Ρόκας, 2019)

- μετατροπή άλλης εταιρείας σε ΙΚΕ
- συγχώνευση μεταξύ ΙΚΕ
- μετατροπή ΕΕ σε ΟΕ
- μετατροπή ΟΕ σε ΕΕ
- μετατροπή ΕΠΕ σε ΟΕ ή ΕΕ
- Τον 3190/1955 Άρθρα 51, 53, 54, 55
- μετατροπή ΑΕ σε ΕΠΕ
- μετατροπή ΟΕ ή ΕΕ σε ΕΠΕ
- συγχώνευση μεταξύ ΕΠΕ
- Τον 2190/1920 Άρθρα 66 ως 89
- μετατροπή ΑΕ σε ΕΠΕ
- μετατροπή ΑΕ σε ΟΕ ή ΕΕ
- μετατροπή ΕΠΕ σε ΑΕ
- μετατροπή ΟΕ ή ΕΕ σε ΑΕ
- συγχώνευση μεταξύ ΑΕ
- διάσπαση ΑΕ

Το γεγονός λοιπόν πως υπήρχε περιορισμός στον αριθμό των μετασχηματισμών οδήγησε σε φαινόμενα επικράτησης των «καταχρηστικών» μετασχηματισμών οι οποίοι έχουν το ίδιο οικονομικό αποτέλεσμα γίνονται όμως με τρόπους καθόλου ασφαλείς και απλούς για να πραγματοποιηθεί λύση της εταιρείας ή εκκαθάριση ή οποιαδήποτε άλλη διαδικασία. Ο Ν.4601/2019 ήρθε λοιπόν για να καλύψει τα συγκεκριμένα ελλείμματα, ακολουθεί τις επιταγές της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 και ρυθμίζει όλους τους μετασχηματισμούς όλων των εταιρικών τύπων, από και προς τον σχηματισμό κάθε τύπου εταιρείας δηλαδή. Οι μορφές μετασχηματισμού που είναι διαθέσιμες είναι η συγχώνευση (άρθρα 7 έως 53 Ν.4601/2019), η διάσπαση (άρθρα 54 έως 103 Ν.4601/2019) και η μετατροπή (άρθρα 104 έως 139 Ν.4601/2019). Άλλες μορφές μετασχηματισμών επιτρέπονται αν προβλέπονται με ειδική διάταξη. Με δεδομένο λοιπόν το βελτιωμένο δίκαιο για τις Ανώνυμες Εταιρείες έρχεται και το νομικό πλαίσιο των εταιρικών μετασχηματισμών ώστε να το συμπληρώσει και να διευκολύνει τις διαδικασίες μετασχηματισμών θεσπίζοντας έναν ενιαίο τρόπο καθώς και να προστατέψει τους μετόχους από τυχόν μετασχηματισμούς που δεν καλύπτουν τα συμφέροντά τους.¹³³

¹³³ (Σινανιώτη, 2021)

Ο νέος νόμος για τις Ανώνυμες Εταιρείες αποτελεί μια σημαντική επιχειρηματική ευκαιρία. Με αφορμή την αναγκαία ευθυγράμμιση με την εφαρμογή του, ο επιχειρηματίας έχει την ευκαιρία να επαναπροσεγγίσει σημαντικά δεδομένα. Μεταξύ άλλων, να αναζητήσει τις βέλτιστες λύσεις όσον αφορά τον δραστικό και αποτελεσματικό περιορισμό του κόστους στην έναρξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, την προσέλκυση και διατήρηση ικανών στελεχών, με παράλληλο περιορισμό του μισθολογικού κόστους, αλλά και τον περιορισμό του λειτουργικού κόστους της εταιρείας όπως και των εκταμιεύσεων των μετόχων. Επιπλέον, να στοχεύει την επιθυμητή και αναγκαία προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων, τις βέλτιστες δηλαδή λύσεις για την άντληση ρευστότητας από την επιχείρησή του. Επίσης, τη διαχείριση των μικρομετόχων που, κάποιες φορές, αποδεικνύεται κρίσιμη, αλλά και την αντιμετώπιση θεμάτων που σχετίζονται με τη διαδοχή. Όλα αυτά θα πρέπει να τελούνται με γνώμονα την προστασία της επιχείρησης και επένδυσης και κυρίως, την προστασία των μετόχων, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των στελεχών της εταιρείας.

17. ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ανακεφαλαιώνοντας τις ρυθμίσεις που επήλθαν στις Ανώνυμες Εταιρείες από τις νομοθετικές τροποποιήσεις που θέσπισε το κράτος το 2018 μπορούμε να επισημάνουμε πως στόχο έχουν την βελτίωση και την απλοποίηση της εταιρικής καθημερινότητας, τον περιορισμό της γραφειοκρατίας και την εισαγωγή καινοτομιών που αρμόζουν στο ευρωπαϊκό πλαίσιο με το οποίο αλληλεπιδρούμε.

Αρχικά η κρατική εποπτεία η οποία προβλεπόταν στο άρθρο 51 καταργείται. Το άρθρο αυτό του Ν. 2190/1920 ανέθετε στο Υπουργείο Ανάπτυξης (νυν Υπουργείο Εμπορίου και Ανάπτυξης) την εποπτεία των Ανώνυμων Εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον ελλαδικό χώρο. Πράξεις που απαιτούν έλεγχο νομιμότητας από την περιφερειακή ενότητα της έδρας της εταιρείας είναι ενέργειες μετατροπής καταστατικού, λύσης εταιρείας, αναβίωσης, μετατροπής μιας εταιρικής μορφής. Σύμφωνα με το άρθρο 52 του Ν. 2190/1920 η κρατική εποπτεία ασκείται ώστε να γίνεται εξακρίβωση της τήρησης των διατάξεων για την καταβολή του κεφαλαίου τη στιγμή που ιδρύεται η εταιρεία. Καταργείται ο έλεγχος αυτός για τις υπόλοιπες πράξεις δηλαδή για πράξεις όπως πιστοποίηση καταβολής κεφαλαίου, υποβολή πρακτικών από τη Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο στη Διοίκηση, εκτίμησης εισφορών σε είδος από την επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 2190/1920 καθώς και το άρθρο 48 του Ν. 2190/1920 όπου η εποπτεύουσα αρχή είχε την δυνατότητα να ζητήσει τη δικαστική λύση της εταιρείας. Πλέον αυτό που απαιτείται είναι ο έλεγχος πληρότητας των εγγράφων που πραγματοποιείται από το Γενικό Εμπορικό Μητρώο. Ακόμα σχετικά με τη διαδικασία αποτίμησης εισφοράς σε είδος δεν είναι πλέον αρμοδιότητα της κρατικής επιτροπής αλλά ανεξάρτητων ορκωτών ελεγκτών δικαστών.¹³⁴

Με τον νέο νόμο οι εταιρικές σχέσεις χαρακτηρίζονται από ελευθερία κάτι που δεν υποστηριζόταν με τις διατάξεις του προηγούμενου νόμου. Η ελευθερία απορρέει σε όλο το νόμο όπως στην αύξηση των ειδών τίτλων που η Ανώνυμη Εταιρεία μπορεί να εκδώσει, στην ευχέρεια της Γενικής Συνέλευσης να λάβει αποφάσεις δια περιφοράς, καθώς και στον διορισμό συμβούλου-διαχειριστή για περιπτώσεις μονομελούς Διοικητικού Συμβουλίου για τις μικρότερες επιχειρήσεις. Τέλος δεν οριοθέτησε τις εξωεταιρικές συμφωνίες. Με τον προηγούμενο νόμο η σύναψη εξωεταιρικών συμφωνιών ήταν αναπόφευκτη με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ο απόλυτος έλεγχος. Πλέον με την ελαστικότητα του καταστατικού μπορούν να ενσωματωθούν αυτές οι σχέσεις μέσα σ αυτό και πολλά από τα ζητήματα που παλιότερα χρειάζονταν ιδιωτικό συμφωνητικό έγγραφο πλέον να είναι πιο ασφαλές να συμπεριλαμβάνονται στο καταστατικό της εταιρείας.

¹³⁴ (Σινανιώτη, 2021)

Ολοκληρώνοντας την μελέτη συμπεραίνουμε πως θεωρητικά η αναμόρφωση του δικαίου των Ανωνύμων Εταιρειών με τις τροποποιήσεις που δέχτηκε, οι οποίες έχουν αναλυθεί διεξοδικά παραπάνω, θα πρέπει ο εταιρικός κόσμος να το εκλάβει ως μια θετική αρχή του εκσυγχρονισμού του νομοθετήματός μας. Οι επιχειρηματίες οφείλουν αν δεν το έχουν ήδη κάνει, να διαχειριστούν την όποια μικρότερη ή μεγαλύτερη αναστάτωση που δημιουργείται στην επιχείρησή τους, να δαπανήσουν χρήματα για την ενημέρωση των εμπλεκόμενων στελεχών τους αλλά και να δαπανήσουν χρήματα για την ευθυγράμμιση της λειτουργίας τους (π.χ. καταστατικό) με τα δεδομένα του νέου καθεστώτος. Ακόμη, θα πρέπει να ενημερωθούν οι ίδιοι και να διασφαλίσουν πως και οι σύμβουλοί τους (νομικοί, οικονομικοί, φοροτεχνικοί) είναι ενήμεροι επί λεπτομερειών κι εξοικειωμένοι με τα δεδομένα του νέου νόμου.

Συμπερασματικά αν οι νέες αλλαγές είναι αποτελεσματικές και οι Ανώνυμες Εταιρείες καταφέρουν να εξοικειωθούν με αυτές είναι απορίες που αναμένεται να πάρουν απαντήσεις στην πράξη, με την πάροδο του χρόνου.

ΠΗΓΕΣ

Βιβλιογραφία:

Σινανιώτη, Α. (2021). *Εμπορικό Δίκαιο Εταιρίες* (4th ed., pp. 140, 141, 144, 145, 153, 165, 189, 311, 312, 330, 331, 363, 453, 454, 455). Νομική Βιβλιοθήκη.

Περάκης, Ε. (2019). *Το νέο δίκαιο της Ανώνυμης Εταιρείας* (6th ed., pp. 8, 20, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 54, 55, 56, 57, 59, 62, 63, 77, 78, 95, 96, 97, 98, 101, 109, 117, 118, 119, 130, 131). Νομική Βιβλιοθήκη.

Ρόκας, Ν. (2019). *Εμπορικές Εταιρίες* (9th ed., pp. 183, 198, 199, 284, 285, 302, 303, 359, 363). Εκδόσεις Σάκκουλα.

Διαδίκτυο:

Νόμος 4548/2018: Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών (2018).

<https://www.e-nomothesia.gr/kat-epikheireseis/nomos-4548-2018-phek-104a-13-6-2018.html>

Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης. (2018). *Έκθεση Δημόσιας Διαβούλευσης για το σχέδιο νόμου «ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ»* [Ebook]. Retrieved 5 April 2021, from <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-anon-eis.pdf>.

Μετοχικό Κεφάλαιο (Capital stock / Share capital) - ορισμός | Ευρετήριο Οικονομικών Όρων. Ευρετήριο Οικονομικών Όρων. Retrieved 14 April 2021, from <https://www.euretirio.com/metoxiko-kefalaio/>.

Μπέλλος, Η. (2019). *Ο τουρισμός έδωσε το 1/4 του ΑΕΠ* | Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ. Kathimerini.gr. Retrieved 26 April 2021, from <https://www.kathimerini.gr/economy/local/1026637/o-toyrismos-edose-to-1-4-toy-aep/>.

ΙΝΣΕΤΕ. (2019). *Η συμβολή του τουρισμού στην ελληνική οικονομία* [Ebook]. Retrieved 26 April 2021, from https://insete.gr/wp-content/uploads/2020/09/20_09_Tourism_and_Greek_Economy_2018-2019.pdf.

ΙΤΕΠ. (2020). *Εξέλιξη και Χαρακτηριστικά του Ξενοδοχειακού Δυναμικού Ελλάδας 2015-2019* [Ebook]. Retrieved 26 April 2021, from <https://www.itep.gr/wp-content/uploads/2020/12/itep-hotel-evolution-2015-19-press-release.pdf>.

Το ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας το 2019 - etravelnews.gr. etravelnews.gr. (2019). Retrieved 26 April 2021, from <https://etravelnews.gr/xenodocheiako-dynamiko-elladas-2019/>.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ - Ι.Τ.Ε.Π.. Ι.Τ.Ε.Π. (2021). Retrieved 26 April 2021, from <https://www.itep.gr/>.